

TAIDEGALLERIATILASTO 2016

**Pilottiselvitys suomalaisten
gallerioiden toiminnasta
ja tilastoinnista**



Hyvä lukija,

Käsissäsi on ensimmäinen suomalaisten taidegallerioiden toimintaa selvittävä taidegalleriatilasto.

Tilastokysely suomalaisille taidegallerioille toteutettiin alkuvuodesta 2017. Kyselyn lähtökohtana oli selvittää tätä kuvataiteen kannalta merkittävää toimintaa, joka yhdessä taidemuseotilastojen kanssa tuottaa alalle tärkeitä tunnuslukuja.

Vuonna 2016 meitä suomalaisia hemmoteltiin kuvataiteella: taidegallerioissa vuoden aikana järjestetyt näyttelyt voidaan laskea tuhansissa. Se on huima määrä. Olemme myös erittäin ahkeria kuvataiteen kuluttajia: vuonna 2016 Suomessa tehtiin kaikkiaan noin 3,8 miljoonaa käyntiä erilaisiin kuvataidekohteisiin. Näistä käynneistä taidegallerioihin tehtiin kaikkiaan 1,3 miljoonaa käyntiä.

Olemme erityisen kiinnostuneita tulevasta, joten kysimme galleristeilta alan suhdannenäkymiä. Vastauksista käy ilmi, että kiinnostus taiteen sisältöihin, keskusteluun, kohtaamiseen sekä ostamiseen on nuoremman sukupolven keskuudessa luontevaa. Tämä on mainio uutinen koko alan kannalta.

Frame jatkaa kuvataiteen tilastoinnin kehittämistä yhteistyössä alan toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa

Tilastotieto nostaa kuvataiteen näkyvyyttä ja antaa meille numeroita, joilla puhua koko alan puolesta. Tulemme tuottamaan aikasarjoja sekä käyntimääristä että jatkossa myös muista keskeisistä kenttää kuvaavista tiedoista. Tilastokysely taidegallerioille ja kuvataidetahtumille toteutetaan vuosittain. Tilastojen luotettavuuden kannalta on tärkeää, että mahdollisimman moni toimija vastaa kyselyyn.

Haluan kiittää lämpimästi tilastoinnin ohjausryhmää ja sen puheenjohtajaa, erikoistutkija **Sari Karttusta** Cuporesta. Johtaja **Juha Huuskonen** HIAPista, erityisasiantuntija **Paula Karhunen** Taiteen edistämiskeskuksesta, erikoisasiantuntija **Anu Niemelä** Museovirastosta, puheenjohtaja **Hannele Nyman** Galleristit ry:stä, viestintäpäälikkö **Miisa Pulkkinen** Suomen Taiteilijaseurasta ja erikoistutkija **Kaisa Weckström** Tilastokeskuksesta – ilman asiantuntemustanne olisimme edelleen lähtöpisteessä.

Selvityksen aineistona toimivan kyselyn suunnittelivat ja toteuttivat opinnäytetyöntekijä **Jenni Pekkarinen** yhteistyössä viestintäpäälikkö **Heljä Franssilan** sekä Galleristit ry:n puheenjohtaja **Hannele Nymanin** kanssa. Projektiasiantuntija **Kaisa Herranen** kahlasikin ainutlaatuisen vastausmateriaalin läpi ja koosti siitä tämän selvityksen. Iso kiitos teille kaikille.

Suurin kiitos kuuluu kuitenkin kyselyyn vastanneille galleriatoimijoille. Ilman aikaanne ja kärsivällisyyttänne meillä ei olisi nyt tätä koko toimialaa hyödyttävää valtavaa tietopakettia. Kiitos kun lähditte mukaan – tehdään jatkossa kuvataiteesta entistäkin näkyvämpää!

Raija Koli, Frame Contemporary Art Finland



TIIVISTELMÄ

Käsillä oleva selvitys on ensimmäinen Frame Contemporary Art Finlandin (Frame) toteuttama taidegallerioiden vuositilasto. Selvitys luo katsauksen galleriakenttään ja antaa keskeistä tietoa suomalaisten taidegallerioiden toiminnasta vuonna 2016. Selvitys on osa nykytaiteen tiedotuskeskuksena toimivan Framen käynnistämää *Kuvataiteen tilastointihanketta*, jonka tavoitteena on luoda alalle kestävä tilastoinnin järjestelmä.

Tilastoinnin kohdejoukkona olivat kaikki vuonna 2016 toimineet suomalaiset taidegalleriat. Taidegalleria on elossa olevien ammattitaiteilijoiden tekemää kuva- ja nykytaidetta esittävä tila tai toimija, jonka pääasiallinen tehtävä on tuottaa säännöllistä ja vaihtuvaa näyttelytoimintaa. Usein taidegallerian toimintaan kuuluu myös teosten myynti. Taidegallerioita paikannettiin 116 kappaletta, yhteensä 26 eri paikkakunnalta. Puolet gallerioista sijaitsi Helsingissä. Taidegallerioita ylläpitävissä toimijoissa on niin yksityisen, julkisen kuin kolmannen sektorin organisaatioita.

Taidegallerioille toteutettuun tilastokyselyyn vastasi yhteensä 66 galleriaa (57 % kaikista gallerioista). Kyselyllä selvitettiin taidegallerioiden näyttely- ja muuta toimintaa, sopimus- ja korvauskäytäntöjä, taloutta ja henkilöstöä sekä näkemyksiä toimintaympäristöstä.

Vastanneihin gallerioihin tehtiin vuonna 2016 lähes 700 000 käyntiä, joista suurin osa helsinkiläisiin gallerioihin. Käyntimäärät vaihtelivat alle tuhannesta useisiin kymmeniin tuhansiin. Galleriat järjestivät lähes 1 200 näyttelyä sekä lukuisia muita tilaisuuksia ja tapahtumia. Gallerioiden näyttelyissä oli kaikkiaan 3 000 taiteilijaa, joista reilu kymmenesosa oli ulkomaalaisia. Taidemessuille kotimaassa tai ulkomailla osallistui neljäsosa. Gallerioiden ilmoittama teosmyynti oli yhteensä 10,3 miljoonaa euroa, joka tuli pääasiassa yritysmuotoisten gallerioiden myynnistä.

Taidegallerioiden toimintabudjetit vaihtelivat muutamasta tuhannesta useisiin miljooniin euroihin. Merkittävimpiä rahoituslähteitä olivat myyntiprovisiot, näyttelyvuokrat sekä apurahat ja avustukset. Noin puolet taidegallerioista peri taiteilijalta sekä näyttelyvuokran että myyntiprovision, joka on tyypillisesti 25–35 % teoksen myyntihinnasta. Viidesosa peri pelkän myyntiprovision, joka on tällöin suurempi (40–50 %). Pelkän näyttelyvuokran peri gallerioista neljäsosa, ja kymmenesosa ei perinyt kumpaakaan. Henkilöstön osalta gallerioiden toiminta vaihteli täysin vapaaehtoisuuteen perustuvasta useiden palkattujen henkilöiden voimin hoidettuun toimintaan. Toimintaympäristön haasteeksi vuonna 2016 ja tulevaisuudessa koettiin etenkin yleinen taloudellinen tilanne.

Kyselyn tulokset antavat kokonaiskuvan kentästä ja paljastavat toimijoiden suuren kirjon niin toiminnan laajuuden kuin muotojen osalta. Tulosten luotettavuuteen vaikuttavat tässä vaiheessa kuitenkin haasteet vastaajien tavoittamisessa ja täsmällisten tietojen saamisessa. Frame kehittää edelleen tilastointia kokemusten ja palautteen avulla jatkossa entistä kattavammaksi ja luotettavammaksi. Tavoitteena on tuottaa jatkuvia ja vertailukelpoisia aikasarjoja, jotka mahdollistavat alan muutosten ja kehityskulkujen seuraamisen sekä tulevaisuuden ennakkoinnin ja suunnittelun.

SISÄLLYSLUETTELO



ESIPUHE	3
TIIVISTELMÄ	4
1. JOHDANTO	8
1.1 Tausta ja tavoitteet	8
1.2 Aiempi tutkimus ja tilastointi	8
2. TILASTON LAATIMINEN	10
2.1 Kohdejoukon määrittely	10
2.2 Aineisto ja toteutus	11
3. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT	13
3.1 Organisaatiomuoto	13
3.2 Sijainti	14
3.3 Perustamisvuosi	15
4. NÄYTTELY- JA MUU TOIMINTA	16
4.1 Käynnit	16
4.2 Näyttelyt	18
4.3 Taiteilijat	19
4.4 Taiteenalat	22
4.5 Taidemessut	23
4.6 Muu toiminta	25
4.7 Markkinointi	25
5. SOPIMUS- JA KORVAUSKÄYTÄNNÖT	27
5.1 Näyttelyvuokra ja myyntiprovisio	27
5.2 Kulujen jakautuminen	28
5.3 Korvaukset ja palkkiot	30
5.5 Sopimus- ja korvauskäytäntöjen mallit	31
6. TALOUS JA HENKILÖSTÖ	33
6.1 Toimintabudjetti	33
6.2 Rahoituslähteet	33
6.3 Teosmyynti	34
6.4 Työntekijät	34
7. NÄKEMYKSET TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ	36
8. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	40
8.1 Taidegalleriat vuonna 2016	40
8.2 Tilastoinnin kehittäminen	42
LÄHTEET	43
LIITTEET	44
Liite 1. Liitekuviot	44
Liite 2. Liitetaulukot	51
Liite 3. Taidegalleriat 2016	66
Liite 4. Kyselylomake	69



TAULUKOT JA KUVIOT

KUVIO 1. Taidegalleriat taustaorganisaation mukaan vuonna 2016 (n=116).	11
TAULUKKO 1. Kohdejoukko ja vastanneet taidegalleriat taustaorganisaation mukaan vuonna 2016.	12
TAULUKKO 2. Kohdejoukko ja vastanneet taidegalleriat sijainnin mukaan vuonna 2016.	12
KUVIO 2. Taidegalleriat taustaorganisaation mukaan vuonna 2016 (n=66).	14
KUVIO 3. Taidegalleriat sijainnin mukaan vuonna 2016 (n=66).	15
KUVIO 4. Taidegalleriat perustamisvuosikymmenten mukaan vuonna 2016 (n=66).	15
KUVIO 5. Taidegallerioiden käyntimäärät vuonna 2016 luokiteltuna (n=63).	17
KUVIO 6. Taidegallerioiden käyntimäärien vuonna 2016 keskiarvo ja mediaani ryhmittäin (n=63).	17
KUVIO 7. Taidegallerioiden käyntimääräluvun vuonna 2016 peruste ryhmittäin (n=63).	18
KUVIO 8. Taidegallerioiden näyttelymäärät vuonna 2016 luokiteltuna (n=66).	19
KUVIO 9. Taidegallerioiden näyttelymäärien keskiarvot ja mediaanit vuonna 2016 ryhmittäin (n=66).	19
KUVIO 10. Taidegallerioiden taiteilijamäärät vuonna 2016 luokiteltuna (n=66).	20
KUVIO 11. Taidegallerioiden taiteilijamäärien vuonna 2016 keskiarvo ja mediaani ryhmittäin (n=66).	21
KUVIO 12. Taidegallerioiden ulkomaalaisten taiteilijoiden osuus kaikista taiteilijoista vuonna 2016 luokiteltuna (n=64).	21
KUVIO 13. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijaosuuksien keskiarvo ja mediaani vuonna 2016 ryhmittäin (n=64).	22
KUVIO 14. Taidegallerioissa esitetyt taiteenalat vuonna 2016 (osuus kaikista gallerioista) (n=65).	23
KUVIO 15. Taidegallerioiden osallistuminen taidemessutapahtumiin Suomessa tai ulkomailla vuonna 2016 ryhmittäin (n=65).	24
KUVIO 16. Taidegallerioiden käyttämät markkinointikanavat vuonna 2016 (n=66).	26
KUVIO 17. Taidegallerioiden näyttelyvuokra- ja provisiokäytännöt vuonna 2016 ryhmittäin (n=66).	28
KUVIO 18. Taidegallerioiden näyttelykulujen jakautuminen gallerian ja taiteilijan kesken vuonna 2016 (n=60–66).	29
KUVIO 19. Taidegallerioiden käytännöt teosten tuotantokulujen korvaamisesta sekä palkkion tai päivärahan ja näyttelykorvausten maksamisesta taiteilijoille vuonna 2016 (n=66).	30
KUVIO 20. Taidegallerioiden näkemys vuoden 2016 toimintaympäristöstä (n=65).	36
KUVIO 21. Taidegallerioiden näkemys vuoden 2016 toimintaympäristöstä, keskiarvo ja mediaani (1=ei yhtään myönteinen; 5=hyvin myönteinen) (n=65).	37
KUVIO 22. Taidegallerioiden näkemys tulevaisuuden toimintaympäristöstä (n=65).	37
KUVIO 23. Taidegallerioiden näkemys tulevaisuuden toimintaympäristöstä, keskiarvo ja mediaani (1=negatiiviseen suuntaan; 5=positiiviseen suuntaan) (n=65).	38

LIITEKUVIO 1. Taidegallerioissa esitetyt taiteenalat ryhmittäin (n=65).	44
LIITEKUVIO 2. Taidegallerioiden käyttämät markkinointikanavat ryhmittäin (n=66).	45
LIITEKUVIO 3. Taidegallerioiden kulujen jakautuminen ryhmittäin (n=60–66).	47
LIITEKUVIO 4. Taidegallerioiden kulujen jakautuminen provisio- ja vuokratyöntöjen mukaan (n=66).	49
LIITETAULUKKO 1. Taidegallerioiden sijainti ryhmittäin.	51
LIITETAULUKKO 2. Taidegallerioiden perustamisvuosikymmenet ryhmittäin.	51
LIITETAULUKKO 3. Taidegallerioiden käyntimäärä luokiteltuna ja ryhmittäin.	52
LIITETAULUKKO 4. Taidegallerioiden käyntimäärän tunnusluvut ryhmittäin.	52
LIITETAULUKKO 5. Taidegallerioiden käyntiluvun peruste ryhmittäin.	53
LIITETAULUKKO 6. Taidegallerioiden näyttelymäärä luokiteltuna ja ryhmittäin.	53
LIITETAULUKKO 7. Taidegallerioiden näyttelymäärän tunnusluvut ryhmittäin.	53
LIITETAULUKKO 8. Taidegallerioiden taiteilijamäärä luokiteltuna ja ryhmittäin.	53
LIITETAULUKKO 9. Taidegallerioiden taiteilijamäärän tunnusluvut ryhmittäin.	54
LIITETAULUKKO 10. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijamäärä luokiteltuna ja ryhmittäin.	54
LIITETAULUKKO 11. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijamäärän tunnusluvut ryhmittäin.	55
LIITETAULUKKO 12. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijaosuus luokiteltuna ja ryhmittäin.	55
LIITETAULUKKO 13. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijaosuuksien tunnusluvut ryhmittäin.	56
LIITETAULUKKO 14. Taidegallerioissa esitetyt taiteenlajit ryhmittäin.	56
LIITETAULUKKO 15. Taidegallerioiden osallistuminen taidemessuille ryhmittäin.	57
LIITETAULUKKO 16. Taidegallerioiden hyödyntämät markkinointikanavat ryhmittäin.	58
LIITETAULUKKO 17. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoilta perittävistä näyttelyvuokrista ja myyntiprovioista ryhmittäin.	59
LIITETAULUKKO 18. Näyttelyn järjestämisestä aiheutuvien kulujen jakautuminen taidegallerioissa ryhmittäin.	60
LIITETAULUKKO 19. Näyttelyn järjestämisestä aiheutuvien kulujen jakautuminen taidegallerioissa myyntiprovio- ja näyttelyvuokratyöntöjen mukaan.	62
LIITETAULUKKO 20. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoille maksettavista näyttelykorvauksista.	64
LIITETAULUKKO 21. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoille maksettavista palkkioista tai päivärahoista.	64
LIITETAULUKKO 22. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoille korvattavista teosten tuotantokuluista.	64
LIITETAULUKKO 23. Taidegallerioiden näkemys toimintaympäristöstään vuonna 2016.	64
LIITETAULUKKO 24. Taidegallerioiden näkemys toimintaympäristöstään seuraavan viiden vuoden aikana.	65



1. JOHDANTO

1.1 Tausta ja tavoitteet

Taidegalleriat ovat olennainen osa kuva- ja nykytaiteen kenttää, ja niillä on keskeinen asema taiteen tuotannossa, tarjonnassa ja välittäjäportaassa. Käsillä oleva selvitys on ensimmäinen Frame Contemporary Art Finlandin (Frame) toteuttama taidegallerioiden vuositilasto. Selvitys antaa keskeistä toimialatietoa suomalaisesta taidegalleriakentästä ja gallerioiden toiminnasta vuonna 2016. Selvityksessä luodaan katsaus kenttään kokonaisuudessaan ja tarkastellaan gallerioiden toiminnan eri osa-alueita, kuten näyttelytoimintaa ja sopimus- ja korvauskäytäntöjä. Selvityksen tulosten sekä sen laadinnan aikana saatujen kokemusten ja näkemysten avulla tilastointia voidaan jatkossa kehittää, tavoitteena vuosittain tai joka toinen vuosi toteutettava kysely ja tilastojulkistus. Suomalaisista taidegallerioista ja galleriakentästä ei tässä laajuudessa ole aiemmin toteutettu selvityksiä tai tutkimuksia tai tuotettu tilastoja. Tietoa tarvitaan niin kulttuuripoliittisen päätöksenteon tueksi kuin kentän toimijoiden omiin tarpeisiin.

Selvitys on osa *Kuvataiteen tilastointihanketta*, jonka suomalaisen nykytaiteen tiedotuskeskuksena toimiva Frame käynnisti syksyllä 2016. Hankkeen tavoitteena on luoda alalle kestävä tilastoinnin järjestelmä, jonka avulla toimialasta kertyy tietoa vuosittain ja joka mahdollistaa alan muutosten seurannan. Tiedotuskeskustoiminnan sisällöiksi on määritelty viestinnän ja vaikuttamisen ohella tutkimus ja tilastointi. Toimialaa koskevaa tilasto- ja tutkimustietoa tuottavat ja kokoavat Suomessa yhteen muutamia eri tahot, kuten Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore, Taiteen edistämiskeskus ja Tilastokeskus, mutta toimialalta puuttuu edelleen paljon keskeistä tietoa.

Tilastointihankkeella on ohjausryhmä, jonka jäsenet edustavat sekä kuvataiteen toimialaa että kulttuurialan tilastoinnin asiantuntemusta. Ryhmän tehtävänä on auttaa luomaan yhteinen käsitys siitä, millaista tietoa alalla tarvitaan sekä tukea suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen tilastoinnin perustamista. Jäseninä ohjausryhmässä ovat johtaja Juha Huuskonen (HIAP), erityisasiantuntija Paula Karhunen (Taiteen edistämiskeskus), erikoisasiantuntija Anu Niemelä (Museovirasto), puheenjohtaja Hannele Nyman (Galleristit ry), viestintäpäällikkö Miisa Pulkkinen (Suomen Taiteilijaseura), erikoistutkija Kaisa Weckström (Tilastokeskus) sekä puheenjohtajana toimiva erikoistutkija Sari Karttunen (Kulttuuripoliittikan tutkimuskeskus Cupore). Framesta ohjausryhmässä ovat mukana johtaja Raija Koli sekä ohjausryhmän sihteerinä toimiva viestintäpäällikkö Laura Boxberg (kesään 2017 saakka Heljä Franssila).

Selvityksen aineistona toimivan tilastokyselyn suunnittelivat ja toteuttivat opinnäytetyöntekijä Jenni Pekkarinen¹ yhteistyössä Framen viestintäpäällikön Heljä Franssilan ja tiedottaja Laura Boxbergin sekä Galleristit ry:n puheenjohtaja Hannele Nymanin kanssa. Kyselyvastausten käsittelystä ja analysoinnista sekä selvitysraportin kirjoittamisesta vastasi Framen projektiasiantuntija Kaisa Herranen. Tietojen tarkistuksessa avustivat lisäksi Heljä Franssila ja Laura Boxberg. Myös Kuvataiteen tilastointihankkeen ohjausryhmä on seurannut ja kommentoinut kyselyä ja selvitystä.

1.2 Aiempi tutkimus ja tilastointi

Suomalaisista taidegallerioista löytyy jonkin verran aiempaa tutkimusta ja selvityksiä, mutta koko kenttää koskevaa ajantasaista tietoa on saatavilla vain vähän. Taidegallerioita koskevaa maanlaajuista ja kattavaa tilastointia ei ole tehty lainkaan ennen Framen käynnistämää *Kuvataiteen tilastointihanketta* ja ensimmäisiä tilastojulkistuksia kesällä 2017².

Gallerioista löytyy pääosin lähinnä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opinnäytteitä sekä erilaisia selvityksiä, vaikka

¹ Ks. Pekkarinen 2017.

² Pekkarinen 2017; Frame Contemporary Art Finland 2017.

varsinaista akateemista tutkimustakin on tehty jonkin verran. Taidegallerioita on tutkimuksissa ja selvityksissä käsitelty useimmiten liiketaloustieteellisestä näkökulmasta.³ Viime vuosilta löytyy lisäksi useita taidemarkkinoita, taiteen välittäjäporrasta ja vientiä laajemmin tarkastelevia selvityksiä, joissa on vaihtelevasti huomioitu myös galleriatoiminta.⁴ Gallerioihin keskittyvää tutkimusta on tehty myös taiteensosiologisista lähtökohdista tarkastellen esimerkiksi galleriakentän toimijoiden keskinäisiä rooleja ja toimintatapoja.⁵ Myös taiteen toimijakentän ja taiteilijoiden kansainvälistymistä koskevista tutkimuksista on käsitelty gallerioita.⁶

Taidegallerioiden sopimus- ja korvauskäytännöt ovat viime vuosina olleet erityisen kiinnostuksen kohteena. Suomen Taiteilijaseura ja Teollisuustaiteen Liitto Ornamo selvittivät vuonna 2015 kuvataiteilijoiden kokemuksia museoiden ja gallerioiden näyttelykäytännöistä. Tuorein galleriatoimintaa käsittelevä selvitys on opetus- ja kulttuuriministeriön viime vuonna ilmestynyt raportti taidenäyttelyiden järjestämiseen liittyvistä sopimus- ja korvauskäytännöistä, jonka osana Galleristit ry teki gallerioille nykyisiä käytäntöjä koskevan kyselyn.⁷

Tilastokeskuksen kulttuurin taloutta, rakenteita ja käyttöä kuvaavassa Kulttuuritilastossa on joitakin galleriatoimintaan suoraan viittaavia lukuja, mutta ne antavat tietoa varsinaisesta taidegalleriakentästä vain rajallisesti. Yritysrekisterin ja työllisen työvoiman toimialaluokituksessa luokkaan ”taideliikkeit”⁸ sisältyy myös muita toimijoita kuin varsinaisia taidegallerioita ja toisaalta siitä puuttuvat muut kuin yritysmuotoiset galleriat. Ammattiluokituksen luokka ”gallerioiden, museoiden ja kirjastojen tekniset työntekijät”⁹ sisältää vain osan galleriatyöntekijöistä. Gallerioita ylläpitävistä toimijoista alueellisten valokuvakeskusten¹⁰ toimintaa koskevia tilastoja julkistetaan erikseen osana Kulttuuritilastoja.¹¹ Tilastokeskuksen Vapaa-aika- ja Ajankäyttötutkimuksissa on seurattu taidenäyttelyissä ja -museoissa käymistä, mutta niistä ei ole erotettavissa gallerioita koskevia lukuja. Helsinkiläisten taidegallerioiden osalta tilastotietoa löytyy Helsingin kaupungin tietokeskuksen julkaisuista, joissa on muutamina vuosina tarkasteltu taidegallerioiden määrää ja jakautumista taustaorganisaation mukaan.¹²

3 Esim. Anhava 2007; Jyrämä 1999; Kosunen 2009; Wuori 2010.

4 Esim. Anhava & Jyrämä 2008; Luova vienti 2011; Raatikainen 2013; Sjöberg 2010.

5 Esim. Mänttari-Buttler 2010; Hyrkäs 2007; Leskinen 2016.

6 Esim. Karttunen 2009; Virolainen & Karttunen 2016.

7 OKM 2016. Raportissa esitettynä kehittämis- ja toimenpide-esitysten seurauksena OKM lanseerasi kesällä 2017 uuden avustusmuodon ”Visuaalisen taiteen alan välittäjäportaan kehittämishankkeisiin”. Avustusta voidaan myöntää esimerkiksi taidegallerioiden liiketoimintaosaamisen lisäämiseen, taidegallerioiden digitaalisen myynnin kehittämiseen tai taidelainaamotoinnin kehittämiseen.

8 Tilastokeskus, Toimialaluokitus 2008.

9 Tilastokeskus, Ammattiluokitus 2010.

10 ”Alueellinen valokuvakeskus on keskus, jonka tarkoitus on ylläpitää ja kehittää valokuvataiteen toimintaedellytyksiä omalla alueellaan. Valokuvakeskukset toimivat itsenäisinä yhdistyksinä, ja niiden rahoitus tulee pääosin valtiolta, kunnilta ja säätiöiltä. Toiminta on luonteeltaan ei-kaupallista kuten elokuvakeskustenkin. Näyttelyiden ja koulutustilaisuuksien järjestäminen ovat keskeisimmät toimintamuodot.” (Tilastokeskus, Käsitteet... 2017.)

11 Valokuvakeskuksia koskevia tietoja on julkistettu vuosilta 2010, 2012 ja 2014. Tilastossa on seurattu muun muassa keskuksien käyntejä, näyttelyitä ja työntekijöitä. (Tilastokeskus, Kulttuuritilaston... 2017.)

12 Helsinkiläisiä taidegallerioita koskevia tietoja on julkistettu vuosilta 2004, 2008 ja 2013 (Askelo 2004; Review of Arts... 2008, 16–19; Arts and Culture... 2014; 22–28). Myös Tilastokeskuksen Kulttuuritilastossa 2007 (2009, 143–144) on käsitelty Helsingin taidegallerioita vuonna 2008.



2. TILASTON LAATIMINEN

2.1 Kohdejoukon määrittely

Tilastoinnin kohdejoukkona ovat kaikki vuonna 2016 toimineet suomalaiset taidegalleriat.¹³ Tässä selvityksessä taidegallerialla tarkoitetaan elossa olevien ammattitaiteilijoiden¹⁴ tekemää kuva- ja nykytaidetta esittävää tilaa tai toimijaa, jonka pääasiallinen tehtävä on tuottaa säännöllistä, vaihtuvaa näyttelytoimintaa ja jolla on taiteen esittämiseen osoitettua rahoitusta. Pääsääntöisesti taidegalleriaan on vapaa pääsy. Usein taidegallerian toimintaan kuuluu myös taideteosten myynti näyttelyistä sekä mahdollisesta myyntikokoelmasta. Galleriat toimivat taiteen ensimarkkinoilla, eli myytävät teokset ovat yleensä taiteilijan omistuksessa. Taidegallerioita eivät siten ole pääasiassa harrastelijataiteilijoiden töitä, edesmenneiden taiteilijoiden tai vain tiettyjen nykytaiteilijoiden töitä pysyvästi esittelevät galleriat tai näyttelytilat, eivätkä erilaiset kehystys-, taide- ja antiikkiliikkeet, jotka myös saattavat kutsua itseään gallerioiksi. Myös kirjastojen, kahviloiden tai vastaavien tilojen yhteydessä saattaa olla näyttelytiloja, joita ei tässä lasketa varsinaiseksi taidegalleriaksi.

Aiemman tilastoinnin puutteellisuuden vuoksi taidegallerioista ja niiden määrästä Suomessa ei ole ollut saatavilla kattavaa tietoa tai listausta. Haasteensa aiheuttaa myös se, että kenttä elää jatkuvasti. Kohdejoukkoon kuuluvia taidegallerioita paikannettiin Framen yhteystiedoista ja tietokannasta, Galleristit ry:n jäsenrekisteristä sekä monipuolisilla internet-hauilla. Lisäksi listan kävivät läpi Framen työntekijät sekä Galleristit ry:n puheenjohtaja, joiden avulla listalle lisättiin joitakin gallerioita sekä rajattiin pois gallerioita, joiden ei katsottu täyttävän asetettua määritelmää. Kaikkiaan taidegallerioita paikannettiin 116 kappaletta, yhteensä 26 eri paikkakunnalta (ks. Liite 3). Gallerioista puolet sijaitsivat Helsingissä¹⁵. Muita useamman kuin yhden taidegallerian sijaintipaikkakuntia olivat Turku (10 galleriaa), Tampere (9), Pori (5), Oulu (4), Jyväskylä (3), Rovaniemi (2), Porvoo (2), Lahti (2), Kuopio (2), Kouvola (2) ja Joensuu (2). On mahdollista, jopa todennäköistä, että joukosta puuttuu ainakin joitain määritelmän täyttäviä gallerioita. Parhaiten kentällä tunnetaan pääkaupunkiseudun ja muiden suurten kaupunkien toimijat, joten mahdollisia puutteita lienee eniten niiden ulkopuolisen kentän osalta.¹⁶

Sijainnin ohella kohdejoukon taustatietoja täydennettiin myös tiedolla gallerioita ylläpitävien toimijoiden organisaatiomuodoista. Taidegallerioita ylläpitävissä toimijoissa on niin yksityisen, julkisen kuin kolmannen sektorin organisaatioita. Yksi toimija voi ylläpitää useampaakin kuin yhtä galleriaa. Gallerioita ylläpitävät kolmannen sektorin toimijat ovat valtakunnallisia tai alueellisia taiteilijaseuroja ja -liittoja, muita taiteilija- ja taideyhdistyksiä, -säätioitä, -osuuskuntia tai taiteilija- ja kuraattoriryhmiä, -yhteisöjä tai -verkostoja. Kolmannen sektorin gallerioiden kohdalla puhutaan usein taiteilijavetoisista gallerioista.¹⁷ Yksityisten yritysten tai elinkeinonharjoittajien ylläpitämiä gallerioita kutsutaan tässä yksityisiksi gallerioiksi.¹⁸ Julkisen sektorin gallerioihin luetaan valtion, kuntien, kuntayhtymien ja yliopistojen sekä tässä myös muiden korkeakoulujen ja oppilaitosten ylläpitämät galleriat. Pääasiassa julkisen sektorin galleriat ovat kunnallisia. Kaikista gallerioista puolet ovat kolmannen sektorin, reilu kolmasosa yksityisen ja loput julkisen sektorin ylläpitämiä (ks. Kuvio 1).¹⁹

13 Ahvenanmaan taidegallerioita ei ole sisällytetty tilastointiin.

14 Ammattitaiteilijan käsite ei ole täysin yksiselitteinen, mutta tavallisesti sillä viitataan taiteilijaan, joka kuuluu johonkin taiteilijajärjestykseen, joka on saanut tai saa rahoitusta taiteelliseen työhönsä ja jolla useimmiten on taidekoulutus (ks. esim. Rensujeff 2014, 18–23).

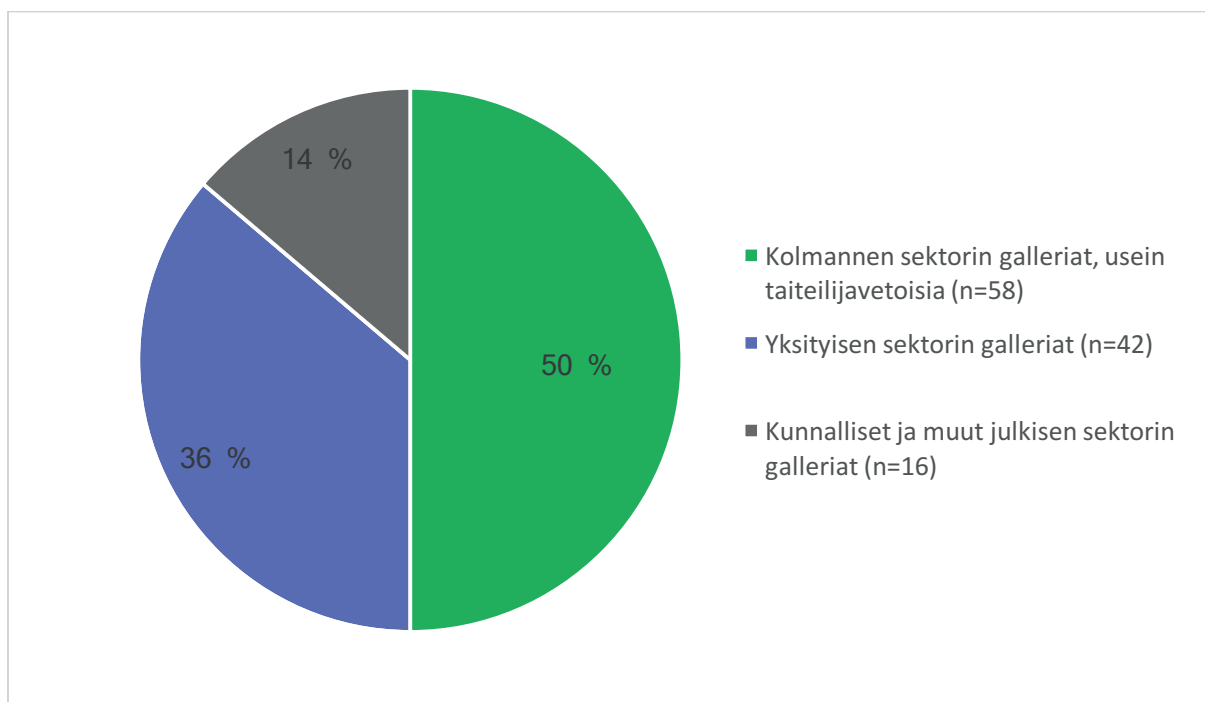
15 Helsingin kaupungin tietokeskuksen selvityksen (Arts and Culture... 2014) mukaan taidegallerioita Helsingissä olisi ollut vuonna 2013 jopa 90. Taidegallerian määritelmä on siinä kuitenkin ilmeisesti ollut käsillä olevaa selvitystä laivampi.

16 Pekkarinen 2017, 14–15.

17 Taiteilijavetoisuudella viitataan siihen, että toiminnassa on mukana taiteilijoita valitsemassa näyttelyitä ja linjaamassa sisältöjä. Toisaalta taiteilijoita voi olla taustahahmoina myös muissa gallerioissa. (ks. esim. Mänttari-Buttler 2010, 24.) Uudempien erilaisten yhdistysten, ryhmien ja osuuskuntien gallerioita on kutsuttu myös ”vaihtoehtoisiksi gallerioiksi” tai ”uudenlaisiksi taiteilijavetoisiksi gallerioiksi” (ks. esim. Mänttari-Buttler 2010, 40; Hyrkäs 2007).

18 Yksityisiin gallerioihin on aiemmassa tutkimuksessa ja kentällä viitattu myös termillä ”kaupallinen galleria”. Se on ilmaisuina kuitenkin ongelmallinen ja ristiriitainen, sillä se voidaan ymmärtää myös muulla kuin em. tavalla (ks. esim. Mänttari-Buttler 2010, 34–35).

19 Gallerioita on aiemmassa tutkimuksessa luokiteltu organisaatiomuodon ohella niiden tavoitteiden ja toiminnan perusteella (ks. esim. Mänttari-Buttler 2010, 33–45; Askelo 2005, 50–53; Sjöberg 2009, 41–43; Hyrkäs 2007; Karttunen & Virolainen 2016, 54). Usein on keskitytty tarkastelemaan taiteilijavetoisia ja yksityisiä gallerioita, jolloin julkisen sektorin gallerioita ei ole otettu huomioon.



Kuvio 1. Taidegalleriat taustaorganisaation mukaan vuonna 2016 (n=116).

2.2 Aineisto ja toteutus

Tilasto perustuu taidegallerioille toteutettuun tilastokyselyyn (ks. Liite 4). Kyselylomakkeen laadinnassa hyödynnettiin esikuva-analyysiä²⁰, aiempaa alaa koskevaa selvitystä ja tutkimuksia sekä asiantuntijahaastatteluita. Kyselyllä haluttiin kartoittaa gallerioiden toimintaa käynti-, näyttely- ja taiteilijamäärien, myynti- ja taloustietojen, työntekijöiden, näyttelyvuokra- ja myyntiprovisiokäytäntöjen sekä kulujen jakautumisen osalta. Kysymykset vaihtelivat suljetuista avoimiin. Kyselylomake toteutettiin verkossa käyttäen Google Forms -alustaa. Lomaketta testattiin kahdeksalla gallerialla. Myös tilastointihankkeen ohjausryhmä antoi lomakkeesta palautetta.²¹

Kysely lähetettiin sähköpostitse koko kohdejoukolle, eli 116 taidegallerialle keväällä 2017. Vastaajille lähetettiin useita muistutusviestejä sekä otettiin yhteyttä myös puhelimitse. Kyselyyn vastasi yhteensä 66 galleriaa, jolloin vastausprosentiksi muodostui 56,9 % (ks. Taulukko 1).²² ”Vastausprosenttia voidaan pitää pilottivaiheen tilastokyselylle hyvänä. Etenkin kolmannen sektorin galleriat vastasivat kyselyyn ahkerasti (vastausprosentti noin 76).” Vastausprosentti oli yksityisten ja kunnallisten osalta selvästi pienempi (alle 40). Sijainnin mukaan (Helsinki vs. muu Suomi) tarkasteltuna ero vastaaja- ja kohdejoukon välillä oli pieni (ks. Taulukko 2). On kuitenkin huomattava, että koska kaikkia kohdejoukkoon kuuluvia taidegallerioita ei välttämättä ole saatu paikannettua, myös kentän rakenne eri galleriatyyppien ja gallerioiden sijainnin osalta voi olla erilainen.

20 Mm. Muscoviraston Museotilasto, eri taiteenalojen tiedotuskeskusten tilastot.

21 Kyselyn taustasta ja tilastoinnin tarpeesta, kyselyn laatimisesta ja toteuttamisesta ym. ks. tarkemmin Pekkarinen 2017, 5–22, 78–81.

22 Kyselyyn vastasi 64 galleriaa helmi-toukokuussa. Lisätiedustelujen jälkeen kolme galleriaa vastasivat kyselyyn vielä kesä-heinäkuussa. Kaksi galleriaa oli vastannut kahdesti, jolloin oikeat vastaukset tarkistettiin ja vastaukset yhdistettiin.

Taulukko 1. Kohdejoukko ja vastanneet taidegalleriat taustaorganisaation mukaan vuonna 2016.

	Kohdejoukko		Vastanneet		Vastaus-%
	Lkm	%	Lkm	%	
Kolmannen sektorin galleriat	58	50,0 %	44	66,7 %	75,9 %
Yksityiset galleriat	42	36,2 %	16	24,2 %	38,1 %
Kunnalliset galleriat	16	13,8 %	6	9,1 %	37,5 %
KAIKKI	116	100,0 %	66	100,0 %	56,9 %

Taulukko 2. Kohdejoukko ja vastanneet taidegalleriat sijainnin mukaan vuonna 2016.

	Kohdejoukko		Vastanneet		Vastaus-%
	Lkm	%	Lkm	%	
Helsinki	58	50,0 %	33	50,0 %	56,9 %
muu Suomi	58	50,0 %	30	45,5 %	51,7 %
Ei tietoa			3	4,5 %	
KAIKKI	116	100,0 %	66	100,0 %	56,9 %

Vastaukset on käyty läpi sekä kysymys- että vastaajakohtaisesti. Vastauskadon ja mittausvirheiden minimoimiseksi puuttuvia vastauksia on tiedusteltu ja epäselviä kohtia tarkistettu puhelimitse ja sähköpostitse suoraan vastaajilta, jos se on ollut mahdollista. Tarkistuksessa on hyödynnetty myös gallerioiden verkkosivuja. Kysely toteutettiin anonyyminä, mutta lähes jokainen vastaaja päätyi ilmoittamaan yhteystietonsa.²³ Korjauksia on tehty myös vastaajan kyselyn muissa kohdissa antamien tietojen perusteella sekä silloin, jos vastaaja on näyttänyt ymmärtäneen kysymyksen muista poikkeavalla tavalla. Avokysymykset osoittautuvat hyödylliseksi, sillä usein ne antoivat arvokasta lisätietoa tai tarkennuksia vastauksiin. Aineiston käsittelyssä ja analysoinnissa on hyödynnetty myös gallerioita käsitteleviä viimeaikaisia kotimaisia selvityksiä ja tutkimuksia.

Kohdejoukon paikantamiseen ja tavoittamiseen sekä käsitteiden ymmärtämiseen ja tulkintaan liittyvien haasteiden lisäksi tulosten luotettavuuteen vaikuttaa se, että useat galleriat eivät ainakaan toistaiseksi seuraa toimintaansa kyselyn edellyttämällä tarkkuudella. Etenkin taloutta koskevat kysymykset koettiin hankaliksi tai galleriat olivat haluttomia antamaan niitä koskevia tietoja. Vastauksissa on kentän kirjon vuoksi myös osin suurta hajontaa. Vasta jatkossa kattavuuden parantuessa ja aikasarjojen syntyminen myötä nähdään mahdollisen satunnaisvaihtelun osuus tuloksista. Tuloksia ei em. syistä voida suoraan yleistää koko kohdejoukkoon, vaan ne mahdollistavat ennen kaikkea suuntaa-antavien arvioiden ja johtopäätösten tekemisen gallerioiden toiminnasta ja galleriakentästä. Kyselyn tulokset ja selvitystyön aikana saatu näkemys kyselyn toimivuudesta ja kehittämistarpeista antavat joka tapauksessa tärkeää tietoa kentästä selvityksen toisen tavoitteen eli tilastoinnin jatkokehittämisen tueksi.

Selvitysraportti noudattelee pääpiirteissään kyselylomakkeen teemoja ja rakennetta, joskin joidenkin kysymysten tai aiheiden kohdalla rakennetta on selvyiden vuoksi mukautettu. Tuloksia tarkastellaan useimpien kysymysten osalta sekä koko galleriajoukkona että toimintaa ylläpitävän taustaorganisaation mukaan ryhmiteltynä, jolloin saadaan näkyviin toimijoiden välisiä eroja ja piirteitä. On kuitenkin huomattava, että osassa ryhmistä on alle kymmenen vastaajaa, jolloin pienetkin erot voivat korostua liiallisesti. Tuloksia havainnollistetaan tekstin yhteydessä kuvioiden avulla. Tarkemmat luvut ja jakaumat löytyvät tilastotaulukoista raportin liitteistä (ks. Liite 1). Alaviitteissä esitetään tuloksiin liittyviä rajoitteita ja muita huomioita sekä avataan aineiston käsittelyssä ja analysoinnissa tehtyjä ratkaisuja. Avomista kysymyksistä on nostettu valikoiden joitakin vastauksia tekstin yhteyteen.

²³ Yhteystietonsa antoi 62 galleriaa 66:sta. Aina vastaajia ei kuitenkaan onnistuttu useista yrityksistä huolimatta tavoittamaan.



3. VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

Tässä luvussa tarkastellaan vastanneiden taidegallerioiden taustatietoja toimintaa ylläpitävän taustaorganisaation, sijainnin ja perustamisajankohdan mukaan.

3.1 Organisaatiomuoto

Taidegallerioilta tiedusteltiin kyselyn aluksi niiden toimintamallia, jolla viitattiin galleriaa ylläpitävän toimijan organisaatiomuotoon.²⁴ Kuten edellä on todettu, taidegallerioita ylläpitävissä toimijoissa on kolmannen, yksityisen ja julkisen sektorin toimijoita. Kyselyyn vastanneita kolmannen sektorin gallerioita tarkastellaan selvityksessä kolmena erillisenä ryhmänä, joita ovat taiteilijaseurojen, taideyhdistysten sekä taiteilijaryhmien ylläpitämät galleriat.²⁵ Taiteilijaseuroilla tarkoitetaan tässä ammattitaiteilijoiden valtakunnallisia tai paikallisia järjestöjä, jotka ovat Suomen Taiteilijaseuran (STS) tai Suomen Kuvataidejärjestöjen liiton (SKJL) jäseniä.²⁶ Taideyhdistykset ovat muita taide- ja taiteilijayhdistyksiä sekä -säätiöitä. Taiteilijaryhmillä viitataan erilaisiin taiteilijoista ja kuraattoreista koostuviin kollektiiveihin, työryhmiin tai kokeileviin projekteihin sekä osuuskuntiin.

Vastanneista gallerioista kolmasosa (34 %) on taiteilijaseurojen ylläpitämiä (ks. Kuvio 2). Joukkoon kuuluu sekä valtakunnallisia että alueellisia seuroja. Muiden taide- tai taiteilijayhdistysten ylläpitämiä gallerioita on noin viidesosa (21 %). Tässä joukossa mukana on muun muassa useita alueellisia valokuvakeskuksia. Taiteilijaryhmien ja osuuskuntien ylläpitämiä gallerioita on reilu kymmenesosa (12 %). Kolmannen sektorin gallerioita on siten kaikkiaan yhteensä kaksi kolmasosaa kaikista vastanneista gallerioista. Yksityisiä gallerioita, eli yritysten tai elinkeinonharjoittajien ylläpitämiä, on vastanneista neljäsosa (24 %) ja julkisen sektorin ylläpitämiä gallerioita noin kymmenesosa (9 %). Viimeksi mainituista kaikki vastaajat olivat kunnallisia gallerioita, jotka toimivat usein kulttuurikeskusten yhteydessä.²⁷

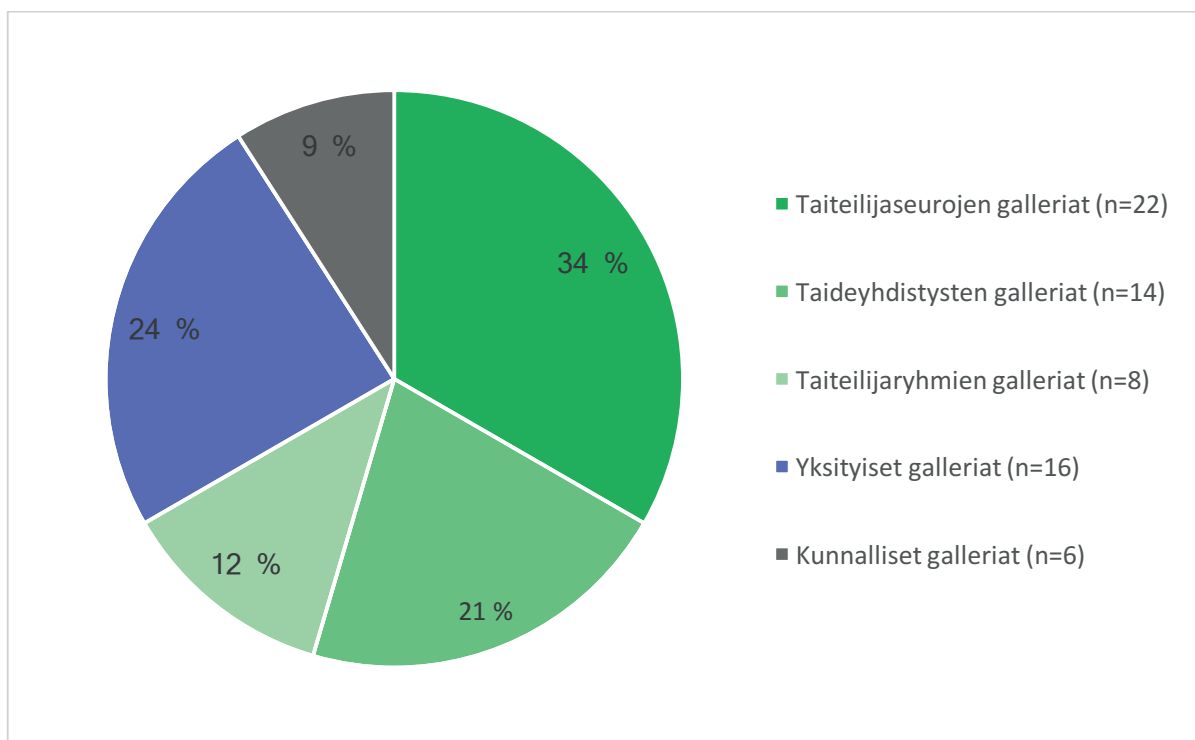
24 Vaihtoehtoisiksi annettiin ”Yhdistyksen, järjestön tai liiton ylläpitämä”, ”Muu taiteilijavetoinen (esim. osuuskunta, kokeileva projekti tms.)”, ”Kaupungin tai kunnan ylläpitämä” sekä ”Kaupallinen toimija”. Jako vastasi OKM:n (2016) selvityksessä tehtyä jaottelua. Myös muihin jaottelutapoihin olisi ollut perusteita, esimerkiksi osuuskunnan ylläpitämien gallerioiden sijoittaminen jaottelussa ei ole yksiselitteistä. (Ks. Pekkarinen 2017, 24–28.) Toimintamallia ei lomakkeessa määritelty, mikä on joissain tapauksissa johtanut erilaisiin tulkintoihin. Eräs taiteilijaseuran ylläpitämä galleria oli esimerkiksi merkanut toimintamallikseen kaupallisen toimijan. Yhdenmukaisuuden ja selkeyden vuoksi ryhmät muodostettiin analyysissä vastaamaan ylläpitävän toimijan organisaatiomuotoa.

25 Lomakkeessa käytetty kategoria ”Yhdistyksen, järjestön tai liiton ylläpitämä” erotettiin kahdeksi erilliseksi luokaksi, sillä se kattoi yli puolet vastaajajoukosta ja sen sisällä olevista toimijoista taiteilijaseurojen ylläpitämiä gallerioita haluttiin tarkastella erikseen. Yhteystietonsa oli jättänyt antamatta neljä vastaajaa, joista kaksi olivat merkanneet toimintamallikseen ”Yhdistyksen, järjestön tai liiton ylläpitämä”. Näiden vastaajien muista vastauksista pystyi kuitenkin päättämään, olivatko ne taiteilijaseurojen vai taideyhdistysten ylläpitämiä.

26 Suomen Taiteilijaseura... 2017; Suomen Kuvataidejärjestöjen... 2017.

Galleria määriteltiin taiteilijaseuran ylläpitämäksi myös silloin, jos taustaorganisaation jäsenissä oli mukana STS:n tai SKJL:n jäsenyhdistys.

27 Kunnallisista gallerioista kaksi vastaajaa voitaisiin määritellä tässä toisaalta myös taiteilijavetoisiksi gallerioiksi, sillä niiden toiminnasta vastaa tai toimintaa hoidetaan yhteistyössä taiteilijaseuran kanssa.



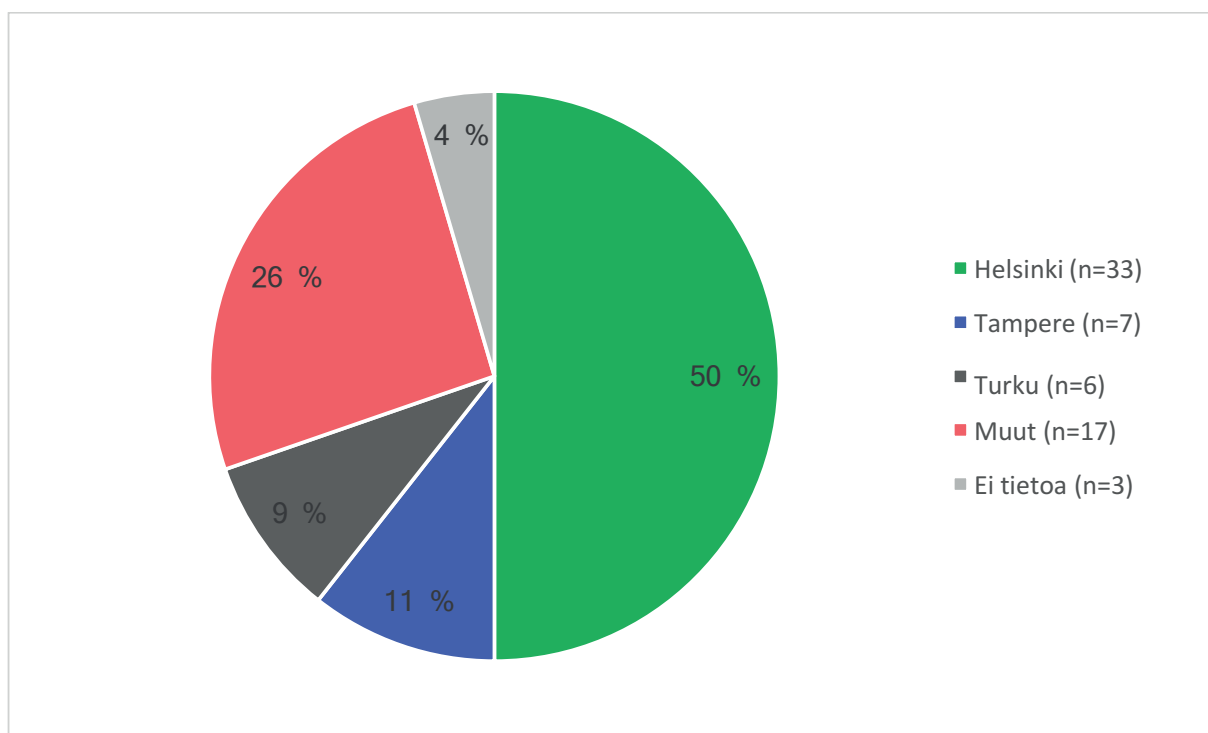
Kuvio 2. Taidegalleriat taustaorganisaation mukaan vuonna 2016 (n=66).

3.2 Sijainti

Kyselyyn vastanneet galleriat sijaitsevat eri puolilla Suomea, kaikkiaan 15 eri paikkakunnalla. Gallerioista puolet sijaitsevat Helsingissä (ks. Kuvio 3).²⁸ Myös muualla Suomessa galleriat keskittyvät alueensa keskuskaupunkeihin. Vastaaajissa oli vähintään kuusi galleriaa kaupunkia kohti myös Turusta ja Tampereelta.

Vastanneista yksityiset ja taiteilijaryhmien galleriat sijaitsevat suurimmaksi osaksi Helsingissä. Taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten galleriat sitä vastoin sijaitsevat pääosin muualla Suomessa. Kunnallisista gallerioista puolet sijaitsee Helsingissä ja puolet muualla Suomessa.

²⁸ Kyselyssä ei tiedusteltu gallerian sijaintia, mutta koska tieto katsottiin tärkeäksi, sijaintitieto täydennettiin aineistoon niiden vastaajien osalta, joilla se oli tiedossa. Kolmen gallerian sijaintitietoa ei voitu selvittää, sillä vastaajat eivät kertoneet yhteystietojaan. Yhden yhteystietonsa kertomatta jättäneen vastaajan sijainti selvisi kyselyvastauksista. Vastaajien anonymiteettiä takaaomiseksi tarkempaa sijaintitietoa tai karttaa ei tässä voida esittää.

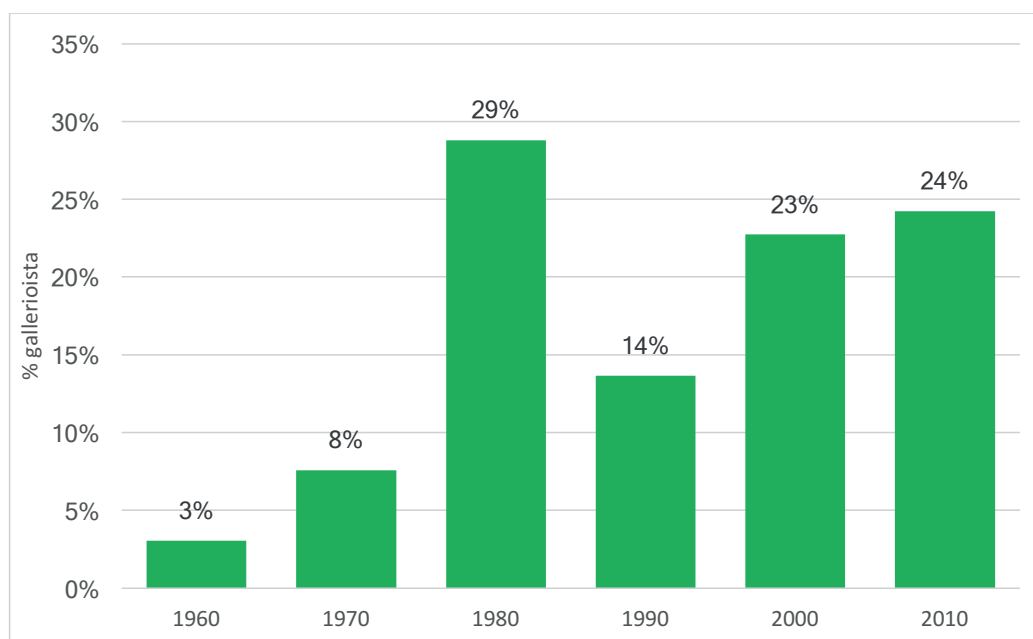


Kuvio 3. Taidegalleriat sijainnin mukaan vuonna 2016 (n=66).

3.3 Perustamisvuosi

Kyselyyn vastanneista gallerioista ensimmäiset on perustettu jo 1960-luvulla (ks. Kuvio 4). Kaikkiaan lähes puolet (47 %) on perustettu vasta tällä vuosituhannella. Myös 1980-luvulla on perustettu runsaasti gallerioita; vastaajista lähes kolmasosa (29 %). 1990-luvulla perustettuja gallerioita on vastanneissa huomattavasti edellisiä vähemmän.

Yksityiset ja taiteilijaryhmien galleriat ovat galleriatyypeistä nuorimpia; ne on pääsääntöisesti perustettu 2010-luvulla. Kunnallisten gallerioiden perustamisen huippuvuosikymmen on ollut vastausten perusteella 1980-luku. 1960–70-luvuilla on perustettu vastausten mukaan ainoastaan joitakin taiteilijaseurojen, taideyhdistysten ja yksityisiä gallerioita.



Kuvio 4. Taidegalleriat perustamisvuosikymmenten mukaan vuonna 2016 (n=66).



4. NÄYTTELY- JA MUU TOIMINTA

Tässä luvussa käsitellään kyselyyn vastanneiden gallerioiden näyttely- ja muuta toimintaa vuonna 2016. Aluksi tarkastellaan gallerioiden käynti-, näyttely- ja taiteilijamääriä sekä gallerioissa esitettyjä taiteenaloja. Lisäksi käsitellään gallerioiden osallistumista taidemessuille ja gallerian hyödyntämiä markkinointikanavia, ja avataan lopuksi gallerioiden muuta toimintaa.²⁹

4.1 Käynnit

Käynnillä tarkoitetaan yksittäistä käyntiä galleriassa, eli yksi kävijä voi tehdä vuoden aikana useita käyntejä. Vastaajilta tiedusteltiin käyntien kokonaismäärää³⁰ sekä sitä, perustuuko luku laskettuun faktaan vai arvioon. Arvio pyydettiin merkitsemään mahdollisimman realistisesti.³¹

Taidegallerioihin tehtiin vuonna 2016 yhteensä lähes 700 000 käyntiä. Käyntejä oli galleriaa kohti keskimäärin yli 11 000, mutta lukua nostaa muutama suuri toimija (ks. Kuvio 5; Kuvio 6). Puolella gallerioista käyntimäärä oli korkeintaan 7 500 (mediaani). Käyntimäärät vaihtelivat alle tuhannesta 50 000:een. Käyntiluku perustuu suurimmalla osalla vastaajista seurantatietoon joko kokonaan tai osittain (ks. Kuvio 7). Kolme galleriaa ei pystynyt arvioimaan käyntimääriään, sillä ne olivat muodoltaan ns. ikkunagallerioita tai muita kaupunkitilassa toimivia avoimia tiloja.

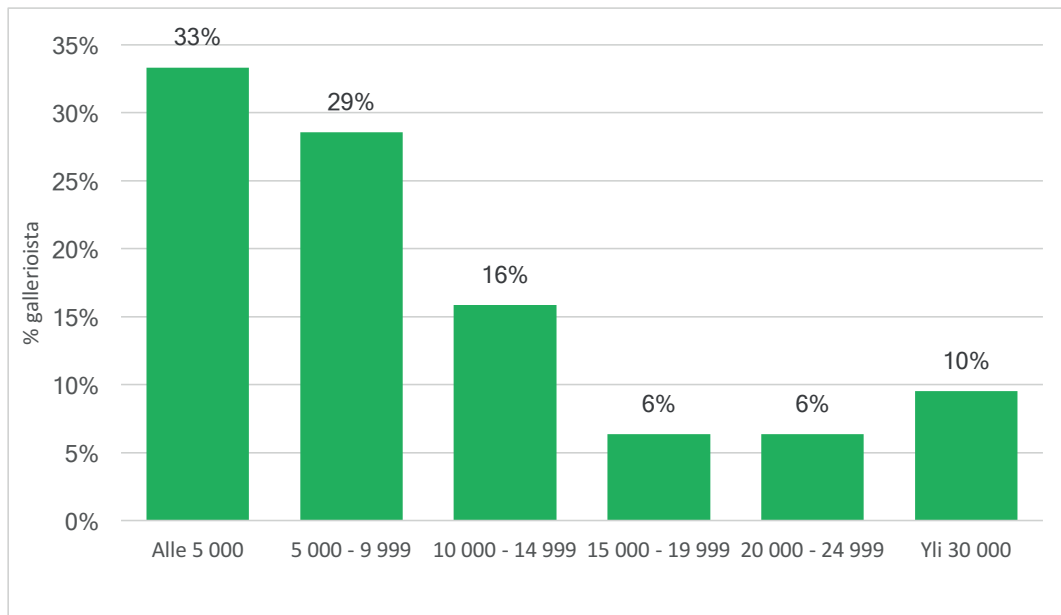
Kunnallisilla gallerioilla, jotka sijaitsevat usein esimerkiksi kulttuurikeskuksen yhteydessä, käyntimäärät olivat suurimpia: keskimäärin yli 20 000 käyntiä vuoden aikana (mediaani 15 368). Niillä tieto myös perustui muita gallerioita useammin seurantatietoon (83 %). Seuraavaksi eniten keskimääräisiä käyntejä oli yksityisillä gallerioilla (14 450, mediaani 6 750), joilla luvut perustuvat pääosin arvioon (69 %). Yksityisten gallerioiden käyntimäärissä oli muita enemmän hajontaa ja muutamat suuret toimijat nostivat keskiarvokäyntien määrää. Taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten käyntimäärät olivat keskimäärin alle kymmenen tuhatta (mediaanit 7633, 6932). Pienimpiä käyntimäärät olivat taiteilijaryhmien gallerioilla, joilla ne jäivät keskimäärin alle viiteen tuhanteen (mediaani 1875).

Käyntimäärien tarkastelu sijainnin mukaan osoittaa, että kokonaiskäyntimäärästä suurin osa (65 %) tehtiin Helsingissä sijaitseviin gallerioihin. Näiden käyntimäärät olivat keskimäärin noin 13 800 (mediaani 10 000) ja muualla Suomessa sijaitsevien gallerioiden noin 8 500 (mediaani 6 767).

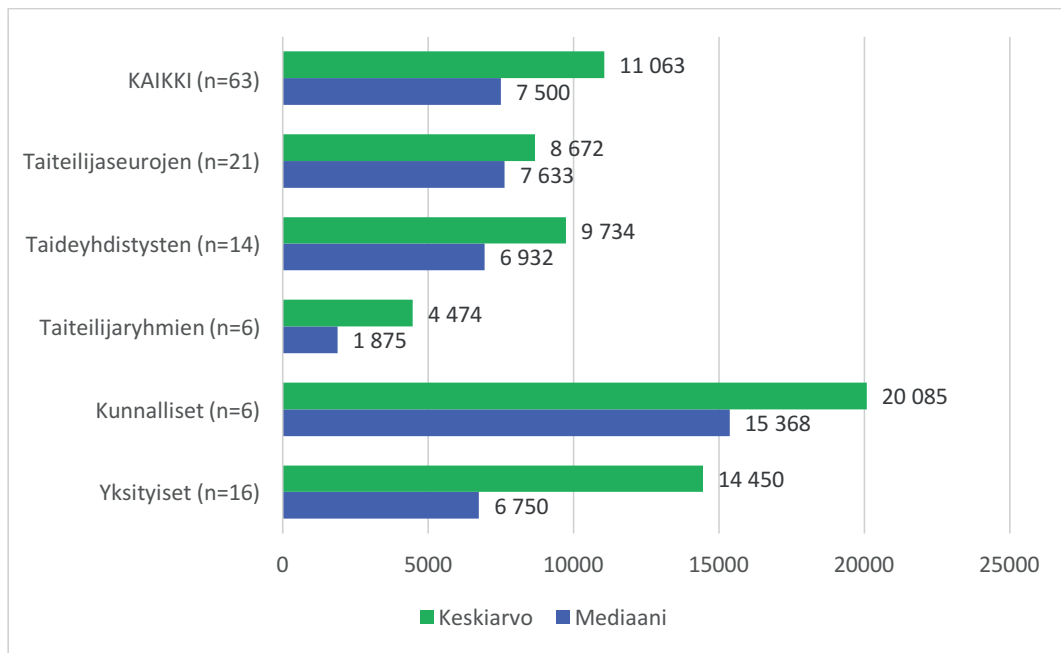
29 Huom. Lukuja tarkastellessa on otettava huomioon, että vastanneiden joukossa on galleria, jolla oli toimintaa vain kaksi kuukautta sekä galleria, jolla ei poikkeuksellisesti ollut lainkaan näyttelytoimintaa vuonna 2016.

30 Lomakkeessa käynteihin viitattiin kysymällä kävijöiden määrää galleriassa. Kysymyksessä ei tarkennettu tarkoitetaanko käyntejä nimenomaan galleriassa järjestetyissä näyttelyissä (ja muissa tapahtumissa) vai myös muussa toiminnassa, kuten ylläpitävän toimijan järjestämissä näyttelyissä (tai tapahtumissa) muualla. Luvuista on pyritty mahdollisuuksien mukaan jättämään pois muualla kuin galleriassa järjestettyjen näyttelyiden tai tapahtumien käyntimäärä. Eräs vastaaja kertoi, ettei lukuun sisälly galleriassa näyttelyaikaolojen ulkopuolella järjestettyjen tapahtumien käyntimääriä. Mahdollisuuksien mukaan tämä luku kuitenkin laskettiin mukaan kokonaiskäyntimäärään. Myöskään ryhmävierailut eivät välttämättä ole aina mukana luvuissa.

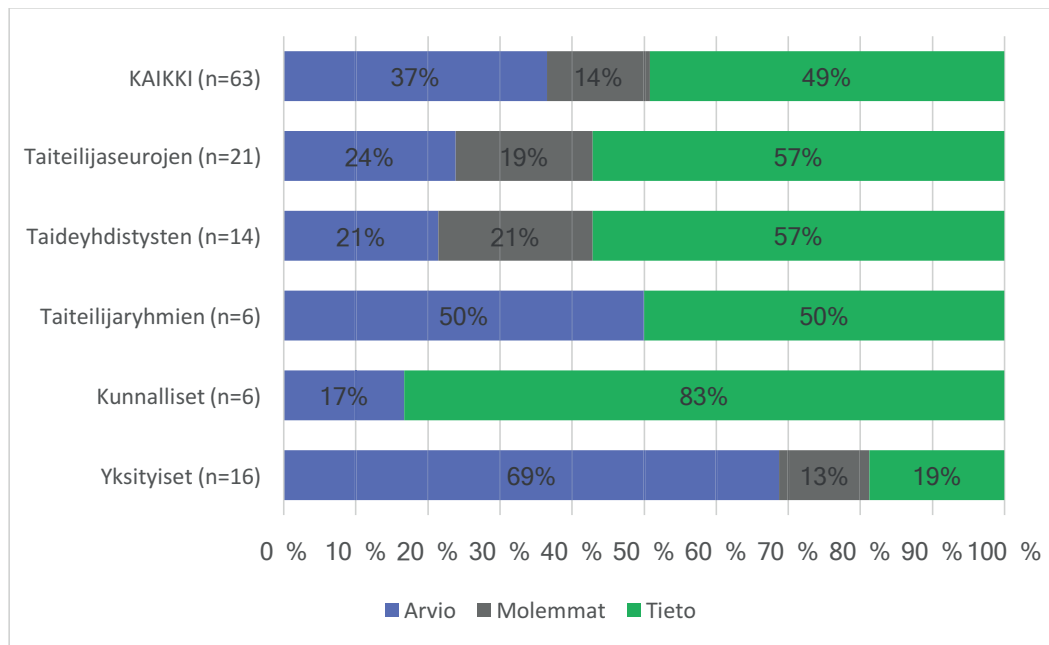
31 Lomakkeessa ei pyydetty tarkentamaan, miten tieto on laskettu tai mihin arvio perustuu. Muutamat vastaajat tarkensivat seurantatiedon perustuvan kävijä- tai ovensuulaskuriin. Useilla vastaajilla luku perustui vieraskirjan antaman tiedon pohjalta tehtyyn arvioon.



Kuvio 5. Taidegallerioiden käyntimäärät vuonna 2016 luokiteltuna (n=63).



Kuvio 6. Taidegallerioiden käyntimäärien vuonna 2016 keskiarvo ja mediaani ryhmittäin (n=63).



Kuvio 7. Taidegallerioiden käyntimääräluvun vuonna 2016 peruste ryhmittäin (n=63).

4.2 Näyttelyt

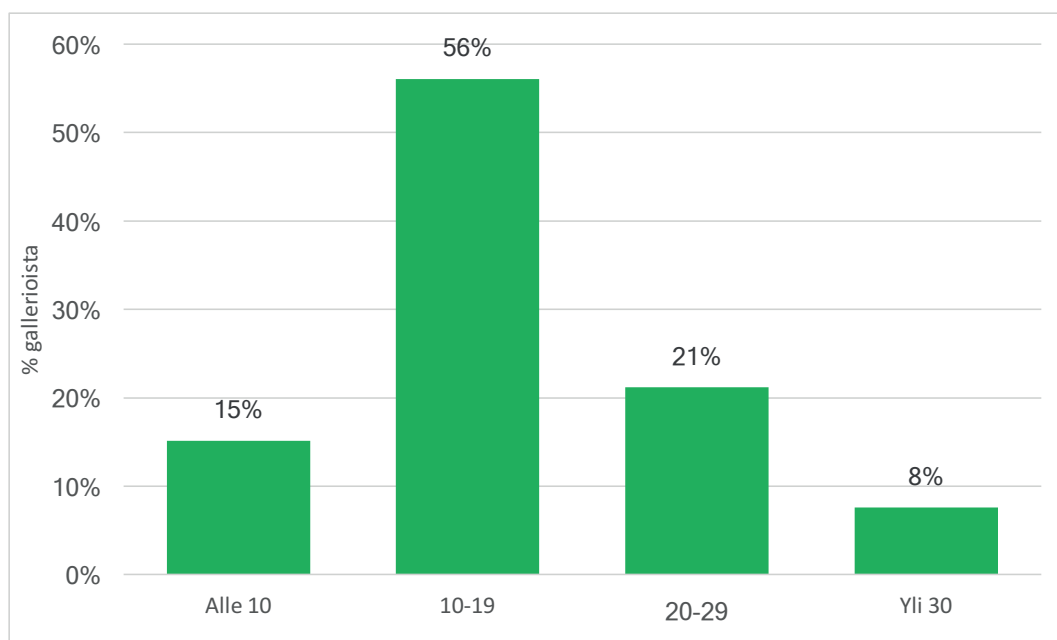
Taidegallerioiden keskeisin toiminta on taidenäyttelyiden järjestäminen. Näyttelyt voivat olla yksityis- tai yhteisnäyttelyitä. Tavallisesti niiden kesto on 3–4 viikkoa. Kyselyssä tiedusteltiin vastaajilta kaikkien järjestettyjen näyttelyjen määrää.³²

Kyselyyn vastanneet taidegalleriat järjestivät yhteensä lähes 1200 näyttelyä vuonna 2016. Näyttelyiden määrä vaihteli gallerioilla alle kymmenestä useisiin kymmeneen (ks. Kuvio 8). Kukin galleria järjesti keskimäärin 17,5 näyttelyä (mediaani 15) (ks. Kuvio 9). Joidenkin gallerioiden suuria näyttelymääriä selittää se, että niillä on useita näyttelytiloja, joissa voidaan järjestää samaan aikaan eri näyttelyitä. Joillakin gallerioilla tilat voivat sijaita myös eri osoitteissa, jolloin voitaisiin joissain tapauksissa puhua jopa eri gallerioista. Yhtä tilaa kohden näyttelyitä on ollut enimmillään parikymmentä.³³ Aina galleriatoimijalla ei toisaalta ole pysyvää omaa tilaa, vaan se järjestää näyttelyitä muiden toimijoiden tiloissa.

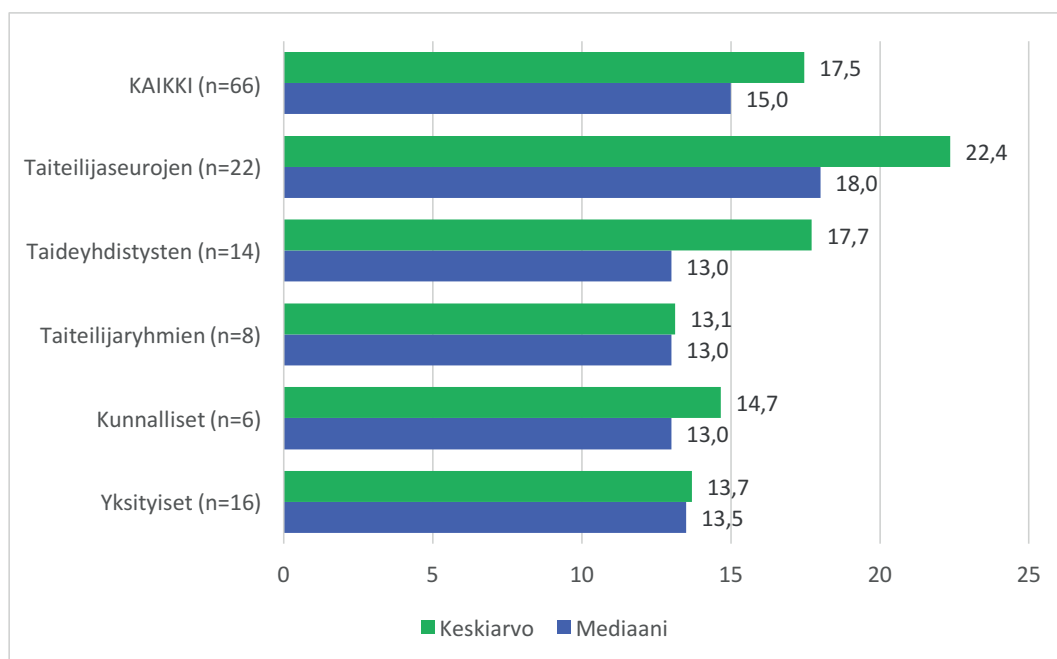
Suurimpia näyttelymäärät olivat taiteilijaseurojen gallerioilla (keskimäärin 22,4, mediaani 18), joista yli viidennessä näyttelyitä oli pidetty jopa yli 30 kappaletta. Seuraavaksi suurimpia näyttelymäärät olivat taideyhdistysten gallerioilla (keskimäärin 17,7, mediaani 13). Muiden toimintamallien galleriat järjestivät vuoden aikana keskimäärin 13–14 näyttelyä.

³² Vastaaia pyydettiin laskemaan mukaan galleriassa ja muissa tiloissa järjestetyt näyttelyt, lukuun ottamatta teosvälityksiä ja messuja. Pääasiassa vastaajat järjestävät näyttelyitä omassa galleriassaan ja sen eri tiloissa. Tarkennusten ja tarkistusten perusteella luvuista jätettiin mahdollisuuksien mukaan pois muualla järjestetyt näyttelyt, kuten galleriaa ylläpitävän toimijan järjestämät muut näyttelyt.

³³ Lomakkeessa ei tiedusteltu gallerian näyttelytilojen lukumäärää, mutta tieto täydennettiin aineistoon muiden vastausten tai gallerioiden verkkosivujen avulla.



Kuvio 8. Taidegallerioiden näyttelymäärät vuonna 2016 luokiteltuna (n=66).



Kuvio 9. Taidegallerioiden näyttelymäärien keskiarvot ja mediaanit vuonna 2016 ryhmittäin (n=66).

4.3 Taiteilijat

Vastaajilta tiedusteltiin näyttelyissä olleiden taiteilijoiden kokonaismäärää sekä näyttelyissä olleiden ulkomaalaisten taiteilijoiden määrää.³⁴

Gallerioissa järjestetyissä näyttelyissä oli vuonna 2016 yhteensä 3000 taiteilijaa (keskimäärin 45,8, mediaani 35) (ks. Kuvio 11). Samoilla taiteilijoilla on voinut olla teoksia useissa eri gallerioissa ja näyttelyissä, joten todellinen luku on tätä pienempi.³⁵ Taiteilijoiden määrä vaihteli gallerioilla alle kymmenestä reiluun pariin sataan, ollen useimmiten muutaman

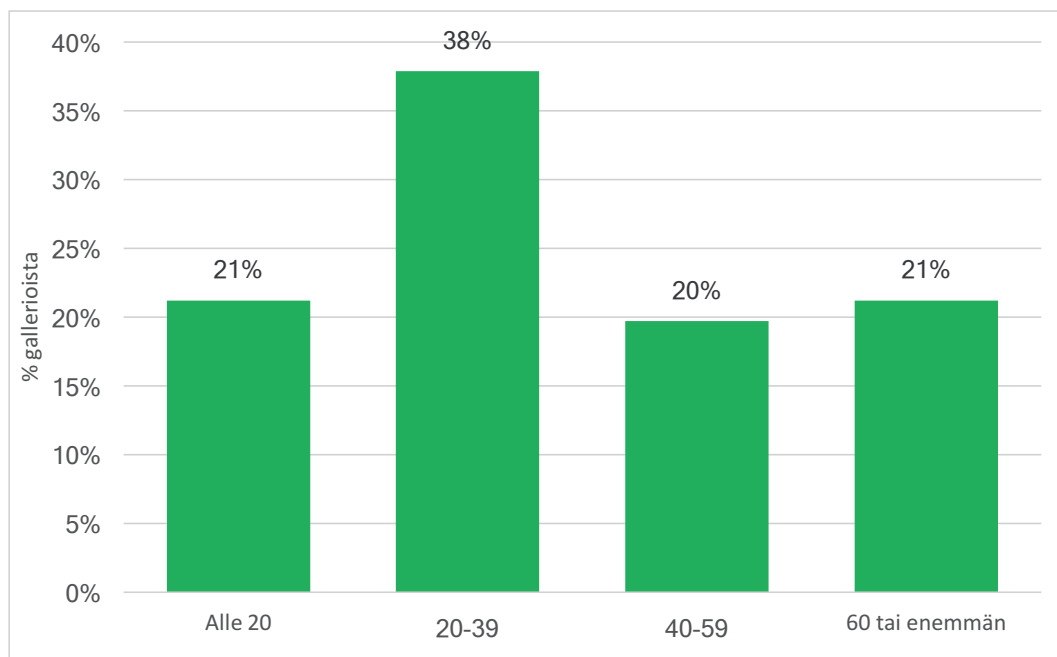
³⁴ Lomakkeessa ei tarkennettu, tarkoitetaanko vain gallerian näyttelyiden vai myös ylläpitävän toimijan muiden näyttelyiden taiteilijoita. Tarkennusten ja tarkistusten perusteella luvusta jätettiin pois toimijan muiden näyttelyiden taiteilijamäärät. Osa vastaajista tarkensi vastaustaan ilmoittamalla kokonaismäärän ohella näyttelyissä olleiden taideopiskelijoiden määrän tai kertomalla mukana olleen myös harrastelijataiteilijoita. Näissä tapauksissa kokonaismäärään ei ole tehty muutoksia.

³⁵ Lukua voidaan suhteuttaa siihen, että kaikkiaan ammattikuvataiteilijoita on Suomessa kolmen tuhannen. Rensuieffin (2014, 29) mukaan vuonna 2010 toimi 2649 taiteilijaa kuvataiteen ja 358 taiteilijaa valokuvataiteen aloilla. Taiteilijajoukko käsitti valtakunnallisten taiteilijaseurojen jäsenet ja valtion taiteilija-apurahan saajat.

kymmenen (ks. Kuvio 10). Luku oli suurimmillaan gallerioilla, joilla on useita näyttelytiloja ja siten mahdollisuus järjestää useampia näyttelyitä. Taiteilijamäärää kasvattavat myös isot ryhmänäyttelyt, joihin voi osallistua kymmeniä, jopa satoja taiteilijoita. Keskimäärin gallerioissa oli 2,6 taiteilijaa yhtä näyttelyä kohti.

Keskimäärin eniten taiteilijoita oli taiteilijaseurojen (62,8, mediaani 42,0) ja -yhdistysten (51,1, mediaani 36,0) ylläpitämien gallerioiden näyttelyissä. Niissä oli keskimäärin lähes kolme taiteilijaa per näyttely. Yksityisillä gallerioilla taiteilijamäärät olivat keskimäärin pienimpiä sekä galleriassa (26,8, mediaani 22,5) että yhtä näyttelyä kohti (n. 2).³⁶

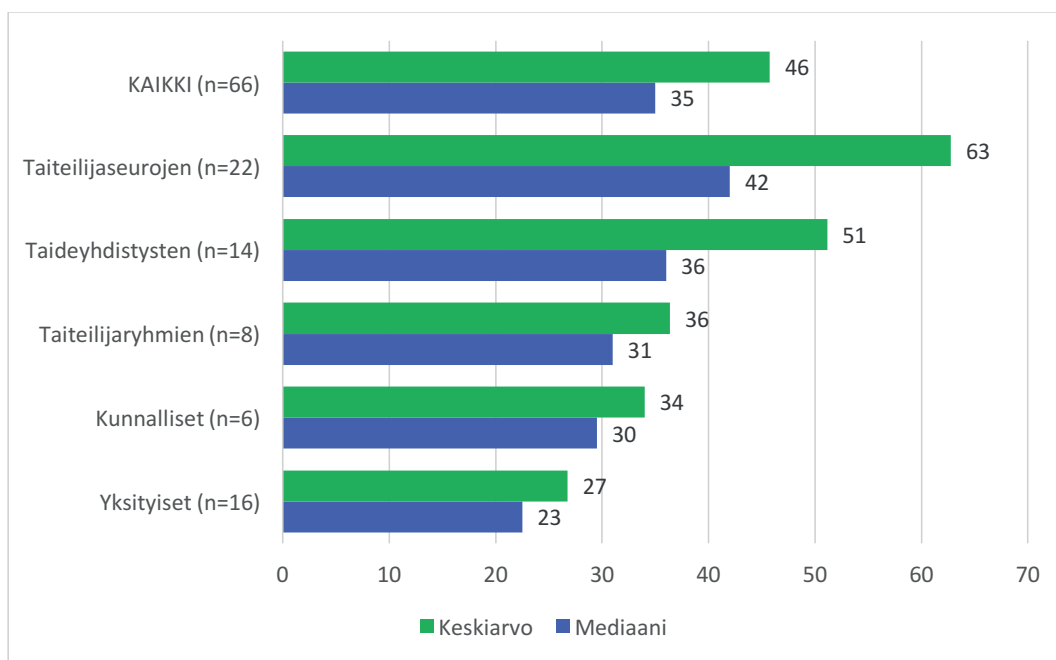
Gallerioista reilun kahden kolmasosan (72 %) näyttelyissä oli mukana ulkomaalaisia taiteilijoita (vähintään yksi) (ks. Kuvio 12).³⁷ Useimmiten ulkomaalaisia taiteilijoita oli gallerian näyttelyissä vuoden aikana vain muutama, mutta enimmillään yksittäisellä gallerialla jopa 40. Osuus oli suurimmillaan hieman yli puolet galleriassa olleista kaikista taiteilijoista. Kaikkiaan ulkomaalaisia taiteilijoita oli 13 prosenttia kaikkien gallerioiden kokonaistaiteilijamäärästä (ks. Kuvio 13). Ulkomaalaisten taiteilijoiden osuus kaikista taiteilijoista oli keskimääräistä suurempi taiteilijaryhmien ja taideyhdistysten gallerioissa ja pienempi taiteilijaseurojen gallerioissa.



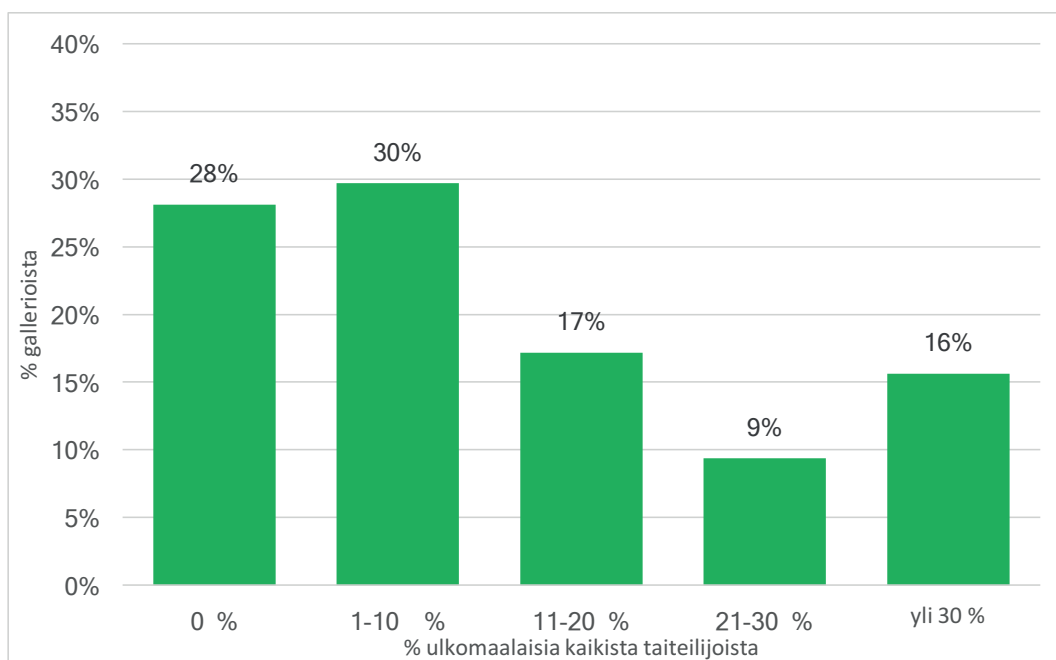
Kuvio 10. Taidegallerioiden taiteilijamäärät vuonna 2016 luokiteltuna (n=66).

³⁶ Lomakkeessa ei tiedusteltu yksityis- ja ryhmänäyttelyiden osuuksia.

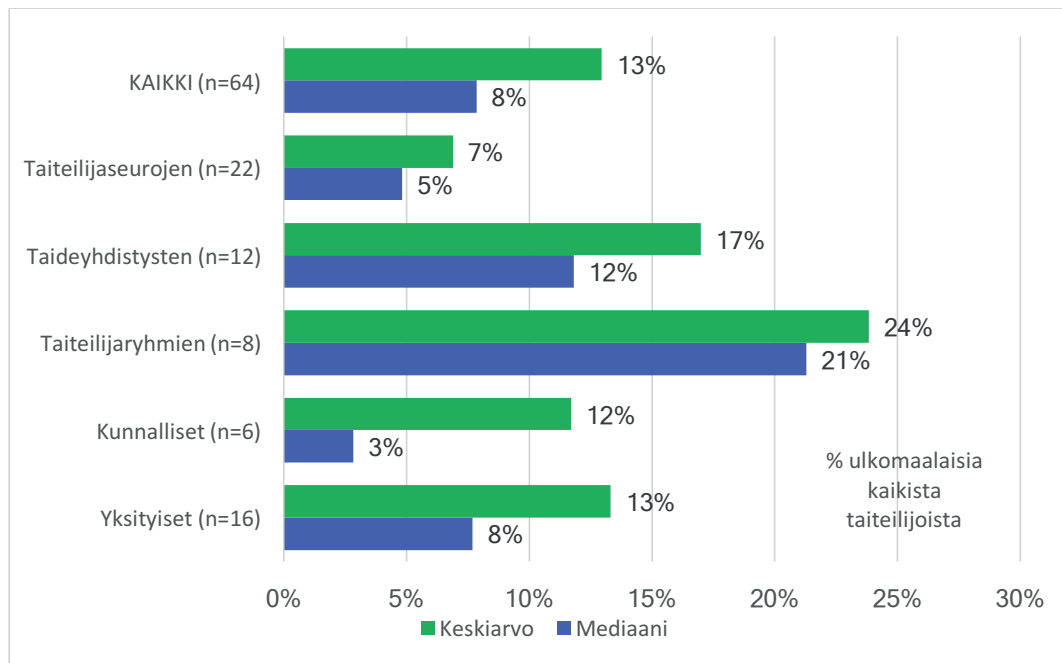
³⁷ Lomakkeessa ei tarkennettu, mitä ulkomaalaisella taiteilijalla tarkoitetaan. Epätietoisuutta ja erilaista tulkintaa aiheuttikin se, milloin taiteilija määritellään ”ulkomaalaiseksi”; lasketaanko mukaan myös pysyvästi Suomessa asuvat ulkomaalaiset tai ulkomailla asuvat suomalaiset? Muutama vastaaja ilmoitti, etteivät he seuraa tätä tietoa.



Kuvio 11. Taidegallerioiden taiteilijamäärien vuonna 2016 keskiarvo ja mediaani ryhmittäin (n=66).



Kuvio 12. Taidegallerioiden ulkomaalaisten taiteilijoiden osuus kaikista taiteilijoista vuonna 2016 luokiteltuna (n=64).



Kuvio 13. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijajoukkojen keskiarvo ja mediaani vuonna 2016 ryhmittäin (n=64).

4.4 Taiteenalat

Taidegalleriat esittävät nykytaidetta, johon luetaan kuvataide (maalaustaide, kuvanveisto, taidegrafiikka, piirustustaide), valokuvataide, mediataide, installaatio, sarjakuvataide, performanssitaide, äänitaide sekä taidekäsityö. Vastaajia pyydettiin valitsemaan vaihtoehtoista kaikki ne taiteenalat, joita taidegalleriassa on esitetty.

Valokuvataidetta esitettiin lähes jokaisessa vastanneessa galleriassa (91 %) (ks. Kuvio 14).³⁸ Seuraavaksi useimmissa galleriassa esitettiin maalaustaidetta, kuvanveistoa ja installaatioita, kutakin yli 80 prosentissa gallerioista. Myös mediataidetta, piirustustaidetta, taidegrafiikkaa ja äänitaidetta on esitetty yli puolessa vastanneista gallerioista. Performanssitaidetta, sarjakuvataidetta ja taidekäsityötä esitettiin kutakin reilussa kolmasosassa gallerioista.

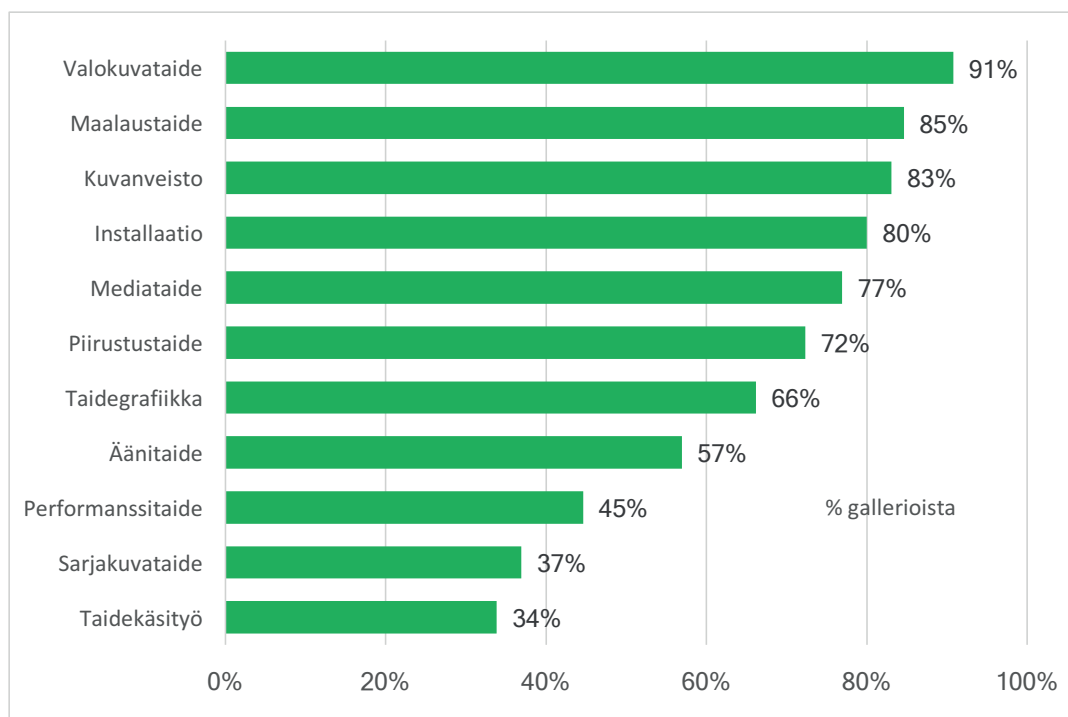
Suosituimpia taiteenlajeja esitettiin suhteellisen tasaisesti eri tyyppisissä gallerioissa (ks. Liitekuvio 1).³⁹ Muutamien taiteenalojen kohdalla eri tyyppisten gallerioiden välillä on selkeitä eroja. Performanssitaidetta esitettiin lähes jokaisessa taiteilijaryhmien galleriassa, mutta muissa gallerioissa korkeintaan hieman yli puolessa. Sarjakuvataidetta esitettiin noin puolessa taiteilijaseurojen gallerioista, muissa korkeintaan reilussa kolmanneksessa. Taidekäsityötä esitettiin taiteenlajeista kaikkein harvimmassa gallerioissa (kolmanneksessa), mutta kunnallisten gallerioiden kohdalla osuus nousi kahden kolmasosaan ja taiteilijaryhmien gallerioissa puoleen gallerioista.

Vastausten perusteella taideyhdistysten ja yksityiset galleriat olivat hiukan erikoistuneempia (esitettyjä taiteenlajeja keskimäärin 6) kuin taiteilijaseurojen, taiteilijaryhmien ja kunnallisten galleriat (keskimäärin 8).

Valmiiden vastausvaihtoehtojen ulkopuolelta yksittäisiä mainintoja tuli kalligrafiasta, ”prosessimaisista näyttelyistä”, ”kuvataiteen uusista muodoista” sekä ”valokuvaan perustuvasta ja linssipohjaisesta nykytaiteesta”.

³⁸ Huom. Vastaukset eivät kerro siitä, kuinka paljon tai usein kysystä taiteenaloja on gallerioissa esitetty, vaan ainoastaan siitä onko kysystä taiteenaloja ylipäätään esitetty galleriassa.

³⁹ Taideyhdistysten galleriat poikkeavat joukosta; niissä maalausta, veistoksia, installaatioita, piirustusta sekä grafiikkaa esitetään suhteellisesti vähemmän kuin muun tyyppisissä gallerioissa.



Kuvio 14. Taidegallerioissa esitetyt taiteenalat vuonna 2016 (osuus kaikista gallerioista) (n=65).

4.5 Taidemessut

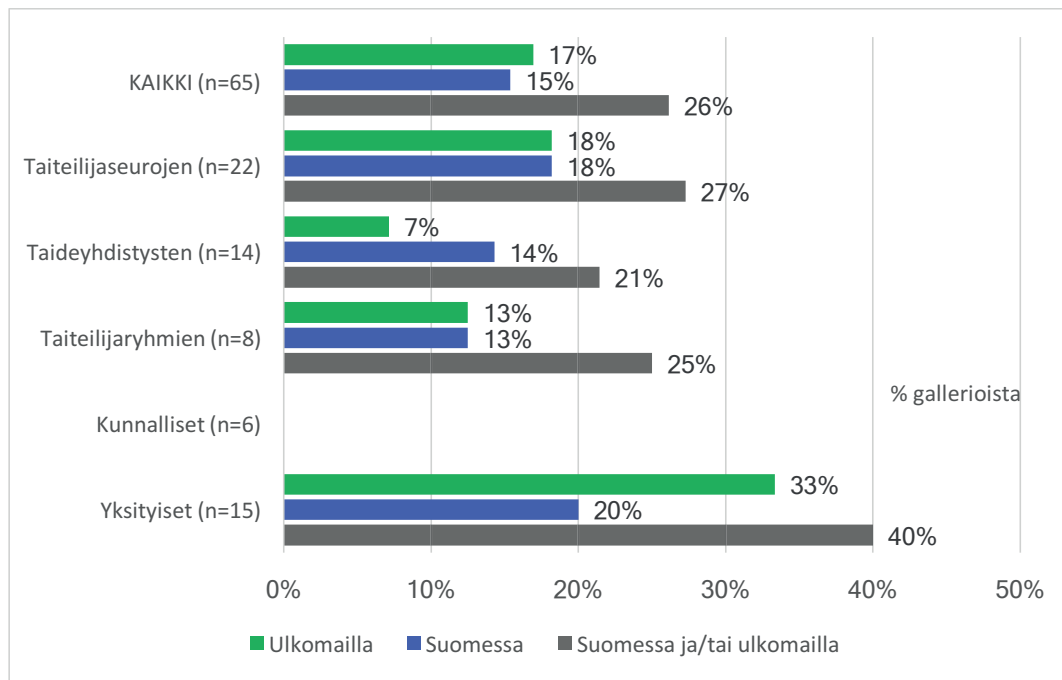
Taidemessut ovat nykytaiteen myyntitapahtumia, joissa galleriat esittelevät edustamiaan tai muutoin valitsemaansa taiteilijoita.⁴⁰ Vastaajilta tiedusteltiin osallistumista taidemessuille vuonna 2016 sekä kotimaan että ulkomaiden osalta, minkä lisäksi vastaaja sai halutessaan kertoa messuosallistumisestaan myös avoimella vastauksella.

Suomalaisille taidemessuille osallistui 15 prosenttia ja ulkomaisille 17 prosenttia gallerioista (ks. Kuvio 15). Muutama galleria osallistui messuille sekä Suomessa että ulkomailla. Kaikkiaan reilu viidesosa vastanneista gallerioista osallistui taidemessuille joko Suomessa, ulkomailla tai molemmissa.

Yksityisistä gallerioista kaikkiaan 40 prosenttia oli osallistunut messuille Suomessa, ulkomailla tai molemmissa. Ulkomaisille messuille oli osallistunut yksityisistä kolmasosa ja kotimaisille viidesosa. Enimmillään yksi galleria oli osallistunut kaikkiaan yhdeksälle ulkomaiselle messulle. Muilla toimintamalleilla messuille osallistuneiden osuus oli gallerioista noin neljäsosan luokkaa, lukuun ottamatta kunnallisia gallerioita, joiden toimintaan messut eivät kuuluneet lainkaan (ne eivät yleensä myy teoksia).

Helsingissä sijaitsevista gallerioista taidemessuille Suomessa ja/ tai ulkomailla osallistui 42 prosenttia, muualla Suomessa sijaitsevista vain joka kymmenes. Ulkomaisten messujen osalta ero on vielä selkeämpi: niille osallistui helsinkiläisistä lähes kolmasosa, muualla Suomessa sijaitsevista vain yksi galleria.

⁴⁰ Taidemessujen (lomakkeessa taidemessutapahtumat) määritelmää ei esitetty lomakkeessa. Taidemessuilla on kuitenkin alalla vakiintunut em. määritelmänsä. Taidemessutapahtumiin ei lueta taiteilijajärjestöjen teosvälitystapahtumia eikä erilaisia pienimuotoisempia antiikki-, taide- ja keräilymessuja.



Kuvio 15. Taidegallerioiden osallistuminen taidemessutapahtumiin Suomessa tai ulkomailla vuonna 2016 ryhmittäin (n=65).

Useat galleriat toivat avoimessa vastauksessaan esille sen, että kiinnostusta messuille osallistumiseen olisi, mutta haasteena erityisesti ulkomaisille messuille osallistumisessa on rahallisten resurssien puute. Näin vastanneissa oli mukana sekä yksityisiä että taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten ylläpitämiä gallerioita.

- Olisi kiinnostusta osallistua messuille ulkomailla. On suunnitelmissa. Raboitus vielä auki. (Yksityinen)
- Olemme osallistuneet messuille joka vuosi 2008-2014. jonka jälkeen toiminta muuttui, ja nykyisin se on niin kallista ettei siihen ole mitään taloudellista mahdollisuutta. Myös ulkomaan messut maksavat (...) ja galleriaan pitää palkata työntekijä, matkat, hotellit, vakuutukset yms. niin mukavaa kun se olisikin niin resurssit eivät kerta kaikkiaan riitä. (Yksityinen)
- Pyrimme osallistumaan ainakin yksille messuille joka vuosi, mutta rahatilanteen vuoksi se on usein haastavaa. (...) (Taiteilijaseuran)

Monien gallerioiden kohdalla messuosallistuminen ei toisaalta ole tavoitteenakaan, sillä taideteosten myynti ei kuulu niiden toimintaan. Tällöin messuosallistuminen voisi vaatia koko gallerian toimintastrategian muuttamista.

- Galleriamme ei myy, joten messukonsepti on ollut vähän hankala. Myynnin ja välityspalkkion ottaminen mukaan toimintaan vaatisi uutta painopistettä strategiaan ja resurssien kohdentamista siihen, mutta alueellamme taidemyynti on niin pientä, että emme ole nähneet sitä optimaalisena panos-tuotos -suhteen kannalta. Lähes kaikki yksityiset galleriat ovat kuituneet kaupungista juuri tästä syystä. (...) (Taideyhdistyksen)

Muutamat messuille osallistuneet vastaajat kertoivat vastauksessaan messuosallistumisen eduista, joiksi nähtiin erityisesti mahdollisuudet kontaktien luomiseen niin taiteilijoihin kuin taiteen ostajiin sekä taiteilijoiden ja yleisesti taiteen näkyvyyden kasvattaminen. Myös tässä vastanneissa oli sekä yksityisiä että taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten gallerioita.

- Kansainvälisille taidemessuille osallistuminen on erittäin tärkeää gallerian toiminnan ja profiilin sekä taiteilijoiden uran kannalta (teoksia hankitaan merkittäviin ulkomaisiin yksityisiin ja julkisiin kokoelmiin messuilta, myös näyttelymahdollisuuksia avautuu messujen kautta), kontaktoituminen ulkomaisiin taidekeräilijöihin tapahtuu lähes pelkästään messujen kautta, messut ovat gallerialle merkittävä kuluerä ja harvoin voitollisia, messut vaativat vuosien taustatyötä ja tärkeimmille kansainvälisille messuille pääseminen on pitkäjänteisen työskentelyn sekä kontaktoitumisen tulosta. (Yksityinen)
- Merkittäviä tilaisuuksia luoda kontakteja, esittää suurelle yleisölle kotimaista taidetta, edistää kuvataiteen uusien alueiden näkyvyyttä. (Taiteilijaseuran)
- (...) osallistui tapahtumaan vuonna 2016 toista kertaa. Hyvä kokemus jälleen, sieltä bongattiin muun muassa vuonna 2017 galleriassamme kutsutut kansainväliset taiteilijat. (Taideyhdistyksen)

4.6 Muu toiminta

Taidegallerioissa järjestetään taidenäyttelyiden ja niihin liittyvien avajaistilaisuuksien ohella myös muuta toimintaa. Sitä voi olla järjestämässä galleriatoimija itse, tai jokin ulkopuolinen toimija, jolle tila voidaan vuokrata tai tarjota muilla ehdoilla käyttöön. Galleriat myös ottavat taidemessujen lisäksi osaa erilaisiin muiden toimijoiden järjestämiin tapahtumiin ja järjestävät toimintaa myös gallerian ulkopuolella. Muun toiminnan osalta gallerioille annettiin mahdollisuus kertoa toiminnastaan avoimella vastauksella.⁴¹

Gallerioissa järjestetään näyttelyiden ohella etenkin taiteilijatapauksia, jonka mainitsi vastaajista yli kaksi kolmasosaa. Runsaasti mainintoja saivat myös yleisöopastukset ja -kierrokset, työpajat, kurssit, koulutukset ja luentosarjat, keskustelutilaisuudet ja seminaarit, keikat ja konsertit, muu esittävä taide (kuten tanssi, runoesitykset) sekä lapsille ja nuorille suunnattu toiminta. Useat galleriat mainitsivat yleisöopastusten ja -kierrosten yhteydessä Galleriakeskiyökon tai muun vastaavan tapahtuman.⁴² Gallerioissa järjestettiin myös esimerkiksi Taiteiden yön ohjelmaa. Lisäksi asiakas- ja jäsentointi, kirjanjulkistukset, yritys- ja yksityistilaisuudet, kuraattoritapaamiset, myyjäiset, *croquis*-piirtäminen sekä *screening* mainittiin useamman kuin yhden gallerian vastauksissa. Gallerioiden yhteydessä olevasta pysyvästä toiminnasta mainintoja saivat taidelainaamo, kauppa tai puoti, residenssit tai työtilat taiteilijoille sekä käsikirjasto.

Galleriatoimijoiden muusta kuin galleriassa järjestettävästä tai tapahtuvasta toiminnasta muutamit vastaajat painottivat pohjoismaista tai laajempaa kansainvälistä toimintaa. Kansainvälisestä toiminnasta mainittiin kierto- ja vaihtonäyttelyiden ohella myös laajemmin verkostoituminen ja yhteistyö, projektit ja hankkeet sekä taiteen ja taiteilijoiden viennin edistäminen. Myös gallerioiden välinen yhteistyö sekä kierto- ja vaihtonäyttelyt kotimaassa mainittiin.

- *Harjoitamme kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista, teemme kansainvälisiä näyttelyitä (vaihto- ja kiertonäyttelyt) sekä omien jäsentäiteilijoidemme vientiä sekä kansainvälistämistyötä (näyttelyt ulkomailla, residenssiyhteistyö ulkomaisten yhteistyökumppanien kanssa). Painopiste on pohjoismaisessa yhteistyössä (Norja, Tanska, Ruotsi, Islanti), lisäksi hankkeita muiden eurooppalaisten tahojen kanssa ja käynnistymässä Euroopan ulkopuolelle ulottuvia hankkeita sekä verkostotoimintaa. (Taiteilijaryhmän)*

4.7 Markkinointi

Taidegalleriat voivat hyödyntää markkinoinnissaan monenlaisia kanavia. Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan gallerian ja näyttelyiden markkinointiin käytetyt kanavat, mukaan lukien sekä maksettu markkinointi että ilmaiskanavat. Vaihtoehtoisiksi annettiin gallerian verkkosivu, muut internetsivut, Facebook, Instagram, Twitter, muut sosiaalisen median kanavat, sähköposti, uutiskirjeet, blogiyhteistyö, aikakauslehdet, sanomalehti-ilmoitukset, esitteet, kutsut, henkilökohtainen kontaktointi ja messut.

Tyypillisimmin hyödynnettyjä markkinointikanavia olivat Facebook ja gallerian oma verkkosivu, joita hyödynsivät lähes kaikki vastanneet galleriat (ks. Kuvio 16). Seuraavaksi useimmilla gallerioilla oli markkinointikäytössä sähköposti, henkilökohtainen kontaktointi ja kutsut (kutakin yli 80 % vastaajista). Myös esitteitä, Instagramia, muita verkkosivuja (kuin gallerian omia) sekä uutiskirjeitä hyödynsivät vähintään puolet vastanneista gallerioista. Sen sijaan sanomalehti-ilmoitukset, aikakauslehdet, Twitter, messut ja blogiyhteistyö olivat kukin käytössä korkeintaan noin kolmasosalla.

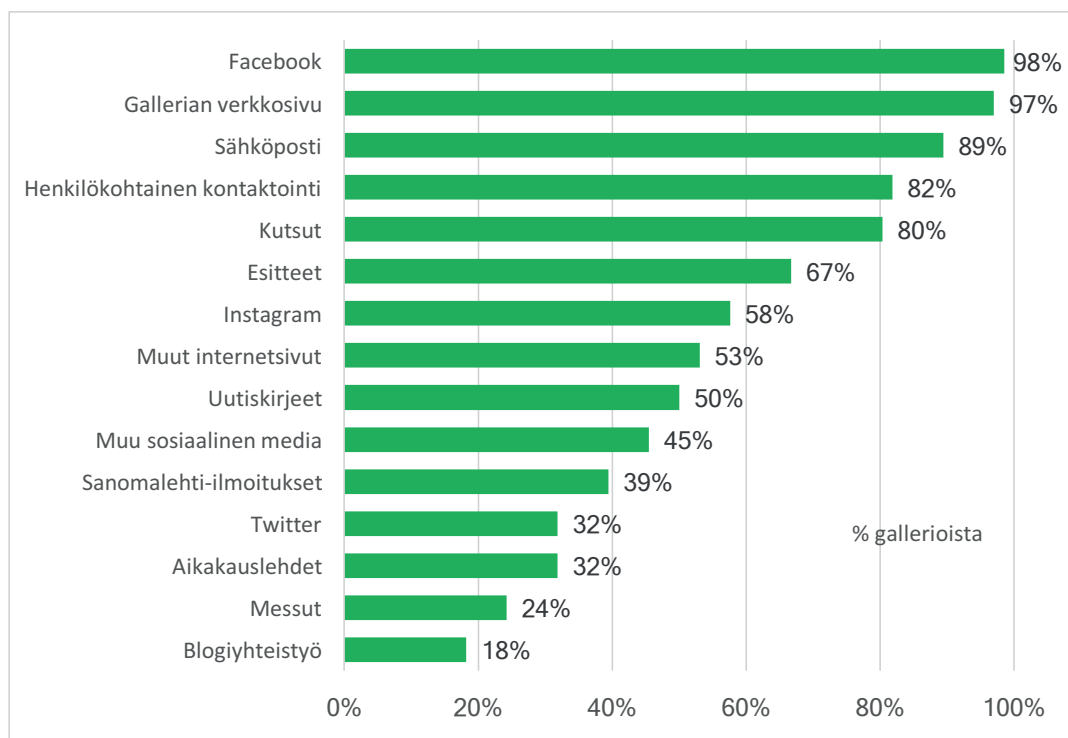
Taiteilijaryhmien galleriat hyödynsivät muihin gallerioihin verrattuna harvemmin niin sanotusti perinteisiä viestintä- ja markkinointikanavia (kutsut, esitteet, uutiskirjeet, sanomalehti-ilmoitukset), mutta sitä vastoin muita tavallisemmin Instagramia ja Twitteriä sekä henkilökohtaista kontaktointia (ks. Liitekuviot 2).

Uusi ilmiö on blogiyhteistyö, jota hyödyntää markkinoinnissaan lähes viidesosa gallerioista. Yksityisillä gallerioilla blogiyhteistyötä on eniten, lähes 40 prosentilla. Ne hyödyntävät muita gallerioita enemmän myös messuja ja etenkin aikakauslehtiä.

Valmiiden vaihtoehtojen ulkopuolelta mainintoja tuli muun muassa julisteista ja ulkomainonnasta, lehtien ilmaispaistoista, näyttely- ja tapahtumakalentereista sekä sivustoista kuten *Hki Art Guide*, *Turku Art*, *Artsy* ja *ArtAdvisor*.

⁴¹ Gallerioilta tiedusteltiin myös niiden järjestämien "muiden tapahtumien/tilaisuuksien" lukumäärää. Kysymyksessä ei tarkennettu mitä tapahtumalla tai tilaisuudella tarkoitetaan, ja vastaajat olivat päätyneet tulkitsemaan kysymystä hyvin eri tavoin. Vastaukset eivät siten ole yhteismitallisia, mutta ne antavat jonkinlaista osviittaa toiminnan laajuudesta; kaikkiaan gallerioissa oli vastausten mukaan järjestetty näyttelyiden lisäksi yli tuhat erilaista tapahtumaa tai tilaisuutta.

⁴² Vastaavista, gallerioita ja taiteilijoiden työhuoneita esittelevistä "avoimien ovien" tapahtumista mainintoja saivat myös Helsinki Art Walk, Kantakaupungin galleriakierros, Pirkanmaan taidesuunnistus, Kulkulupa sekä Konstrundan.



Kuvio 16. Taidegallerioiden käyttämät markkinointikanavat vuonna 2016 (n=66).



5. SOPIMUS- JA KORVAUSKÄYTÄNNÖT

Tässä luvussa tarkastellaan vastaajien sopimus- ja korvauskäytäntöjä teosmyyntiprovisioiden ja näyttelyvuokrien, taiteilijan ja gallerian välisen kulujen jakautumisen, taiteilijoille maksettavien korvausten ja palkkioiden sekä edustustaiteilijasopimusten osalta.

5.1 Näyttelyvuokra ja myyntiprovisio

Taidegallerioilla on taidenäyttelyiden järjestämisessä erilaisia käytäntöjä taiteilijalta perittävien maksujen osalta. Sopimuskäytännöistä erityisesti näyttelyvuokrat ja teosmyyntiprovisiot ovat herättäneet kentällä paljon keskustelua. Näyttelyvuokralla tarkoitetaan gallerian taiteilijalta perimää maksua vastikkeeksi näyttelyn järjestämisestä, tilavuokrasta ja muista kuluista. Myyntiprovisiolla tarkoitetaan gallerian perimää osuutta taiteilijan teosmyynnistä galleriassa. Kyselyssä tiedusteltiin vastaajilta näiden maksujen perimisen lisäksi niiden suuruutta.

Vastanneista gallerioista yli kaksi kolmasosaa (73 %) perii taiteilijoilta näyttelyvuokraa (ks. Kuvio 17). Taiteilijaseurojen gallerioista vuokraa perii jokainen, ja taideyhdistystenkin gallerioista lähes 80 prosenttia. Myös kunnallisista gallerioista suurin osa veloittaa näyttelyvuokran. Yksityiset galleriat jakautuvat tasan vuokraa periviin ja vuokrattomiin gallerioihin. Harvinaisinta vuokran veloittaminen on taiteilijaryhmien gallerioissa.

Vuokran suuruus vaihtelee vastanneilla gallerioilla noin reilusta sadasta eurosta useaan tuhanteen euroon per näyttely. Suurimpia vuokria perivät tyypillisesti valtakunnalliset taiteilijaseurat ja ne yksityiset galleriat, jotka perivät näyttelyvuokraa. Pienimpiä vuokrat ovat kunnallisilla ja taiteilijaryhmien gallerioilla. Vuokran suuruuteen vaikuttavat myös näyttelytilan koko, näyttelyn kesto ja joskus myös ajankohta. Samassa galleriassa voi olla eri hintaisia tiloja, ja joskus pienimmät tilat voivat olla ilmaisia. Muutama vastaaja tarkensi, ettei näyttelyvuokraa peritä kutsu- ja yhteistyönäyttelyiden tai ryhmänäyttelyiden kohdalla, vaan ainoastaan avoimen haun kautta tulleilta taiteilijoilta⁴³. Taiteilijaseurojen ja joidenkin taideyhdistysten gallerioissa näyttelyvuokra on usein jäsentäiteilijoille pienempi kuin muille (esim. -20 %). Maksuun voi vaikuttaa alentavasti myös taiteilijan järjestämä oheishjelma, kuten luennot, työnäytökset tai ”laajempaa vuorovaikutusta yleisön kanssa lisäävät ohjelmat”.

Muutamat vastaajat tarkensivat taiteilijalta perittävään maksuun sisältyvän muutakin kuin vuokra, ja käyttävät näyttelyvuokran sijaan mieluummin termiä ”näyttelymaksu” tai ”näyttelypalvelumaksu”. Monet vastaajat toisaalta myös huomauttivat, että taiteilijalta peritty näyttelyvuokra tai -maksu kattaa vain osan tilavuokrasta ja muista kuluista.

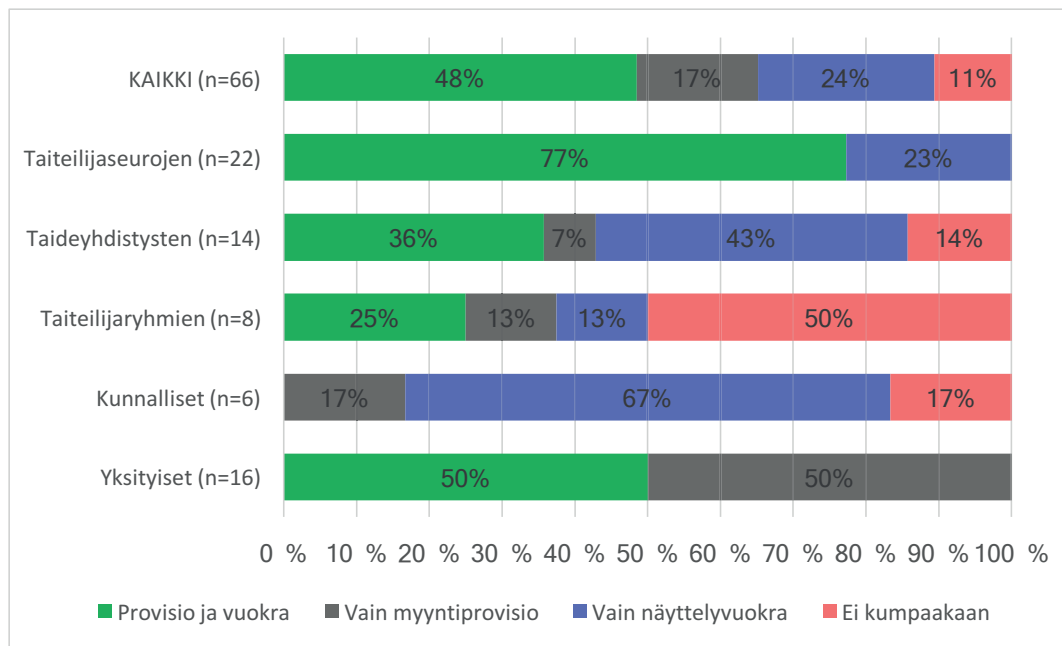
- *Näyttelymaksuun sisältyy muutakin kuin vuokra, hinta vaihtelee 200–1100€, riippuen tilasta ja alennuksista (Taideyhdistyksen)*
- *Maksu on näyttelypalvelumaksu joka kattaa moninaisia asioita. Pelkkää tilaa ei sinänsä vuokrata. Näyttelypalvelumaksu kattaa keskimäärin 23,6 % näyttelyn kuluista. (Taiteilijaseuran)*
- *Gallerian kulut näyttelyistä ovat noin 7 000 euroa. Taiteilijalta perittävä näyttelyvuokra kattaa näyttelyn kokonaiskuluista noin 1/3. (Taiteilijaseuran)*

Vastanneista gallerioista kaksi kolmasosaa (65 %) perii taiteilijan teosmyynnistä myyntiprovision. Yksityisistä gallerioista myyntiprovision veloittaa jokainen. Myös taiteilijaseurojen ylläpitämistä gallerioista lähes kaikki perivät myyntiprovision. Taideyhdistysten ja taiteilijaryhmien gallerioista myyntiprovision perii nelisenkymmentä prosenttia, kunnallisista alle viidesosa.

⁴³ Kysymyksessä esitetyt vaihtoehdot olivat ”kyllä”/”ei”, joten nämä galleriat ovat mukana näyttelyvuokraa perivien gallerioiden kokonaismäärässä.

Myyntiprovisio vaihtelee vastanneilla gallerioilla kymmenestä viiteenkymmeneen prosenttiin teosmyynnistä. Provisiot ovat suurimpia (40–50 %) niillä yksityisillä gallerioilla⁴⁴, jotka eivät peri näyttelyvuokraa. Taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten sekä niiden yksityisten gallerioiden, jotka veloittavat vuokran, provisiota on tyypillisesti 25–35 prosenttia (vaihtelee 10–37 % välillä). Seurojen ja yhdistysten galleriat perivät joissain tapauksissa jäsenistönsä myynnistä pienemmän provisiota kuin muilta. Joillain gallerioilla on käytössä porrastettu malli, jossa provisiota on tiettyyn summaan asti suurempi kuin sen ylittävältä osalta (ns. degressiivinen provisiota). Provisiota suuruus vaihtelee myös sen mukaan, onko kyseessä kutsunäyttely (ei vuokraa, mutta suurempi provisiota) sekä siitä, myydäänkö teos näyttelystä vai esimerkiksi teosvälityksestä.

Kaikkiaan noin puolet vastanneista gallerioista (48 %) veloittavat taiteilijalta sekä myyntiprovisiota että näyttelyvuokran. Taiteilijaseurojen gallerioista näin tekee suurin osa ja yksityisistäkin gallerioista puolet. Gallerioista vajaa viidesosa (17 %) perii pelkän myyntiprovisiota. Käytäntö on harvinainen muilla kuin yksityisillä gallerioilla, joista niin tekee puolet vastanneista. Taidegallerioista neljäsosa (24 %) perii pelkän näyttelyvuokran. Niin toimivat etenkin kunnalliset galleriat, mutta se on tavallista myös taideyhdistysten gallerioilla. Joka kymmenes galleria (11 %) ei peri taiteilijalta kumpaakaan, ei näyttelyvuokraa eikä myyntiprovisiota. Taiteilijaryhmien gallerioilla tämä on käytännöistä tyypillisin.



Kuvio 17. Taidegallerioiden näyttelyvuokra- ja provisiokäytännöt vuonna 2016 ryhmittäin (n=66).

5.2 Kulujen jakautuminen

Gallerioilta tiedusteltiin näyttelyiden järjestämisestä aiheutuvien erilaisten kulujen jakautumista gallerian ja taiteilijan välillä. Kysymys koski kuljetuksia, vakuutuksia, matkakuluja, teknistä laitteistoa, teosten tuotantomateriaaleja, markkinointia, näyttelytilan vuokraa, muita näyttelytilan kuluja (kuten sähkö, netti, puhelin jne.), valvontaa, henkilökunnan palkkakuluja, oheistapahtumia sekä kutsuja ja muita avajaiskuluja. Vastauksissa oli myös mahdollisuus tarkentaa vastaustaan avoimella vastauksella.

Kulut jakautuivat vastausten mukaan tyypillisesti siten, että galleriat vastasivat henkilökunnan palkkakuluista, näyttelyn valvonnasta, oheistapahtumista, markkinoinnista sekä näyttelytilan kuluista vuokraa lukuun ottamatta, ja taiteilija teosten tuotantomateriaalista, matkakuluista ja kuljetuksista (ks. Kuvio 18). Poikkeuksen tästä muodostavat ainoastaan kunnalliset galleriat, joissa markkinoinnista ja kuljetuksista vastaavat useimmissa sekä galleria että taiteilija.

Näyttelytilan vuokran, teknisen laitteiston, vakuutusten sekä kutsujen ja muiden avajaiskujen kohdalla kulujen jakautuminen gallerian ja taiteilijan välillä on tasaisempaa. Galleriatyypin väliltä löytyy tässä kuitenkin eroja (ks. Liitekuvio 3). Näyttelytilan vuokrasta vastaa taiteilijaryhmien, taideyhdistysten ja yksityisissä gallerioissa tyypillisimmin galleria ja taiteilijaseurojen gallerioissa taiteilija. Yksityiset galleriat vastaavat useimmiten itse vakuutuksista, mutta taiteilijaryhmien, taideyhdistysten ja kunnallisissa gallerioissa vakuutukset ovat pääasiassa taiteilijan vastuulla. Teknisestä laitteistosta vastaa taiteilijaryhmien gallerioissa useimmiten galleria. Yksityiset ja taideyhdistysten galleriat vastaavat tyypillisesti

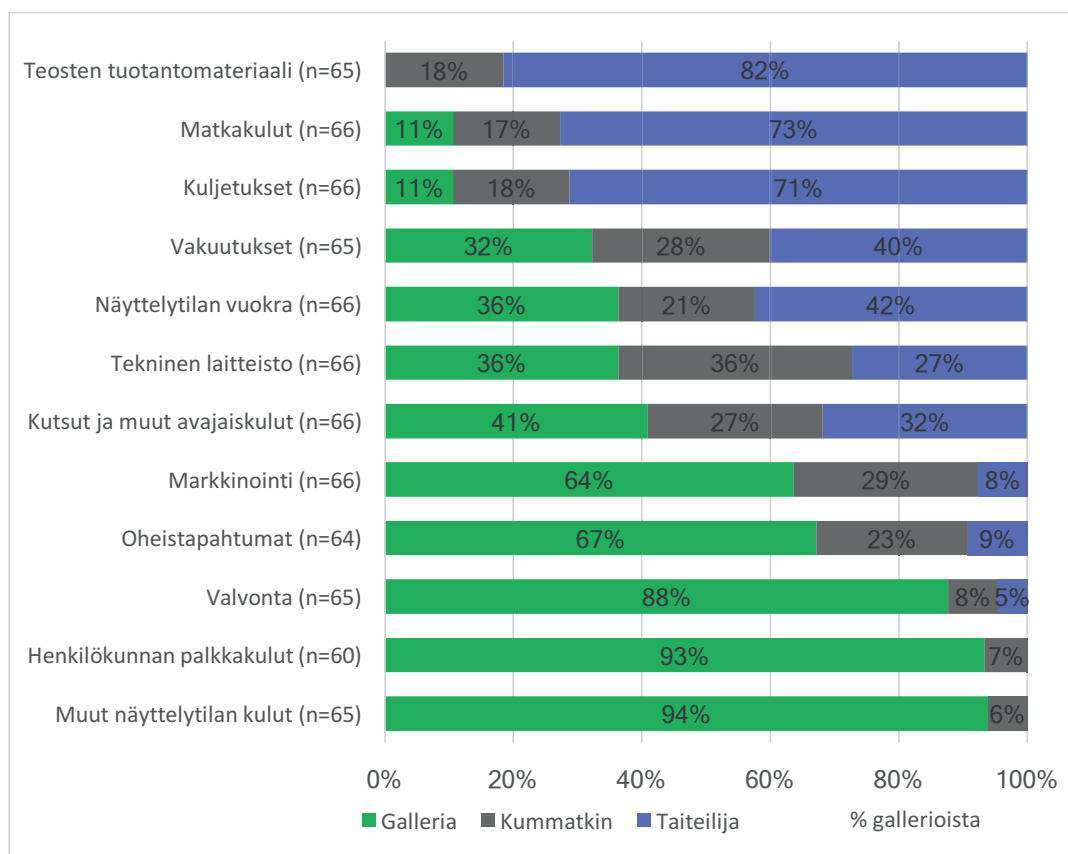
⁴⁴ Sekä yhdellä kunnallisella gallerialla.

myös kutsuista ja muista avajaiskuluista.

Selkeämpiä eroja erilaisten gallerioiden välillä näkyy, kun kulujen jakautumista tarkastellaan myyntiprovisio- ja näyttelyvuokratyökalujen mukaan ryhmiteltynä (ks. Liitekuvio 4). Pelkkää myyntiprovisiota perivät galleriat vastaavat tyypillisesti useimmista näyttelyn järjestämiseen liittyvistä kuluista ja lopuistakin kululajeista vaihtelevasti taiteilijan kanssa. Myös ne galleriat, jotka eivät peri myyntiprovisiota eivätkä näyttelyvuokraa, hoitavat tavallisesti useimmat kulut, mutta taiteilijan kontolle jää tyypillisesti esimerkiksi vakuutuskulut. Näyttelyvuokraa (joko ainoastaan tai yhdessä provision kanssa) perivissä gallerioissa taiteilija vastaa koko vastaajajoukkoon verrattuna keskimääräistä useammista kuluista.

Muutamat vastaajat tarkensivat, että kulujen ilmoitettu jakaminen koskee avoimen haun kautta tulleita taiteilijoita. Kutsunäyttelyiden kohdalla galleria vastaa yleensä kaikista kuluista (paitsi teosten tuotantomateriaalista), samoin taidemesuilla. Kulujen jakautuminen voi riippua myös kulloinkin laadittavasta sopimuksesta gallerian ja taiteilijan kesken, kuten edustus sopimuksesta.

- *Pääsääntöisesti taiteilija vastaa teosten kuljetuksista, mutta messuilla tms. gallerian ulkopuolisissa tapahtumissa kulut maksaa yleensä galleria. Vakuutusten osalta galleria vastaa kiinteistön puolesta aiheutuvista vahingoista. Kutsujen kustannukset puolitetään siten, että taiteilija vastaa kutsun painatuskuluista ja galleria postituskuluista. (Taiteilijaseuran, perii sekä vuokran että provision)*
- *Koska henkilökuntaa ei sanan varsinaisessa merkityksessä ole, jakaantuu ulkopuolisen näyttelyvalvojan bankkimiskulut tilanteen mukaan. (Taiteilijaryhmän, ei vuokraa eikä provisiota)*



Kuvio 18. Taidegallerioiden näyttelykulujen jakautuminen gallerian ja taiteilijan kesken vuonna 2016 (n=60–66).

5.3 Korvaukset ja palkkiot

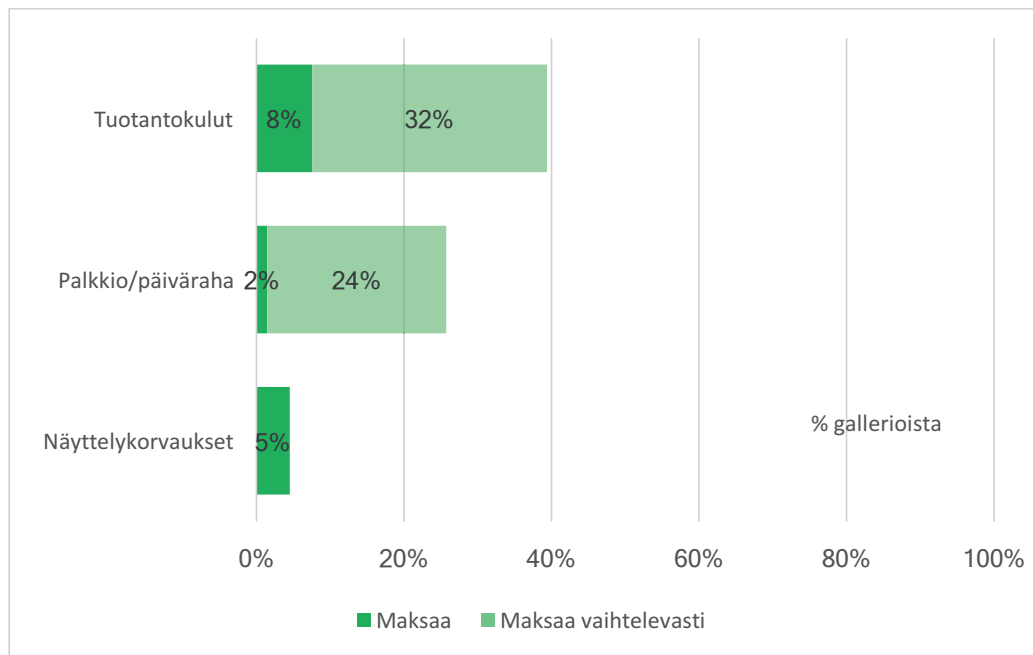
Gallerioilta tiedusteltiin myös taiteilijalle maksettavista korvauksista ja palkkioista. Kysymykset koskivat näyttelykorvauksia, palkkiota tai päivärahaa sekä teosten tuotantoon liittyviä kuluja. Näyttelykorvauksella tarkoitetaan tekijänoikeudellista korvausta teoksen julkisesta näyttämisestä, ja palkkiolla tai päivärahalla näyttelyn yhteydessä taiteilijalle maksettavaa korvausta työpanoksesta.⁴⁵ Teosten tuotantoon liittyvät kulut voivat olla esimerkiksi materiaalikuluja.

Vastausten mukaan vain joillain gallerioilla on pysyvästi käytäntönä maksaa taiteilijoille edellä mainittuja korvauksia tai palkkioita (ks. Kuvio 19). Suurin osa (60 %) gallerioista ei maksa korvauksia tai palkkioita lainkaan.

Korvauksista ja palkkioista useimmiten taiteilijalle maksetaan teosten tuotantokuluja, joita korvaa vajaa kymmenesosa gallerioista aina ja kolmasosa vaihtelevasti. Tuotantokulujen korvaaminen on yleisintä taiteilijaryhmien, taideyhdistysten ja yksityisten gallerioiden keskuudessa. Myyntiprovisio- ja näyttelyvuokrakäytännöiltään tuotantokuluja korvaavat galleriat ovat useimmiten pelkkää myyntiprovisiota periviä gallerioita tai gallerioita, jotka eivät peri kumpaakaan.

Palkkiota tai päivärahaa maksavat gallerioista vain yksi aina ja neljäsosa vaihtelevasti. Ne ovat pääasiassa taiteilijaseurojen, taideyhdistysten ja taiteilijaryhmien gallerioita. Toimintakäytännöiltään ne edustavat useimmiten mallia, jossa galleria perii taiteilijalta sekä näyttelyvuokran että myyntiprovisioon. Vastanneista gallerioista kolme (5 %) maksaa taiteilijoille näyttelykorvausta (vain taideyhdistysten ja taiteilijaryhmien gallerioita).

- ”Taiteilijavetoisista oheisohjelmista (suurin osa) maksetaan taiteilijalle työkorvausluonteisen palkkion 200 euroa.” (Taideyhdistyksen)



Kuvio 19. Taidegallerioiden käytännöt teosten tuotantokulujen korvaamisesta sekä palkkion tai päivärahan ja näyttelykorvausten maksamisesta taiteilijoille vuonna 2016 (n=66).

⁴⁵ Termejä ei määritelty kyselylomakkeessa, joten on mahdollista, että vastaajat ovat ymmärtäneet tai tulkinneet ne eri tavoin. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksessä (2016, 10–11) termit on määritelty seuraavasti: ”Näyttelykorvaus on tekijänoikeuslain 2 §:n yksinoikeuden piirissä oleva korvaus teoksen julkisesta näyttämisestä. Näyttelyjärjestäjä maksaa näyttelykorvauksen taiteilijalle tai Kuvastolle teoksista, jotka ovat taiteilijan omistuksessa näyttelyn avautuessa. (...) Näyttelykorvausta on kutsuttu eräissä yhteyksissä kuvastokorvaukseksi, koska Kuvasto perii ja määrittelee sen edustamiensa taiteilijoiden puolesta.”

”Näyttelypalkkiolla tarkoitetaan taiteilijalle näyttelyn yhteydessä maksettavaa korvausta. Näyttelypalkkiolle perusteena on lähinnä taiteilijalle näyttelyssä esillä olevien teosten valmistamiseen, näyttelyn osallistumiseen ja sen yhteydessä tehtävään työhön liittyvän työpanoksen korvaaminen. (...)”

Suomen Taiteilijaseura määrittelee näyttelypalkkiosopimuksen:

”Näyttelypalkkiosopimus on sopimus, joka velvoittaa näyttelyjärjestäjän maksamaan taiteilijalle korvauksen tai palkkion näyttelyn eteen tehdystä työstä (esimerkiksi näyttelyn suunnittelu, ripustus, teoskuljetukset, näyttelyn oheistapahtumien osallistuminen). Tämän lisäksi sopimuksessa määritellään kirjallisesti näyttelyyn liittyviä vastuukysymyksiä.”

5.4 Edustusopimukset

Edustusopimuksella tarkoitetaan gallerian ja taiteilijan kesken tehtävää suullista tai kirjallista sopimusta, jossa galleria sitoutuu taiteilijan töiden esittämiseen ja uran edistämiseen.⁴⁶ Gallerioilta tiedusteltiin sitä, kuinka monen taiteilijan kanssa ne ovat solmineet edustusopimuksen.

Edustusopimuksia tekevät ainoastaan yksityiset galleriat, joista niitä solmi selvästi yli puolet (56 %). Ilmoitettujen edustusopimustaiteilijoiden määrä vaihteli niillä yhdestä 54:een, ollen keskimäärin 19. Edustusopimuksia solmivat galleriat edustavat pääasiassa toimintamallia, jossa galleria perii taiteilijalta pelkän myyntiprovision.

5.5 Sopimus- ja korvauskäytäntöjen mallit

Yhteenvetona vastanneiden 66 gallerian myyntiprovisio- ja näyttelyvuokra- sekä muista sopimus- ja korvauskäytännöistä voidaan esittää neljä erilaista toimintamallia:⁴⁷

1. *Galleria perii taiteilijalta sekä myyntiprovision että näyttelyvuokran*
 - o 32 galleriaa (48 %), joukossa kolmannen sektorin ja yksityisiä gallerioita
 - o tyypillinen malli taiteilijaseurojen (77 %) ja yksityisillä (50 %) gallerioilla
 - o myyntiprovisio tyypillisesti 25–35 %, vaihtelee välillä 15–37 %
 - o vuokran suuruus vaihtelee sadasta useaan tuhanteen euroon per näyttely
 - o seurojen ja yhdistysten jäsenille vuokra usein pienempi kuin muille (joskus myös provisiosta alennusta)
 - o kutsu- ja yhteistyönäyttelyissä ei vuokraa, mutta suurempi provisio
 - o kulujen tyypillinen jakautuminen:
 - ☐ galleria: näyttelytilan kulut vuokraa lukuun ottamatta, henkilökunnan palkkakulut, näyttelyn valvonta, oheistapahtumat, markkinointi
 - ☐ kummatkin/vaihtelee: kutsut ja muut avajaiskulut, tekninen laitteisto, vakuutukset
 - ☐ taiteilija: teosten tuotantomateriaali, matkakulut, kuljetukset, näyttelytilan vuokra
 - o kolmasosa maksaa taiteilijalle vaihtelevasti teosten tuotantoon liittyviä kuluja ja kolmasosa vaihtelevasti palkkion/päivärahaa
2. *Galleria perii ainoastaan myyntiprovision*
 - o 11 galleriaa (17 %), joukossa yksityisiä sekä pari kolmannen sektorin galleriaa
 - o tyypillinen malli yksityisillä gallerioilla (50 %), jotka pääasiassa Helsingissä
 - o myyntiprovisio tyypillisesti 40–50 % (kolmannen sektorin gallerioilla 25–30 %)
 - o kulujen tyypillinen jakautuminen:
 - ☐ galleria: näyttelytilan vuokra ja muut kulut, henkilökunnan palkkakulut, näyttelyn valvonta, oheistapahtumat, markkinointi, kutsut ja muut avajaiskulut, tekninen laitteisto, vakuutukset
 - ☐ kummatkin/vaihtelee: teosten tuotantomateriaali, matkakulut, kuljetukset
 - o solmivat taiteilijoiden kanssa edustusopimuksia; osallistuvat usein ulkomaisille taidemessuille
 - o noin puolet maksaa taiteilijalle vaihtelevasti teosten tuotantoon liittyviä kuluja, muutama maksaa taiteilijalle aina näyttelykorvauksen tai palkkion/päivärahaa

⁴⁶ Määritelmää ei esitetty lomakkeessa. Muutama vastaaja ilmaisi, ettei ymmärrä mitä termillä tarkoitetaan, ja eräs galleria oli ymmärtänyt termin em. määritelmästä poikkeavasti. Edustusopimusten ohella puhutaan joskus myös gallerioiden ”talleista”. Sjöbergin (2010, 42) mukaan ”Tallin kuuluvat gallerian määrittelemät taiteilijat, joihin galleristi henkilökohtaisesti uskoo ja joihin hän sitoutuu usein vuosikausiksi – ainakin teoriassa. Taidenäyttelyiden välisinä aikoina gallerioilla on myyntikokemuksensa, joka on yleensä taiteilijan omistuksessa.” Toisaalta Karttunen (2009, 103) toteaa, ettei useimpien suomalaisten gallerioiden yhteydessä kannata puhua ”tallista”, sillä niillä on talikäytäntöä löyhempi yhteys taiteilijoihin, joilla on niiden tiloissa toistuvasti näyttelyitä.

⁴⁷ OKM:n (2016, 33) selvityksessä vastaavia malleja esitettiin kolme, jotka vastasivat tässä esitettyjä malleja 1., 2. ja 4.

3. *Galleria perii ainoastaan näyttelyvuokran*

- o 16 galleriaa (24 %), joukossa kolmannen sektorin ja kunnallisia gallerioita
- o tyypillinen malli kunnallisilla (67 %) ja taideyhdistysten (43 %) gallerioilla
- o vuokran suuruus vaihtelee alle sadasta vajaaseen pariin tuhanteen euroon per näyttely
- o seurojen ja yhdistysten jäsenille vuokra usein pienempi kuin muille
- o kutsu- ja yhteistyönäyttelyissä ei vuokraa
- o kulujen tyypillinen jakautuminen:
 - ☐ galleria: näyttelytilan kulut vuokraa lukuun ottamatta, henkilökunnan palkkakulut, näyttelyn valvonta
 - ☐ kummatkin/vaihtelee: oheistapahtumat, markkinointi, tekninen laitteisto
 - ☐ taiteilija: teosten tuotantomateriaali, matkakulut, kuljetukset, vakuutukset, näyttelytilan vuokra, kutsut ja muut avajaiskulut
- o noin viidesosa maksaa taiteilijalle vaihtelevasti näyttelyn tuotantoon liittyviä kuluja, muutama vaihtelevasti palkkion/päivärahaa

4. *Galleria ei peri näyttelyvuokraa eikä myyntiprovisiota*

- o 7 galleriaa (11 %), joukossa kolmannen sektorin ja kunnallisia gallerioita
- o tyypillinen malli taiteilijaryhmien gallerioilla (50 %)
- o kulujen tyypillinen jakautuminen
 - ☐ galleria: näyttelytilan vuokra ja muut kulut, henkilökunnan palkkakulut, näyttelyn valvonta, oheistapahtumat, markkinointi, tekninen laitteisto
 - ☐ kummatkin/vaihtelee: matkakulut, kutsut ja muut avajaiskulut
 - ☐ taiteilija: teosten tuotantomateriaali, kuljetukset, vakuutukset
- o suurin osa maksaa taiteilijalle vaihtelevasti teosten tuotantoon liittyviä kuluja, muutama vaihtelevasti palkkion/päivärahaa tai aina näyttelykorvauksen

6. TALOUS JA HENKILÖSTÖ

Tässä luvussa tarkastellaan gallerioiden taloutta ja henkilöstöä vuonna 2016 toimintabudjetin, rahoituslähteiden, teosmyynnin sekä työntekijöiden osalta.⁴⁸

6.1 Toimintabudjetti

Gallerian budjetti määriteltiin kyselyssä tarkoittamaan teosmyynnistä saatavaa provisiota, muuta myyntiä sekä saatuja avustuksia.⁴⁹ Tieto pyydettiin ilmoittamaan arvonlisäverollisena summana. Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan budjetista osoitettu osuus kansainväliseen toimintaan.⁵⁰ Vastaajilla oli myös mahdollisuus tarkentaa talouteen ja rahoitukseen liittyviä asioita avoimella vastauksella.

Galleriatoimijoiden kirjo on toiminnan laajuuden ja ammattimaisuuden osalta suuri. Vastanneiden gallerioiden budjetti vaihteli muutamasta tuhannesta eurosta useisiin miljooniin euroihin. Yksityisillä gallerioilla summat olivat suurimpia (usein karkeasti noin puolet teosmyynnistä) ja taiteilijaryhmien gallerioilla pienimpiä. Taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten gallerioiden toiminta kietoutuu usein tiiviisti organisaation muuhun toimintaan, eikä galleriatoiminnan pyörittämiseen käytettäviä resursseja pystytä yleensä luotettavasti erottamaan muusta toiminnasta. Muutama vastaaja arvioi galleriatoiminnan muodostavan noin kolmasosan seuran toiminnasta ja siten myös budjetista. Myös kunnallisilla gallerioilla oli vaikeuksia nimenomaan galleriatoiminnan budjetin määrittämisessä. Toisaalta myös yksityisten gallerioiden ylläpitäjien joukossa on joitain toimijoita, joilla on galleriatoiminnan ohessa myös muuta toimintaa.

- *Yhdistyksessä on paljon muunkin toimintaa kuin galleriatoiminta ja toistaiseksi näitä toiminnanaloja ei eroteta kirjanpidossa toisistaan. Tähän tulee toivon mukaan muutos vuoden 2017 aikana. (...) (Taideyhdistyksen)*
- *Taloutta ei voi luotettavasti erottaa yhdistyksen muusta toiminnasta (Taiteilijaseuran)*

Gallerioista noin viidesosa osoitti budjetistaan kansainväliseen toimintaan ainakin jonkin osuuden. Ilmoitetut osuudet vaihtelivat yhdestä prosentista täyteen sataan prosenttiin. Kansainväliseen toimintaan yli kymmenen prosenttia budjetistaan osoittaneet kymmenen galleriaa olivat taideyhdistysten, taiteilijaryhmien sekä yksityisten toimijoiden ylläpitämiä.

6.2 Rahoituslähteet

Gallerioiden rahoituslähteitä koskevassa kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan toimintansa eri rahoituslähteiden osuuksia oman pääoman, myyntiprovisioiden, apurahojen ja avustusten, lahjoitusten, sponsorien, näyttelyvuokrien ja muun osalta.⁵¹

Merkittävimpiä rahoituslähteitä gallerioille olivat myyntiprovisiot, näyttelyvuokrat sekä apurahat ja avustukset. Oma pääoma muodosti vain harvojen gallerioiden rahoituksesta merkittävän osan. Lahjoitukset ja sponsorit eivät olleet tärkeimpien rahoituslähteiden joukossa yhdelläkään vastaajalla.⁵²

⁴⁸ Tässä luvussa esitettiin lukuun on suhtauduttava erityisellä varauksella, sillä suurella osalla vastaajista oli hankaluksia tarkkojen lukujen antamisessa ja joissain tapauksissa suunta-antavienkin lukujen arvioimisessa. Jokaisessa kohdassa täsmällisiä lukuja ei tästä syystä välttämättä raportoida. Merkittävällä osalla galleriatoimintaa ylläpitävistä toimijoista on myös muuta toimintaa, jolloin galleriatoiminnan osuutta on hankala tai lähes mahdotonta erottaa muusta toiminnasta. Talouteen liittyen vastaajilta tiedusteltiin lisäksi myös gallerian tulosta, markkinointi- ja viestintäbudjettia sekä palkkamenot, mutta vastauksiin liittyvien tulkintaerojen ja vastaamisen hankaluksien vuoksi niitä ei tässä raportoida.

⁴⁹ Lomakkeessa käytettiin ilmaisua "liikevaihto/budjetti".

⁵⁰ Kansainvälistä toimintaa ei määritely lomakkeessa, jolloin vastaajat ovat todennäköisesti päätyneet sisällyttämään siihen erilaisia asioita. Eräs vastaaja esimerkiksi huomauttaa: "Kysymyksenasettelu hankala esim. tarkoitetaanko ke-näkyvyyden ja myynnin aikaan saamiseen osoitettua summaa vai - kuten itse asiaan suhtaudumme - myös Suomessa tapahtuneisiin ke-aktiviteetteihin, esim. ke-taiteilijoiden näyttelyt, ke-riiden edustus jne." Toisaalta vastaukset kertovat gallerioiden käsitteistä toimintansa kansainvälisyydestä.

⁵¹ Kysymyksessä annettiin valmiit vaihtoehdot: 0–19 %, 20–39 %, 40–59 %, 60–79 %, 80–99 % ja 100 %. Vastaajien oli jossain määrin vaikea arvioida rahoituslähteitään näiden vaihtoehtojen puitteissa. Tähän vaikutti myös em. ongelmat galleriatoiminnan tarkastelussa erillään toimijan muusta toiminnasta.

⁵² Ainoastaan yksi vastaaja, taiteilijaryhmän galleria, ilmoitti lahjoitusten ja sponsorien osuuksiksi 20–39 % (kaikilla muilla vastaajilla osuus oli 0–19 %).

Myyntiprovisiot muodostivat etenkin yksityisten gallerioiden rahoituksesta huomattavan osuuden (lähes puolella 80–100 % rahoituksesta). Myös muutamalle taiteilijaseuran gallerialle ne ovat tärkeä (60–79 % rahoituksesta) rahoituslähde. Apurahat ja avustukset muodostivat merkittävän osan etenkin taiteilijaryhmien gallerioiden (yli puolella 80–100 %), mutta myös joidenkin taideyhdistysten ja taiteilijaseurojen gallerioiden rahoituksesta. Muutamille yksityisille sekä taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten gallerioille myös näyttelyvuokrat ovat tärkeä rahoituslähde. Oma pääoma muodosti muutaman yksityisen ja kunnallisen gallerian rahoituksesta jopa sata prosenttia, mutta muutoin se ei ollut gallerioiden rahoituksessa keskeinen.

- *Toimimme apurahojen turvin, joilla maksetaan tilan vuokra ja ylläpito sekä taiteilijoilla näyttelyyn ripustuksen kuluja. Kv-toimintaan olemme hakeneet erikseen projektiaurahoja. Suurin kuluerä on tilavuokra. Tärkeimmät tulonlähteet ovat taiteilijoilta perittävät näyttelyvuokrat ja (...) kaupungin toiminta-avustus. (Taideyhdistyksen)*
- *Saamme toimintaamme sekä vuosittaisia toiminta-avustuksia (käytetään näyttelytoimintaan, perustoimintaan ja henkilöstökuluihin) että projektiaavustuksia kansainvälisille bankkeille - erityisesti jälkimmäisen osuus vaihtelee vuosittain suuresti sen mukaan mitä bankkeita on käynnissä. Kohdalla "muu" tulo tarkoitamme yksityistilaisuustoiminnan ns "vuokratuottoja" - eli myyntituottoa joka meille tulee galleriassa järjestettävistä yksityis- ja yritystilaisuuksista. (Taiteilijaryhmän)*
- *Käytännössä gallerian ainoa tulonlähde on teosmyynnistä saatavat myyntiprovisiot ja lisäksi saadaan pientä tukea messukuljtuksiin (ei muuta pääomatuloa, lahjoituksia tai sponsoreita). (...) (Yksityinen)*

6.3 Teosmyynti

Taidegallerioiden toimintaan kuuluu usein myös teosten myynti. Teosmyynnillä tarkoitetaan gallerian koko laskutettua teosmyyntiä, ei siis pelkkää saatua myyntiprovisiota. Vastaajia pyydettiin sisällyttämään teosmyyntilukuun kaikki myynti, kuten myynti messuilla, verkkokaupasta, myyntikokoelmasta ja teosvälityksistä.⁵³ Gallerioilta tiedusteltiin teosmyynnin lisäksi myös ulkomailta saatua myyntituloa.⁵⁴ Tiedot pyydettiin ilmoittamaan arvonlisäverottomina summina.

Vastanneiden gallerioiden teosmyynti oli vuonna 2016 yhteensä lähes 10,3 miljoonaa euroa. Tiedon ilmoittaneiden 39 gallerian teosmyynnin suuruus vaihteli alle tuhannesta eurosta useisiin miljooniin euroihin. Yksityisten gallerioiden teosmyynnin osuus oli summasta lähes 90 prosenttia. Yksityisten gallerioiden ohella muutamien taiteilijaseurojen gallerioiden teosmyynti oli merkittävä; useita satoja tuhansia.

Gallerioista 15 prosenttia ilmoitti saaneensa myyntituloa ulkomailta. Kaikkiaan noin kolmasosa myynnistä tuli ulkomailta. Ulkomaantulo tuli käytännössä kokonaan yksityisten, ennen kaikkea useille ulkomaisille taidemessuille osallistuneiden gallerioiden tekemästä myynnistä.

Kuten edellä on todettu, kaksi kolmasosaa gallerioista perii teosmyynnistä myyntiprovision. Muilla gallerioilla ei useinkaan ole tietoa näyttelyiden aikaan saamasta teosmyynnistä, sillä myynti ei kuulu niiden toimintaan. Taiteilijat hoitavat niissä mahdollisen myynnin itse. Joukossa on kuitenkin muutama galleria, joka hoitaa teosmyyntiä mutta tilittää koko myyntisumman taiteilijalle perimättä myyntiprovisiota.

6.4 Työntekijät

Työntekijöitä koskevassa osiossa gallerioita pyydettiin ilmoittamaan gallerioissa vuonna 2016 työskennelleiden palkattujen koko- ja osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärät sekä tuntityöntekijöiden, harjoittelijoiden ja vapaaehtoisten yhteislukumäärä. Vastaajilla oli mahdollisuus tarkentaa vastaustaan myös avoimella vastauksella.

Gallerioiden henkilöstö vaihteli täysin vapaaehtoisuuteen perustuvasta toiminnasta useisiin palkattuihin henkilöihin. Kuten budjetin tapauksessa, myös tässä on huomioitava, että etenkin taiteilijaseurojen, taideyhdistysten ja kunnallisten gallerioiden toimintaa ja siihen käytettäviä resursseja ei usein ole mahdollista luotettavasti erottaa organisaation muusta toiminnasta. Vastaukset antavat kuitenkin suuntaa gallerioiden työllistämän työvoiman määrästä. Vastausten perusteella gallerioissa työskenteli vuonna 2016 kaikkiaan 40 kokopäiväistä ja 82 osa-aikaista palkattua työntekijää.⁵⁵ Muita työntekijöitä (tuntityöntekijät, harjoittelijat, palkkatuetut, vapaaehtoiset) työskenteli gallerioissa yhteensä 143.

⁵³ Vastaajilla oli epäietoisuutta ja erilaista tulkintaa esimerkiksi siitä, tulisiko gallerian yhteydessä toimivan taidelainaamon myynti laskea mukaan gallerian myyntiin. Toisaalta näitä ei välttämättä ollut mahdollista erottaa toisistaan. Osalla taidelainaamotoiminta nivoutuu kiinteästi yhteen galleriatoiminnan kanssa, toisilla toimijoilla gallerian ja lainaamon välinen yhteys on löyhempi. Eräs vastaaja toteaa: "Galleriatoiminnan osuutta mahdoton arvioida, elinkeinotoiminta eli taiteen välitys sisältää näyttelyteosten välityksen lisäksi taidelainaamon tulot." Suurimmalla osalla vastanneista alueellisista taiteilijaseuroista on gallerian lisäksi myös taidelainaamotoiminta.

⁵⁴ Lomakkeessa ei määritely, mitä myyntitulolla ulkomailta tarkoitetaan, eivätkä kaikki vastaajat olleet varmoja mitä sillä tarkoitetaan.

⁵⁵ Vastaajilla oli eri käsityksiä siitä, milloin työntekijä määritellään tässä kokoaikaiseksi ja milloin osa-aikaiseksi. Vastauksia on näissä tapauksissa korjattu ja yhtenäistetty vastaajan antaman muun informaation perusteella (Esim. jos vastaajan kokoaikaiseksi merkitsemä työntekijä hoitaa gallerian toimintaa osana laajempaa toimenkuvaa, työntekijä on laskettu tässä osa-aikaiseksi.) Vastaukset eivät ole myöskään siinä mielessä yhteismitallisia, että lomakkeessa kysyttiin nimenomaan työllistettyjen henkilöiden määrää, ei henkilötötyövuosien määrää.

Taiteilijaseurojen ja taideyhdistysten galleriatoimintaa hoitaa tavallisesti yhdistyksen tai seuran palkattu henkilöstö osana muuta toimenkuvaansa, esimerkiksi yhdistyksen toiminnanjohtaja tai näyttelyvastaava. Lisäksi ne hyödyntävät vaihtelevasti vapaaehtoista ja palkkatuetta työvoimaa; joillakin galleriatoiminta perustuu kokonaan tähän. Myös kunnallisten gallerioiden toimintaa hoidetaan tyypillisesti osana laajempaa työnkuvaa. Taiteilijaryhmien gallerioiden toimintaa pyritään pääasiassa vapaaehtoisvoimin. Yksityisissä gallerioissa työskentelee tyypillisesti galleristi ja vaihtelevasti muuta palkattua henkilökuntaa. Niillä on muita gallerioita tavallisemmin useita kokoaikaisia työntekijöitä.

- *Galleriatoiminta on osa (...) toimintaa, mutta myös järjestötyö, jäsenpalvelut ja tiedottaminen, erilaiset projektit (...) sekä myyntikokoelman ylläpito työllistävät henkilökuntaa. (...) on kaksi vakituista työntekijää, joista toinen hoitaa gallerian näyttelytoimintaa ja järjestötoimintaa, tiedotusta ja markkinointia sekä toimii johtokunnan ja näyttelytoimikunnan sihteerinä ja toinen vastaa myyntikokoelmasta, verkkokaupasta, (...) sekä viestinnästä ja markkinoinnista. Tehtäväkenttä on laaja suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. (Taiteilijaseuran)*
- *Yhdistyksen kaksi työntekijää vastaavat galleriatoiminnan lisäksi myös gallerian yhteydessä toimivasta taidelainaamosta, yhdistyksen hallinnassa olevista taiteilijoiden työhuonetiloista sekä yhdistyksen muusta toiminnasta. Näyttelytoiminta vastasi n. 1/3 yhdistyksen varsinaisesta toiminnasta v. 2016. (Taiteilijaseuran)*
- *Galleria toimii täysin vapaaehtoisen työryhmän voimin. Taiteilijat valvovat itse omat näyttelynsä, työryhmä avustaa ripustuksessa tarpeen mukaan. (Taiteilijaryhmän)*



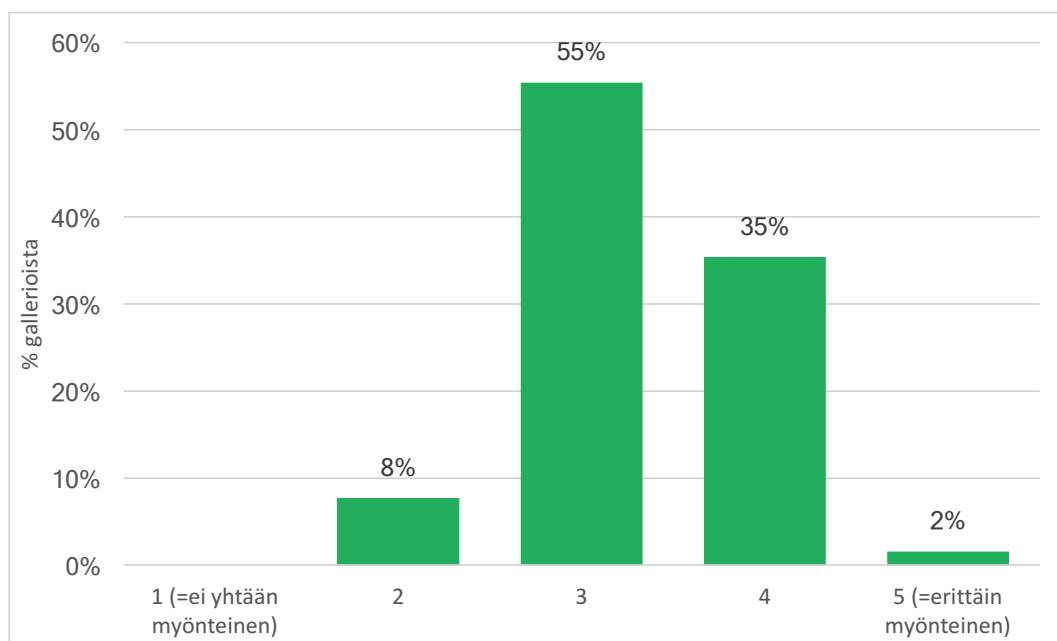
7. NÄKEMYKSET TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ

Kyselyn lopuksi gallerioilta tiedusteltiin näkemyksiä alan toimintaympäristöstä vuonna 2016 sekä tulevan viiden vuoden aikana. Toimintaympäristö määriteltiin tarkoittamaan kaikkia niitä asioita, jotka vaikuttavat taidegalleriaan sen ulkopuolelta ja jotka sen on otettava huomioon toiminnassaan. Näkemyksiä pyydettiin arvioimaan asteikolla yhdestä viiteen, vuoden 2016 kohdalla toimintaympäristön tilanteen (1=’ei yhtään myönteisenä’; 5=’hyvin myönteisenä’) ja tulevaisuuden kohdalla toimintaympäristön kehityssuunnan (1=negatiiviseen suuntaan; 5=positiiviseen suuntaan) osalta. Lisäksi vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa tähän liittyviä ajatuksiaan myös avoimella vastauksella.

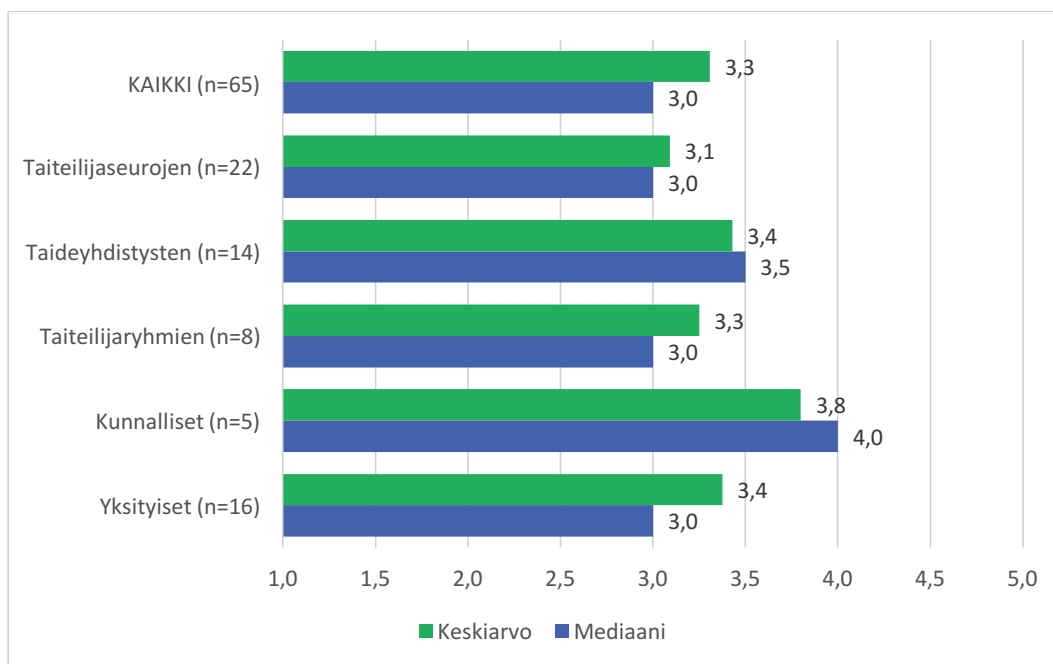
Galleriat suhtautuivat toimintaympäristöönsä vuonna 2016 varovaisen positiivisesti (keskiarvo 3,3; mediaani 3,0) (ks. Kuvio 19; Kuvio 20). Kunnalliset galleriat näkivät toimintaympäristönsä keskimäärin muita positiivisemmin (3,8). Muiden toimintamallien välillä ei ollut suuria eroja, mutta seuraavaksi myönteisin näkemys oli taideyhdistysten ylläpitämällä (3,4) ja yksityisillä gallerioilla (3,4). Yksityisissä gallerioissa oli myös koko joukosta ainoana toimintaympäristölle pisteluvun 5 antanut galleria.

Galleriat näkevät tulevaisuuden toimintaympäristönsä hieman vuotta 2016 positiivisempänä (keskiarvo 3,5; mediaani 4,0) (ks. Kuvio 21; Kuvio 22). Keskimäärin positiivisimmin tulevaisuuteen suhtautuvat yksityiset galleriat (3,7); mutta ero kunnallisiin gallerioihin (3,6) ja taiteilijaryhmien gallerioihin (3,6) ei ole suuri. Taideyhdistysten ylläpitämistä gallerioista reilusti yli puolet näkee tulevaisuuden neutraalina (3). Kaikki muut galleriat näkevät toimintaympäristön kehittyvän tulevaisuudessa myönteiseen suuntaan (4 tai 5).

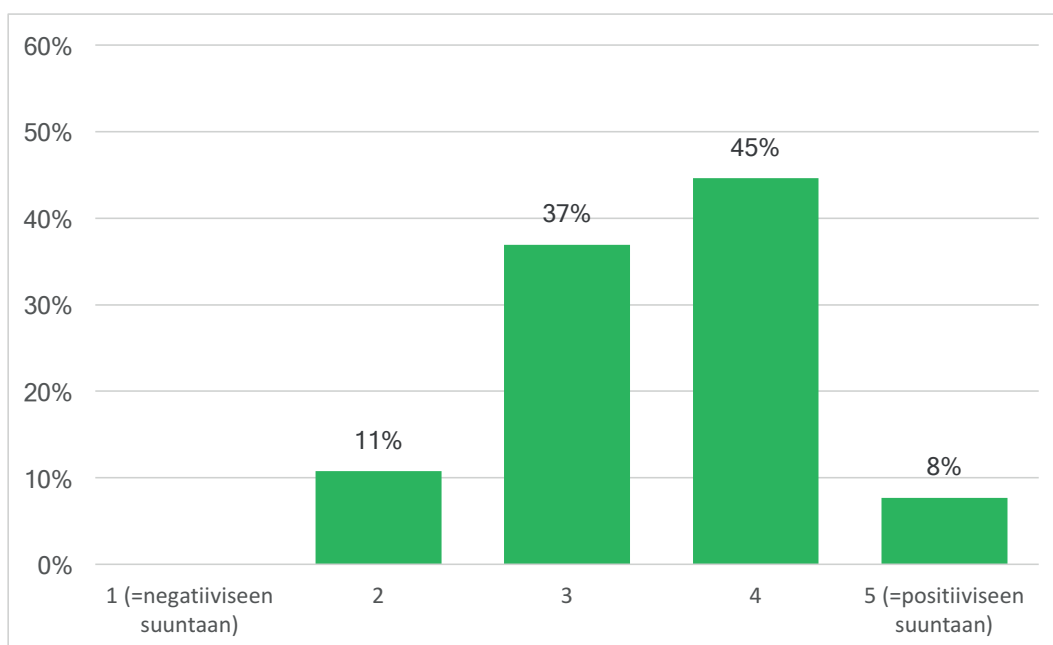
Taiteilijaseurojen gallerioissa sekä näkemys vuodesta 2016 että tulevaisuudesta on hieman keskimääräistä kielteisempi. Kunnalliset galleriat suhtautuivat sekä vuoden 2016 toimintaympäristöön että tulevaisuuteen keskimääräistä myönteisemmin.



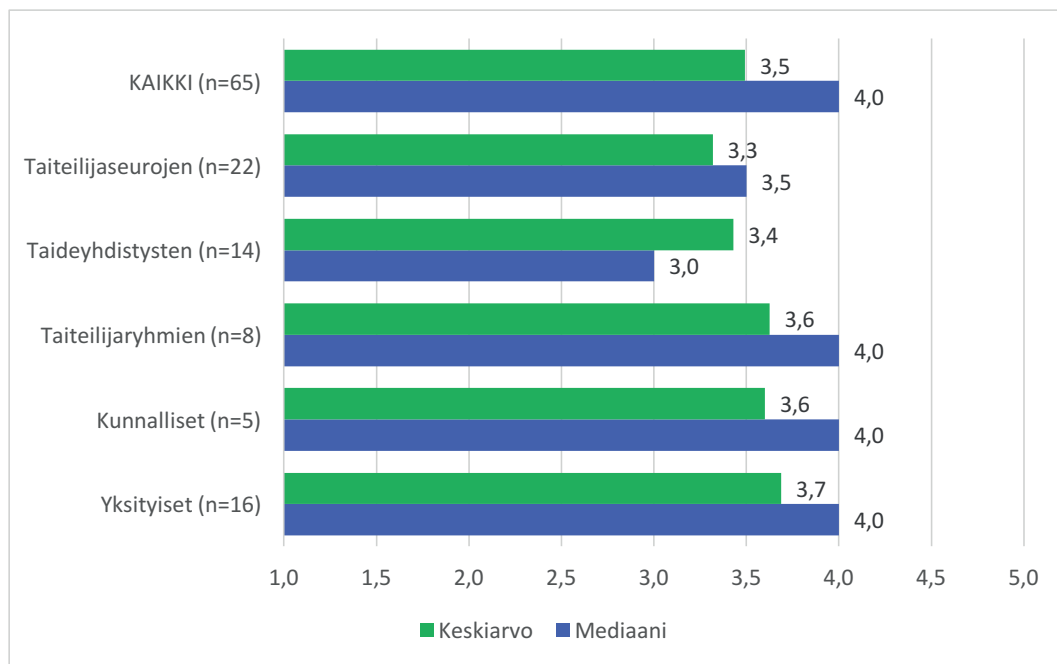
Kuvio 20. Taidegallerioiden näkemys vuoden 2016 toimintaympäristöstä (n=65).



Kuvio 21. Taidegallerioiden näkemys vuoden 2016 toimintaympäristöstä, keskiarvo ja mediaani (1=ei yhtään myönteinen; 5=hyvin myönteinen) (n=65).



Kuvio 22. Taidegallerioiden näkemys tulevaisuuden toimintaympäristöstä (n=65).



Kuvio 23. Taidegallerioiden näkemys tulevaisuuden toimintaympäristöstä, keskiarvo ja mediaani (1=negatiiviseen suuntaan; 5=positiiviseen suuntaan) (n=65).

Taidegalleriat näkevät toimintaympäristönsä haasteina etenkin yleisen taloudellisen tilanteen ja rahoituksensa turvaamisen. Julkisen ja muun ulkopuolisen rahoituksen pelätään heikentyvän. Taidemarkkinoiden ja potentiaalisen ostajakunnan nähdään olevan rajallisia, ja kilpailu gallerioiden kesken on kovaa. Uusien kohderyhmien ja yleisöjen tavoittaminen koetaan vaikeaksi.

- (...) Myynti on sitten toinen asia. 2008 jälkeen se on supistunut huomattavasti. Silti myyn edelleenkin keskimäärin 3-5 taulua per näyttely, mutta ei aina sitäkään. Uusi sukupolvi käyttää rahansa ja aikansa aivan jobonkin muuhun kuin kuvataiteeseen. Yli 60-vuotiaat naiset, jotka ovat olleet potentiaalisia asiakkaita eivät osta enää, kun seinät ovat jo täynnä. jne. Ei ole keräilyjiitä, eikä Suomessa muutenkaan kultivoituneita ostajia. Ei ihme. ei niitä tule jatkossakaan, sillä kouluissakin on vain 1 tunti kuvista viikossa. Koska olen riippuvainen myynnistä, on tilanteeni bankaloitunut entisestään. Jouston, venyn ja paukun, ymmärrän jne. Ammattitaiteilijat eivät pidä niin paljon näytteilyä koska eivät saa apurahoja, ja sitten gallerioiden täytyy ottaa joku taiteilija, jotta vuokrat saa maksettua, ja taso laskee ja siinä on jo kierrettä tarpeeksi. Sitten ei myydäkään, tai myydään halvalla huonompaa. jne. Jatkan niin kauan kuin tämä on mielekästä. (...) (Yksityinen)

Useat vastaajat mainitsevat myös taloudellisen epävarmuuden aiheuttamat haasteet työntekijöiden saamisessa ja palkkaamisessa. Galleriat näkevät toimintaympäristössään osaamista ja mahdollisuuksia, mutta rajallisilla henkilöstöresursseilla toiminnan kehittäminen on vaikeaa. Kansainvälisessä toiminnassa ja markkinoilla on vastaajien mukaan paljon potentiaalia, mutta toimintaan kaivattaisiin tukea.

- (...) Lisäksi näyttelyohjelman ja gallerian toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen on jatkuvaa tasapainoilua korkealaatuisen taiteellisen sisällön, gallerian profiilin, taiteilijasubteiden ylläpitämisen ja kehittämisen sekä taloudellisten resurssien niukkuuden kanssa. Keskeisten kehityskohteiden, kuten verkkosivujen uudistamisen tai teostietokannan käyttöönoton, toteuttaminen on erittäin vaikeaa niukkojen resurssien vuoksi, joka heijastuu suoraan mahdollisuuksiin tukea taiteilijoiden työskentelyä ja parantaa heidän työnsä näkyvyyttä niin kotimaisella kuin kansainvälisellä tasolla. (Yksityinen)
- (...) Työryhmän vapaaehtoistyö vaikeuttaa toimintaa, koska aika ei riitä markkinoinnin, kv-subteiden ja muun kommunikaation asianmukaiseen ylläpitoon. (...) (Taiteilijaryhmän)
- (...) Näin voisimme myös luonnollisesti laajentaa toimintaa niin, että olisi varaa kutsua myös ulkomaalaisia tekijöitä pieniin suomalaisiin gallerioihin. Tätä tehdään jo, mutta sekin roikkuu pitkälti apurahojen varassa. Esim. Frame ei tue ulkomaalaisten taiteilijoiden tuontia Suomeen. Silti Suomessa on paljon ihmisiä jotka eivät pääse matkustelemaan, nämä jää kansainvälistä ulottuvuutta paitsi, kun kaikki resurssit keskitetään vientiin. (Taideyhdistyksen)
- Aktiivisempaan kv-osallistumiseen tarvittaisiin edelleen tukia, yksityisille toimijoille voisi rakentaa esim. voimakkaampaa panos-tuotos-mallia runsaampien tukien perusteeksi.
- Kotimaan markkinassa kasvupotentiaalia, mutta lobbauksia tarvitaan mm. verotuksen osalta, jotta koko potentiaali voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää. Kv-markkinassa samoin potentiaalia, mutta paljon pullonkauloja ja esteitä kasvun alun rakentamisessa esim. kallis logistiikka, messutoiminnan panos-tuotossuhteiden lyhyellä aikavälillä jne. alan kv-rakenteisiin liittyvät haasteet. (Yksityinen)

Vastauksissa korostetaan myös tarvetta kentän toimintatapojen ja -mallien muutokseen, etenkin näyttelyvuokrakäytäntöjen osalta. Useat vastaajat katsovat, että vuokrasta tulisi luopua. Galleriat pyrkivätkin pitämään taiteilijan maksamat kulut mahdollisimman pieninä, mutta rajalliset taloudelliset resurssit aiheuttavat painetta maksujen korotuksiin. Myös arvonnäkökulmaan kaivataan muutosta, sillä nykyinen taso koetaan liian suureksi.

- *Tarvitaan merkittäviä uusia ajatustapoja rahoittamisesta, yritysyhteistyöstä ja markkinoinnista. Vanha malli ei voi enää toimia. Uskomme, että alan kannalta on tärkeää, että näyttelyvuokrasta luovutaan.* (Taiteilijaryhmän)
- *Taiteilijajärjestöjen ylläpitämä näyttelytoiminta haastavaa tässä ajassa, sillä ns. vanhentunut instituutio, jonka toimintaperiaatteita tulisi päivittää vastamaan nykykentän vaatimuksia. Rahallisia resursseja tai halua rikkoo rakenteita ei juuri ole.* (Taideyhdistyksen)
- *No, menemme kädestä suuhun. Otan mahdollisimman minimaalisen vuokrahinnan taiteilijalta, koska tiedä miten tiukkaa heillä on. Myyntiproviosia 30% emme ole nostaneet 27 vuoteen - eikä nosteta. Jotain periaatteita pitää olla. (...) Jos myydään niin se provisio on sitten meidän käyttörahaa ja minulle mahd. palkkaa. Ensin pitää laskea menot ja niin toimia että tulot riittävät kattamaan kulut. Jos jotain jää niin hyvä kaikille: taiteilijalle, verottajalle ja minulle. (...) (Yksityinen)*
- *Ollut paljon keskustelua näyttelyvuokrasta eri kanavissa viime aikoina. Kuitenkin hyvin informoituja keskustelijoita harvassa, jotka tunnustavat ja tietävät esimerkiksi järjestögallerioiden tulonmuodostuksesta ja toimintaresursseista tarpeeksi. (...) (Taiteilijaseuran)*
- *Tavoitteenamme olisi saada julkista tukea sillä ei ole tervettä pyytää artisteilta vuokria. (...) tulisi löytää toimintamalleja, joissa artisti ei maksa. Esimerkiksi subventioita yhdistyspohjaisille toimijoille, tukea alhaisen liiketoiminnan mikroyrityksien sosiaalikuluihin, ALV:n oikaiseminen 6%:n ensimyyntistä, ilman nykyistä typerää jakoa välitystoiminnan ALV:iin (Taideyhdistyksen)*
- *(...) 24% alv on meille toimijoille todella suuri haaste. Se on aivan kohtuuton taiteilijoillekin jotka sen välillisesti maksavat. kaikki eivät ole alv-velvollisia taiteilijoita. Pyrimme siis kansantaloutta, mutta ei siitä kyllä kiitosta saa. Mutta ymmärrämme toki yhteiskunnan hyvät palvelut. (...) (Yksityinen)*
- *Taloustilanteen yleisesti elpessä, olisi tärkeää lobata taiteilijoiden sekä välittäjäportaan verotuksen - sekä tasojen että järjestelmän monimutkaisuuden/ läpinäkyvyyden uudelleenarvioin (Yksityinen)*

Eräs vastaaja on huolissaan siitä, miten rahoittajien lisääntynyt gallerioiden tulosten mittaaminen vaikuttaa taiteilijavetoisiin toimijoihin ja vapaaseen taiteeseen. Apurahojen katsotaan myös asettavan gallerioita eriarvoiseen asemaan.

- *(...) Rahoittajat aktivoituneet myös mittaamaan gallerioiden tuloksia ja työpanosta suhteessa vuokramaksuihin. Ubkana taiteilijavetoisten toimijoiden ja järjestögallerioiden kurjistuminen edelleen, kun yrittävät pyristellä ja tehdä parempaa 'tulosta' entistä huonommin resurssein. Mitä tapahtuu vapaalle taiteen tuotannolle ja näyttelytoiminnalle sen esittelijänä, jos oman varainhankinnan merkitystä entisestään korostetaan teosmyynnin kautta. (Taiteilijaseuran)*
- *(...) Gallerioiden kesken erityisesti ei-yksityisten gallerioiden kesken on ilmassa jännitteitä liittyen säätökielien suuriin apuraboihin ja siihen miten ne asettavat gallerioita eri asemaan esim. näyttelyvuokrien suhteen. (Taiteilijaryhmän)*

Vastauksissa näkyy myös uskoa tilanteen parantumisesta tulevaisuudessa, niin taloudellisten resurssien kuin laajemmin taiteen arvostuksen osalta. Rahoituspuolelta nähdään laajenevan ja teosmyynnin lisääntyvän. Laajemman kaupunkikulttuuriin ja elämäntuotantoon liittyvän trendin katsotaan heijastuvan positiivisesti myös galleriatoimintaan. Gallerioiden keskinäinen yhteistyö ja yhteishenki ovat joidenkin vastaajien mukaan myös lisääntymässä.

- *Paikallisesti on havaittavissa positiivista kehitystä yleisön kiinnostuksessa, suhtautumisessa ja taiteen arvostuksessa. Tuntuu, että kiinnostus taiteen sisältöihin, keskusteluun, kohtaamiseen ja myös ostamiseen on nuoremman sukupolven keskuudessa luontevaa. Kulutustottumukset ovat murroksessa, ja mahdollisesti myös sen takia taide nähdään luontevana osana elämää sekä yksilön tasolla että laajemmin yhteiskunnallisesti. (Yksityinen)*
- *Museokortin imussa kuvataidekenttä ja kulttuurielämä osana kävijöiden arkea ja olemassaoloa vahvistuu. (...) keskustan kehitys on tuonut kulttuurista vetovoimaa alueelle, ja asukkaat bakteutuvat kulttuurin lähipalveluiden pariin. (Kunnallinen)*
- *(...) Samaan aikaan gallerioiden tulevaisuusnäkymissä on myös positiivisia piirteitä: koko ajan kehittyvä kaupunkikulttuuri ja muotiin, designiin ja vähitellen myös taiteeseen liittyvän elämäntuotannon ja kuluttamisen/ostamisen kehitys ja kasvu antaa toivoa myös galleriatoiminnalle. (Taiteilijaryhmän)*



8. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvityksen tavoitteena oli antaa tietoa suomalaisesta taidegalleriakentästä ja gallerioiden toiminnasta vuonna 2016 ja toimia pilottina säännölliselle tilastoinnille tulevaisuudessa. Tässä luvussa vedetään yhteen selvitystyön tuloksia.

8.1 Taidegalleriat vuonna 2016

Taidegalleriat ovat elossa olevien ammattitaiteilijoiden tekemää nykytaidetta esittäviä tiloja tai toimijoita, joiden pääasiallinen tehtävä on tuottaa säännöllistä ja vaihtuvaa näyttelytoimintaa. Usein taidegallerian toimintaan kuuluu myös taideosteiden myynti. Suomessa vuonna 2016 toimineita taidegallerioita on paikannettu yhteensä 116 kappaletta, kaikkiaan 26 eri paikkakunnalta. Toiminta keskittyi vahvasti Helsinkiin, jossa sijaitsi gallerioista puolet. Myös muualla Suomessa galleriat sijaitsevat pääasiassa alueensa keskustaajamissa. Taidegallerioita ylläpitävät hyvin monen tyyppiset organisaatiot, jotka voivat olla yksityisen, julkisen tai kolmannen sektorin toimijoita. Viimeksi mainittujen ylläpitämiä gallerioita kutsutaan usein taiteilijavetoisiksi gallerioiksi. Ne muodostivat galleriakentästä noin puolet, yksityisen sektorin noin kolmasosan ja julkisen sektorin (pääasiassa kunnallisia) ylläpitämät loppuosan.

Taidegallerioille toteutettuun tilastokyselyyn vastasi 66 galleriaa, jolloin vastausprosentiksi muodostui 57 %. Taiteilijavetoisista gallerioista kyselyyn vastasi lähes 70 prosenttia, yksityisistä ja kunnallisista gallerioista alle 40 prosenttia. Kyselyllä selvitettiin gallerioiden näyttely- ja muuta toimintaa, sopimus- ja korvauskäytäntöjä, taloutta ja henkilöstöä sekä näkemyksiä toimintaympäristöstä. Vastauksia tarkasteltiin sekä koko galleriajoukon osalta että gallerioita ylläpitävien taustaorganisaatioiden mukaisesti ryhmiteltynä. Kunnallisten ja yksityisten gallerioiden ohella taiteilijavetoisia gallerioita tarkasteltiin kolmena ryhmänä, joita olivat taiteilijaseurojen (STS:n ja SKJL:n jäsenet), taideyhdistysten sekä taiteilijaryhmien ja osuuskuntien galleriat.

Kyselyn tulokset antavat hyvän yleiskuvan suomalaisesta galleriakentästä ja gallerioiden toiminnasta vuonna 2016. Vastauksista hahmottuu myös toimijoiden suuri kirjo niin toiminnan laajuuden kuin muotojen osalta. Taustaorganisaation mukainen tarkastelu tekee näkyväksi kentän monimuotoisuutta ja mahdollistaa gallerioiden välisen vertailun ja tyyppillisten piirteiden hahmottamisen. Toisaalta on huomattava, että toimintaa ylläpitävän taustaorganisaation muoto ei kerro gallerian toiminnasta kaikkea, sillä saman ryhmän sisällä voi olla toiminnaltaan suurestikin toisistaan poikkeavia gallerioita. Tulosten luotettavuuteen vaikuttavat myös haasteet kohdejoukon paikantamisessa ja tavoittamisessa, erot ryhmien vastausprosentissa, vastaajien erilaiset tulkinnat käytetyistä käsitteistä sekä puutteet oman toiminnan seuraamisessa. On myös huomattava, että osa tarkastelluista ryhmistä on hyvin pieniä, jolloin pienetkin erot voivat ryhmien vertailussa korostua liiallisesti. Mahdollisen satunnaisvaihtelun osuudesta ei myöskään tässä vaiheessa ole tietoa.

Taidegallerioihin tehtiin vuonna 2016 kaikkiaan noin 700 000 käyntiä. Suurin osa (65 %) käynneistä tehtiin Helsingissä sijaitseviin gallerioihin. Käyntimäärät vaihtelivat alle tuhannesta useisiin kymmeniin tuhansiin. Käyntimäärä perustuu yli puolella gallerioista seurantaan joko kokonaan tai osittain, lopuilla arvioon. Käyntimäärät olivat suurimpia yksityisillä ja kunnallisilla gallerioilla.

Galleriat järjestivät vuonna 2016 kaikkiaan lähes 1200 taidenäyttelyä. Tyyppillisesti galleriassa on kymmenestä kahteenkymmeneen näyttelyä vuodessa. Näyttelyissä oli mukana yhteensä noin 3 000 taiteilijaa, joista 13 prosenttia oli ulkomalaisia. Samoilta taiteilijoilla on voinut olla näyttelyitä useissa eri gallerioissa ja näyttelyissä, joten todellinen taiteilijamäärä on tätä pienempi. Vähintään 80 prosenttia gallerioista esittivät valokuvataidetta, maalaustaidetta, kuvanveistoa tai installaatiota. Myös mediataidetta, piirustustaidetta, grafiikkaa tai äänitaidetta esitettiin yli puolessa vastanneista gallerioista. Performanssia, sarjakuvataidetta ja taidekäsityötä oli kutakin esillä reilussa kolmanneksessa gallerioista.

Näyttelyiden ohella gallerioilla oli myös muuta toimintaa, etenkin taiteilijatapaamisia, yleisöopastuksia ja -kierroksia, työpajoja, kursseja, koulutuksia ja luentosarjoja, keskustelutilaisuuksia ja seminaareja, keikkoja ja konsertteja, muuta esittävää taidetta sekä lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa. Lisäksi gallerioissa järjestettiin esimerkiksi asiakas- ja jäsen-toimintaa, yritys- ja yksityistilaisuuksia, kuraattoritapaamisia ja *screeningiä*. Gallerioiden yhteydessä toimii myös muun muassa taidelainaamoja ja taiteilijoiden työtiloja. Myös kansainvälinen yhteistyö ja verkostoituminen on keskeinen osa joidenkin gallerioiden toimintaa.

Taidemessuille osallistui kaikista vastaajista kotimaassa 15 prosenttia ja ulkomailla 17 prosenttia. Kaikkiaan reilu viidesosa gallerioista osallistui messuille joko Suomessa, ulkomailla tai molemmissa. Yksityisistä gallerioista messuille osallistui kaikkiaan 40 prosenttia (ulkomaisille kolmasosa ja kotimaisille viidesosa). Helsinkiläisten gallerioiden keskuudessa messuosallistuminen oli selvästi tavallisempaa kuin muualla sijaitsevien. Messuosallistuminen kiinnostaa muitakin gallerioita, mutta haasteena erityisesti ulkomaisille messuille osallistumisessa on korkeat kustannukset. Messuosallistumisen etuina monet vastaajat mainitsivat erityisesti mahdollisuudet kontaktien luomiseen niin taiteilijoihin kuin taiteen ostajiin.

Vastanneista gallerioista vähintään 80 prosenttia käyttivät markkinoinnissaan Facebookia, gallerian omaa verkkosivua, sähköpostia, henkilökohtaista kontaktointia ja kutsuja. Myös esitteitä, Instagramia, uutiskirjeitä ja muita verkkosivuja hyödynsivät vähintään puolet vastanneista. Sanomalehti-ilmoituksia, Twitteriä, aikakauslehtiä, messuja ja blogiyhteistyötä käytti kutakin markkinoinnissaan korkeintaan reilu kolmasosa gallerioista.

Vastanneista gallerioista noin puolet perii taiteilijalta sekä näyttelyvuokran että myyntiprovision, jolloin provision suuruus on useimmiten 25–35 %. Toimintamalli on tyypillinen etenkin taiteilijaseurojen gallerioilla sekä osalla yksityisistä gallerioista. Pelkän myyntiprovision perivillä gallerioilla (alle viidesosa) provisio on suurempi, tyypillisesti 40–50 %. Näin toimii yksityisistä gallerioista puolet, joilla on myös käytäntönä solmia taiteilijoiden kanssa edustussopimuksia. Ne myös vastaavat pääosin näyttelyn järjestämisestä aiheutuvista kuluista. Gallerioista neljäsosa perii ainoastaan näyttelyvuokran (tyypillistä etenkin kunnallisilla gallerioilla). Näyttelyvuokran suuruus vaihtelee alle sadasta useisiin tuhansiin euroihin. Näyttelyvuokraa ei tyypillisesti peritä kutsu-, yhteistyö- tai ryhmänäyttelyistä (jolloin mahdollinen provisio on suurempi), vaan ainoastaan avoimen haun kautta tulleilta taiteilijoilta. Kutsunäyttelyissä galleria myös useimmiten vastaa pääosin näyttelyn järjestämiskuluista. Kymmenesosa gallerioista ei peri kumpaakaan, ei vuokraa eikä myyntiprovisiota (tyypillinen malli etenkin taiteilijaryhmien gallerioilla).

Useimmilla gallerioilla näyttelyiden järjestämisestä aiheutuvat kulut jakautuivat siten, että galleriat vastasivat henkilökunnan palkkakuluista, näyttelyn valvonnasta, markkinoinnista ja oheistapahtumista sekä näyttelytilan kuluista vuokraa lukuun ottamatta, ja taiteilija teosten tuotantokuluista, matkakuluista ja kuljetuksista. Kutsujen ja muiden avajaiskulujen, teknisen laitteiston ja vakuutusten osalta kulujen jakautumisessa oli enemmän vaihtelua, tai kuluista vastaavat sekä galleria että taiteilija. Vain pienen osan gallerioista pysyvänä käytäntönä on maksaa taiteilijoille korvauksia tai palkkioita, ja suurin osa ei maksa niitä lainkaan.

Gallerioiden kirjo on toiminnan laajuuden ja ammattimaisuuden osalta suuri. Useiden toimijoiden, etenkin taiteilijaseurojen, taideyhdistysten ja kunnallisten, on vaikeaa tai lähes mahdotonta erottaa galleriatoimintaa ylläpitävän organisaation muusta toiminnasta. Gallerioiden toimintabudjetit vaihtelivat muutamasta tuhannesta useisiin miljooniin euroihin. Noin viidesosa osoitti budjetistaan kansainväliseen toimintaan ainakin jonkin osuuden (yhdestä prosentista täyteen sataan prosenttiin). Toiminnan merkittävimpiä rahoituslähteitä olivat myyntiprovisiot, näyttelyvuokrat sekä apurahat ja avustukset. Omalla pääomalla, lahjoituksilla ja sponsoreilla ei ollut gallerioiden rahoituksessa suurta merkitystä. Henkilöstön osalta vaihtelua oli täysin vapaaehtoisuuteen perustuvasta toiminnasta usean palkatun henkilön voimin hoidettuun toimintaan. Yksityisillä gallerioilla oli muita tyypillisemmin useita palkattuja työntekijöitä. Palkattuja koko- tai osa-aikaisia työntekijöitä oli gallerioilla vuonna 2016 yhteensä noin 120, ja muita (tuntityöntekijät, harjoittelijat, palkkatuetut, vapaaehtoiset) noin 140.

Vastanneet galleriat myivät teoksia vuonna 2016 yhteensä lähes 10,3 miljoonalla eurolla, josta noin kolmasosa tuli ulkomailta. Tiedon ilmoittaneilla 39 gallerialla myynnin suuruus vaihteli alle tuhannesta eurosta useisiin miljooniin euroihin. Pääasiassa teosmyynti syntyi yksityisten gallerioiden myynnistä (90 % myynnistä). Gallerioiden, joilla ei ole myyntiprovisiota, toimintaan ei yleensä kuulu teosmyynti.

Galleriat suhtautuivat toimintaympäristöönsä vuonna 2016 varovaisen myönteisesti. Tulevaisuus nähdään hieman positiivisemmin. Haasteeksi koetaan etenkin rahoituksen turvaaminen ja yleinen taloudellinen tilanne. Rajallisilla resursseilla on vaikea saada työntekijöitä ja kehittää toimintaa. Toiveena on niin julkisen rahoituksen kuin taidemarkkinoiden kehittyminen. Kentän toimintatapoihin ja -malleihin halutaan muutosta esimerkiksi näyttelyvuokrakäytäntöjen osalta. Vastaajilla on myös uskoa tulevaisuuteen, he näkevät niin taloudellisten resurssien paranevan kuin taiteen kiinnostavuuden ja arvostuksen yhteiskunnassa kasvavan.

8.2 Tilastoinnin kehittäminen

Selvitystyön keskeisenä tavoitteena varsinaisen vuositilaston tuottamisen ohella oli saada kokemusta ja näkemystä siitä, miten tilastointia jatkossa kannattaisi tai tulisi kehittää. Tässä esitetyt huomiot perustuvat sekä kyselyn laadintavaiheessa⁵⁶ että kyselyaineiston käsittelyn ja analysoinnin aikana esiin tulleisiin seikkoihin⁵⁷. Tilastoinnin jatkoon kannalta huomioitavat asiat liittyvät niin galleriakentän kartoittamiseen, tiedonkeruun toteuttamiseen, kyselyn kehittämiseen ja seurattaviin asioihin kuin tulosten raportointiin.

Tilastoinnin kattavuuden ja luotettavuuden parantamiseksi galleriakentän toimijoiden kokonaismäärän kartoittamista tulee jatkaa. Eri alueilla toimivien taiteen alan asiantuntijoiden paikallistuntemusta voitaisiin hyödyntää gallerioiden paikantamisessa. Myös galleriajoukon rajausta ja määrittelyä on pohdittava. Jatkossa esimerkiksi Helsingin Taidehalli voitaisiin myös ottaa mukaan tilastointiin, sillä vaikka se poikkeaa toiminnaltaan muista taidegallerioista, sen voidaan katsoa täyttävän asetetun määritelmän eikä se ole mukana Museotilastossa.

Tiedonkeruuvaiheessa vastaajat suhtautuivat tilastointihankkeeseen ja tiedon keräämiseen pääosin hyvin positiivisesti. Vastaamisen motivointiin tulee kuitenkin jatkossa kiinnittää huomiota. Erityisesti yksityisten ja kunnallisten gallerioiden vastausprosentin kasvattaminen olisi tärkeää. Vastaajien tavoittaminen tietojentarkistusvaiheessa oli myös haasteellista, mihin saattoi vaikuttaa tarkistusten kesäinen ajankohta. Vastausten tarkistamista helpottaisi myös anonymistista vastaamisesta luopuminen. Se mahdollistaisi lisäksi sen, että vastaaja saisi jatkossa aina edellisen vuoden vastauksensa nähtäväkseen, jolloin vastaaminen helpottuisi ja vastaajalla olisi mahdollisuus myös korjata mahdollisia aiempia virhevastauksiaan. Hyödyllisiä voisivat myös olla tilaisuudet tai tapaamiset, joissa gallerioiden edustajia ohjeistettaisiin lomakkeen täyttämisessä. Tiedonkeruun rutinoituessa tilastointiin käytettävien resurssien tarve vähenee.

Kyselylomakkeen osalta muutoksia täytyy tehdä niin rakenteeseen, sisältöön kuin kysymysten muotoiluun. Kysymyksenasettelun tulee ennen kaikkea olla yksiselitteistä ja käytettyjen käsitteiden ja termien määrittely selkeää ja johdonmukaista. Muutokset parantaisivat tilaston luotettavuutta ja vertailukelpoisuutta ja vähentäisivät tilastonlaatijan työ määrää huomattavasti. Lomakkeessa ja tiedonkeruussa on jatkossa myös huomioitava se, että useilla gallerioilla oli hankaluuksia tarkkojen tietojen antamisessa, etenkin taloutta koskevissa kysymyksissä. Useat taidegalleriat eivät – ainakaan toistaiseksi – seuraa toimintaansa tilastoinnin edellyttämällä tarkkuudella. Etenkin taiteilijaseurojen, taideyhdistysten ja kunnallisten gallerioiden oli vaikeaa tai lähes mahdotonta erottaa galleriatoimintaa organisaation muusta toiminnasta. Taloutta ja henkilöstöä koskevan osa-alueen tilastointiin ja kyselylomakkeen kysymysten muotoiluun tuleekin kiinnittää jatkossa erityistä huomiota. Palautteen mukaan usea vastaaja myös koki, ettei kysely soveltunut kovin hyvin heidän tyyppiselleen (voittoa tavoittelemattomalle) toimijalle.

Tilastoinnin jatkoon kannalta on olennaista pohtia, mitkä ovat tilastoinnin tärkeimmät tavoitteet ja mitä ovat silloin ne tiedot, joita ensisijaisesti halutaan seurata. Ehtonsa seurattavalle tiedolle asettavat käytettävissä olevat resurssit. Jatkossa mukaan voidaan ottaa uusia kysymyksiä ja osioita ja/tai rajata aiempia ulkopuolelle. Yksi mahdollisuus on seurata tiettyjä tärkeimmiksi katsottuja ydinasioita vuosittain, ja toteuttaa sen ohella vaihtuvia ja kiertäviä kysymysmoduuleja. Mahdollisuuksien mukaan voitaisiin myös toteuttaa laajempi kartoitus esimerkiksi viiden vuoden välein. Jatkossa kiinnostavaa olisi selvittää ja seurata tarkemmin esimerkiksi taidegallerioiden kansainvälistä toimintaa⁵⁸, saatuja avustuksia ja apurahoja, kolmannen sektorin toimijoiden jäsen toimintaa ja jäsenyyteen liittyviä sopimuskäytäntöjä, työntekijöiden taustaa ja koulutusta, vapaaehtoistyötä, yleisötyötä, yhteistyötä ja verkostoja jne. Teosmyynnin osalta voitaisiin selvittää laajemmin verkossa tapahtuvaa myyntiä ja taidelainaamotoimintaa.

Tässä selvityksessä tulokset raportoitin tarkastellen viittä taustaorganisaatioiden mukaisesti muodostettua galleria-ryhmää. Käytetyn ryhmittelyn soveltuvuutta (ja tarpeellisuutta) jatkossa on pohdittava. Osuuskuntia olisi perusteltua tarkastella osana taideyhdistyksiä, tai taideyhdistysten ja taiteilijaryhmien gallerioita voitaisiin tarkastella myös yhtenä ryhmänä. Gallerioita olisi mahdollista tarkastella ja vertailla laajemmin myös sopimus- ja korvauskäytäntöjen perusteella muodostettuina ryhminä. Jatkossa aineiston laadun ja kattavuuden parantuessa mahdollistuvat myös muuttujien laajempi suhteuttaminen toisiinsa ja perusteellisempi analyysi.

Saadun kokemuksen ja palautteen avulla tilastoinnin kehittämistyötä jatketaan. Tavoitteena on ennen kaikkea tuottaa jatkuvia ja vertailukelpoisia aikasarjoja ja indikaattoreita, jotka mahdollistavat alan muutosten ja kehityskulkujen seuraamisen sekä tulevaisuuden ennakoinnin ja suunnittelun.

56 Ks. Pekkarinen 2017, 96–102.

57 Kyselylomakkeeseen ja -aineistoon liittyvistä huomioista, ongelmakohdista ja tilastointia koskevista jatkoehdotuksista on selvityksen laatimisen ohessa laadittu kattava muistio.

58 Kyselyssä oli jo nyt useita gallerioiden kansainvälisen toimintaan liittyviä kysymyksiä (ulkomaalaistaiteilijat, taidemessuille osallistuminen, kansainvälisen toiminnan budjetti, ulkomaantulo), mutta niillä ei onnistuttu kaikissa tapauksissa välttämättä tavoittamaan vastaajien kansainvälistä suuntautuneisuutta. Selvityksessä suomalaisen nykytaiteen kansainvälistymisestä (Virolainen & Karttunen 2016, 98) on esitetty erilaisia indikaattoreita kansainvälisen toiminnan seuraukseksi. Gallerioiden osalta selvityksessä ehdotetaan näyttelyiden viennin, tuonin ja vaihdon sekä kansainvälisten yhteistyöhankkeiden kartoittamista. Selvityksessä todetaan myös, että ”olisi tarpeellista selvittää tarkemmin esimerkiksi ei-kaupallisten ja yksityisten gallerioiden roolia ja työnjakoa nykytaiteen kansainvälisessä toiminnassa” (mts. 104).

LÄHTEET

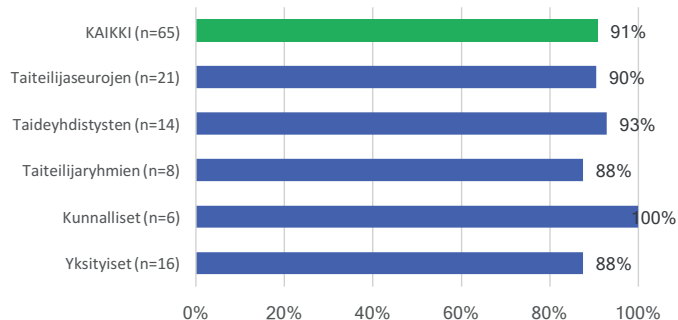
- Anhava, Eero (2007). *Internationalization of Finnish Art Galleries*. Pro gradu -tutkielma. Kansainvälinen liiketoiminta, Helsingin kauppakorkeakoulu.
- Anhava Eero & Jyrämä, Annukka (2008): Nykyaikaidemarkkinat ja Kiasma. *Teoksessa* Rajakari P. (toim.) *Mitä meillä oli ennen Kiasmaa? – Kokoelmatoiminnan vaikuttavuus*. Museologia 2, Valtion taidemuseo.
- Arts and Culture in Helsinki* (2014). Helsingin kaupungin tietokeskus. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/14_12_03_Arts_and_Culture_in_Helsinki.pdf
- Askelo, Sini (2004). Taidegalleriat ja näyttelytilat. *Julkaisussa Kulttuuri ja taide Helsingissä 2004*. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja 2004: 26, 51–55. Helsingin kaupungin tietokeskus. http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/04_10_26_askelo_vj26.pdf
- Frame Contemporary Art Finland (2017). *Kuvataiteen käyntimäärät 2016*. Tietokortti #1. https://frame-finland.fi/wp-content/uploads/2016/07/Kuvataiteen_kayntimaarat_Suomessa_2016.pdf
- Hyrkäs, Antti (2007). *Taiteen kentän kaksioisagentit - Galleriat talouden ja taiteen yhdistäjinä*. Pro gradu -tutkielma. Sosiologia, Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/18184/taiteenk.pdf?sequence=2>
- Jyrämä, Annukka (1999). *Contemporary art markets: Structure and practices – A study on art galleries in Finland, Sweden, France, and Great Britain*. Väitöskirja. Markkinointi, Helsingin kauppakorkeakoulu.
- Karttunen, Sari (2009). *Kun lumipallo lähtee pyörimään. Nuorten kuvataiteilijoiden kansainvälistyminen*. Tutkimusyksikön julkaisuja 36. Taiteen keskustoimikunta, Helsinki. <http://www.taike.fi/documents/10921/1094274/Karttunen+36+09.pdf/88ca85e1-b02e-428d-aa37-db1a54adafc7>
- Kosunen, Jaana (2009). *Taidegallerioiden ja -museoiden kansainvälinen verkostoituminen – verkostomallin valinta ja sen tärkeimmät tehtävät alan liiketoimintamallin kehittämiseksi*. Pro Gradu -tutkielma. Markkinointi, Turun kauppakorkeakoulu. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/114081/14974.pdf?sequence=1>
- Leskinen, Milja (2016). *Digitaaliset näytteikkunat – Tapaustutkimus monikanavaisesta galleriatoiminnasta*. Pro Gradu -tutkielma. Taidehistoria, Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/52382/URN%3aNB%3aafi%3ajyu-201612165122.pdf?sequence=1>
- Luova vienti -projekti: Luovien alojen vienti- ja kansainvälisen toiminnan karttoitus 2011 (2011)*. Projektiraportti. Hermia Oy:n julkaisuja. http://luovasuomi.fi/www.luovasuomi.fi/file_attachment/get/Luova%20vienti_projektiraportti_verkkoversio10_2011c327.pdf?attachment_id=875
- Mänttari-Butler, Alina (2010). *Helsingin galleriakenttä, kentän muutokset ja positiot vuosina 1983-2009*. Pro Gradu -tutkielma. Taidehistoria, Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19563/helsinki.pdf?sequence=1>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (2016). *Taidenäyttelyiden järjestämiseen liittyvistä sopimus- ja korvauksikäytännöistä*. Työryhmän loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:4. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/64928/Taiden%C3%A4yttelyiden%20j%C3%A4rjest%C3%A4miseen%20liittyv%C3%A4%20sopimus-%20ja%20korvausk%C3%A4yt%C3%A4nn%C3%B6ist%C3%A4_Ty%C3%B6ryhm%C3%A4n%20loppuraportti.pdf?sequence=1
- Pekkarinen, Jenni (2017). *Taidegallerioiden ja -tapabutumien vuosittainen tilasto – Tilastotieto alan kehittämisen työkaluna ja seurannan välineenä*. Opinnäytetyö. Kulttuurituotanto, Humanistinen ammattikorkeakoulu. <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/126155/Opinnaytetyo%20Jenni%20Pekkarinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Raatikainen, Outi (2013). *Taiteen välittävän portaan toimialaselitys - Musiikin, kirjallisuuden, tanssin ja kuvataiteen välittäjäporras 2012*. Tunnuslukuja ja tutkimuksia 3, Music Finland. http://musicfinland.fi/fi/media/dokumentit/tunnuslukuja_ja_tutkimuksia3.pdf
- Rensujeff, Kaija (2014). *Taiteilijan asema 2010 – Taiteilijakunnan rakenne, työ ja tulonmuodostus*. Taiteen edistämiskeskus, Helsinki. http://www.taike.fi/documents/10921/1094274/Taiteilijan_asema_2010_2.korjattupainos.pdf/f59aa7d3-f396-4340-81ac-2bac9d4ae841
- Review of Arts and Culture in Helsinki* (2008). Helsingin kaupungin tietokeskus. https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/08_10_14_tilasto_30_Askelo.pdf
- Sjöberg, Kira (2010). *Nykyaikaisen markkinarakenteen, ansaintalogiikka ja uudet liiketoimintamallit*. Luovan Suomen julkaisuja 2. Luova Suomi/Cupore, Helsinki. http://www.cupore.fi/documents/Taidemarkkinat_Sjoberg_220110.pdf
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Kulttuuri (verkojulkaisu)*. Tilastokeskus, Helsinki. Viitattu 23.8.2017. <http://www.stat.fi/til/kl/index.html>
- Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto, Jäsenluettelo*. Viitattu 24.7.2017. <https://www.skjl.fi/jasenluettelo/>
- Suomen Taiteilijaseura, Jäsenjärjestöt*. Viitattu 24.7.2017. <http://artists.fi/seura/jasenjarjestot/>
- Suomen Taiteilijaseura & Teollisuustaideteiden liitto Ornamo (2015). *Kuvataiteilijoiden kokemuksia museoiden ja gallerioiden näyttelykäytännöistä*. http://artists.fi/wp-content/uploads/2016/02/Korjattu_STS_Ornamo_kysely.pdf
- Tilastokeskus (2009). *Kulttuuritilasto 2007*. Tilastokeskus, Helsinki.
- Tilastokeskus, Toimialaluokitus TOL 2008*. Taideliikkeet. Viitattu 20.8.2017. http://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/47781.html#_ga=2.231566751.1668005597.1504769482-1225291141.1504769482
- Tilastokeskus, Ammattiluokitus 2010*. Gallerioiden, museoiden ja kirjastojen tekniset työntekijät. Viitattu 20.8.2017. <http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/3433.html>
- Tilastokeskus, Käsitteet ja määritelmät*. Viitattu 20.8.2017. <http://tilastokeskus.fi/til/kl/kas.html>
- Tilastokeskus, Kulttuuritilaston taulukkopalvelu*. Viitattu 20.8.2017. http://pxweb2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/alku.htm#_ga=2.233252510.1668005597.1504769482-1225291141.1504769482
- Virolainen, Jutta & Sari Karttunen (2016). *Viennistä vuoropuheluun, vaikutteista verkostoihin – Selvitys suomalaisen nykyaikaisen kansainvälistymisestä*. Visuaalisen taiteen keskus Frame, Helsinki.
- Wuori, Eeva (2010). *Gallerian ja taiteilijan välisen suhteen rakentuminen – taidegalleria asiantuntijapalvelun tarjoajana*. Pro Gradu -tutkielma. Markkinointi, Turun kauppakorkeakoulu. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/114037/12873.pdf?sequence=1>

LIITTEET

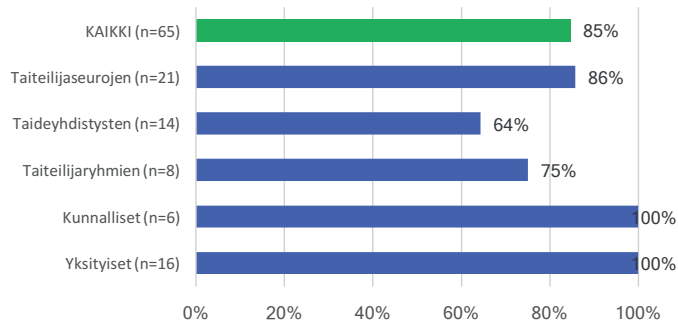
Liite 1. Liitekuviot

Liitekuvio 1. Taidegallerioissa esitetyt taiteenalat ryhmittäin (n=65).

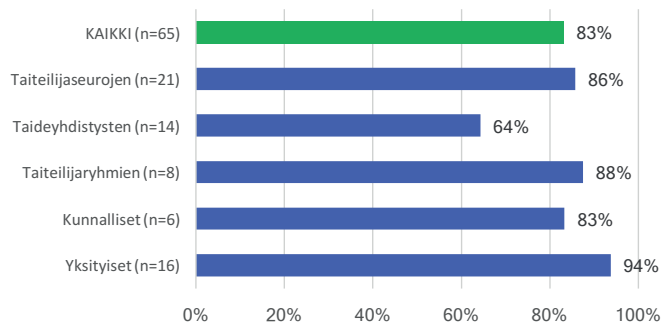
Valokuvataide



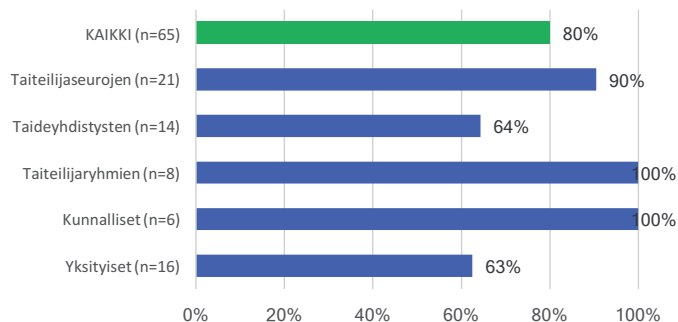
Maalaustaide



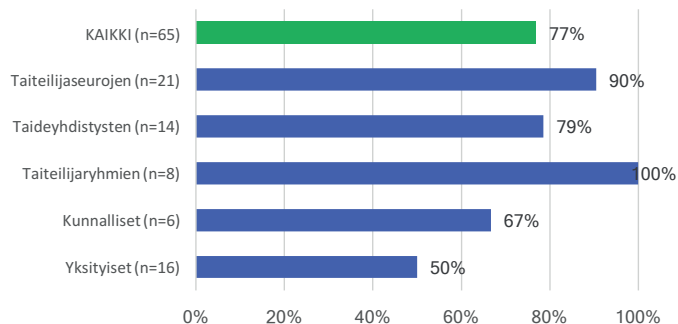
Kuvanveisto



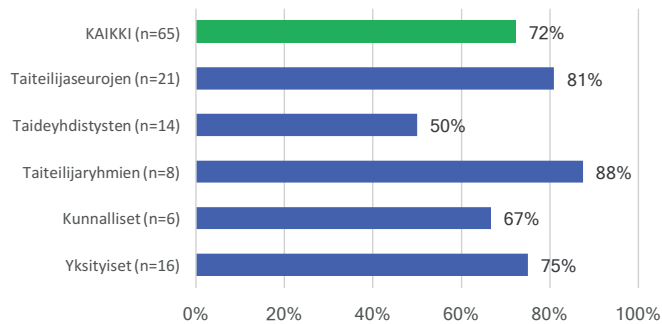
Installaatio



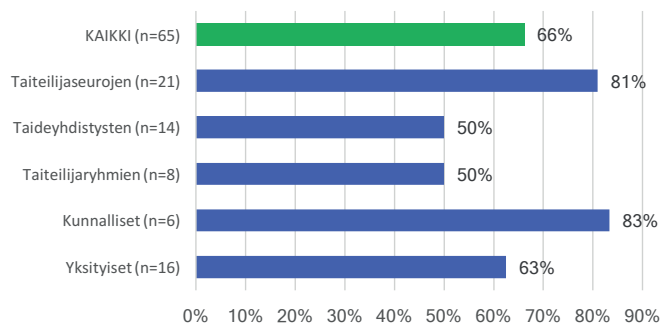
Mediataide



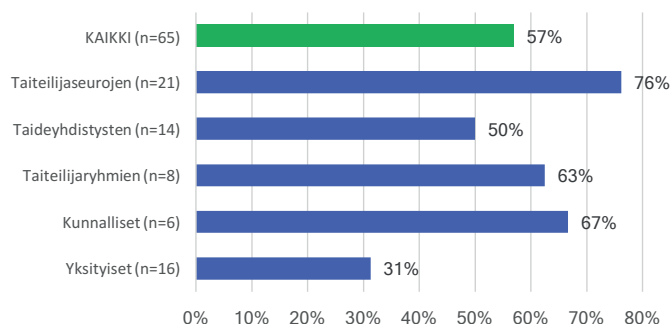
Piirustustaide



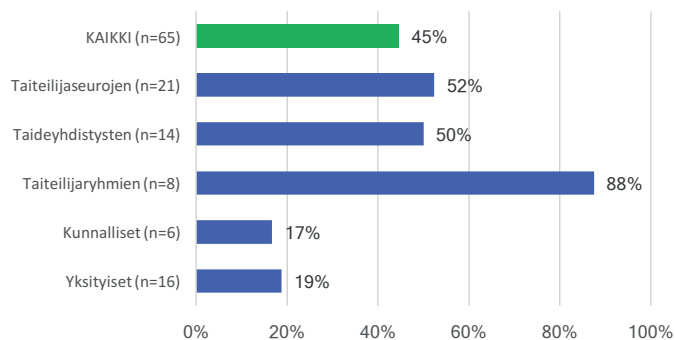
Taidegrafiikka



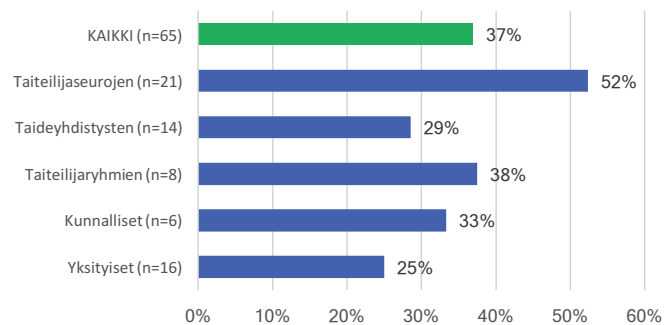
Äänitaide



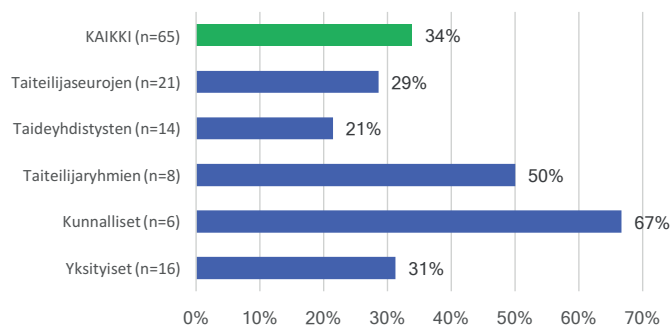
Performanssitaide



Sarjakuvataide

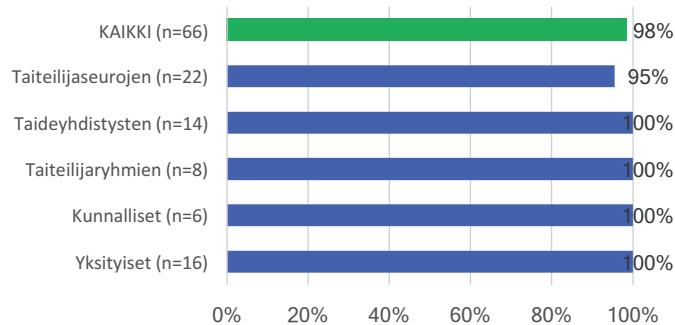


Taidekäsityö

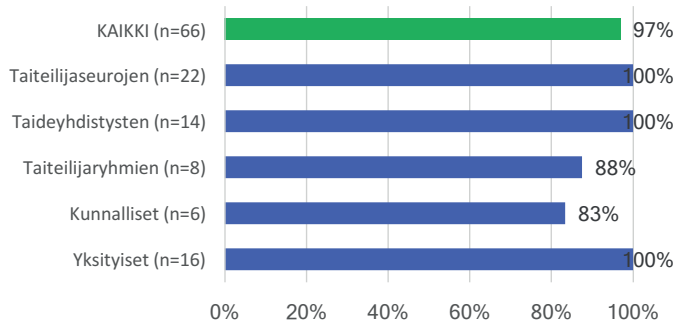


Liitekuvio 2. Taidegallerioiden käyttämät markkinointikanavat ryhmittäin (n=66).

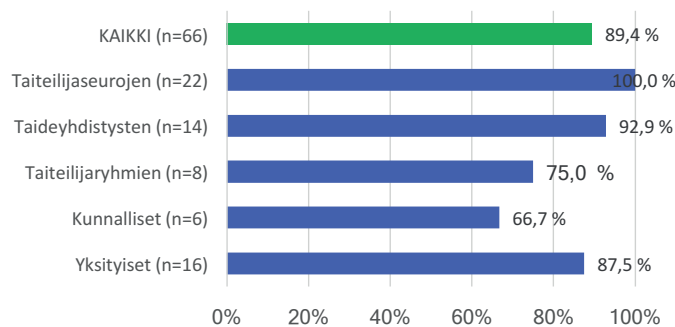
Facebook



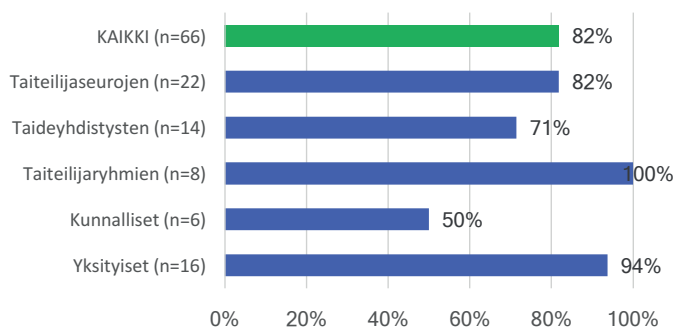
Gallerian verkkosivu



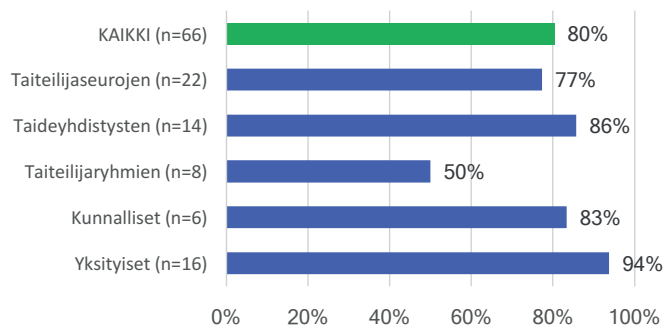
Sähköposti



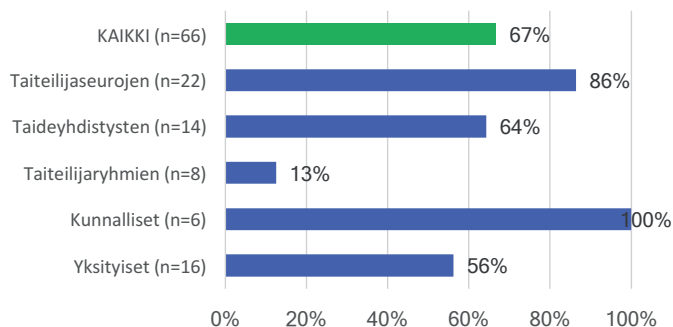
Henkilökohtainen kontaktointi



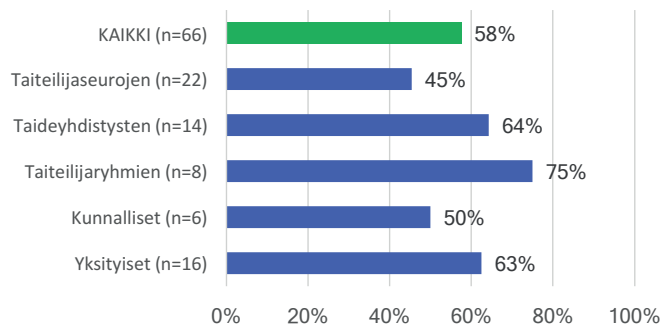
Kutsut



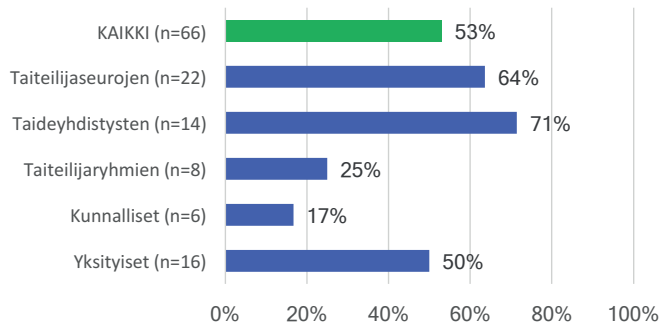
Esitteet



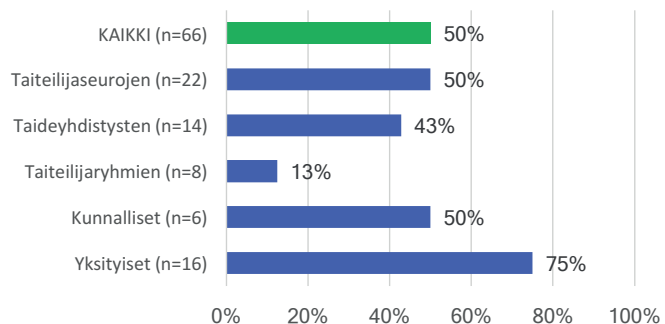
Instagram



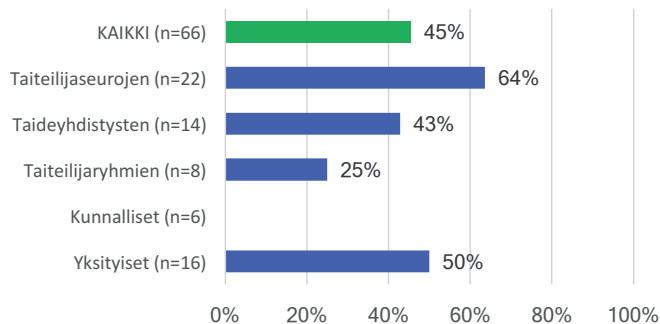
Muut internetsivut



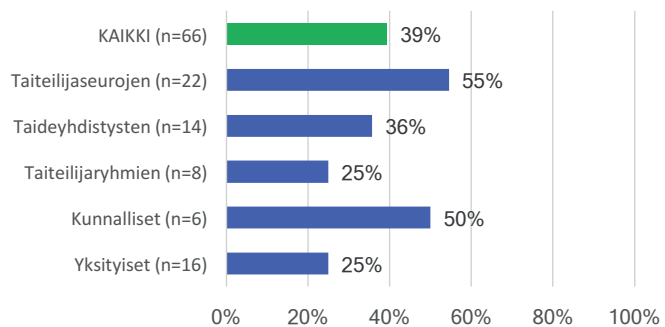
Uutiskirjeet



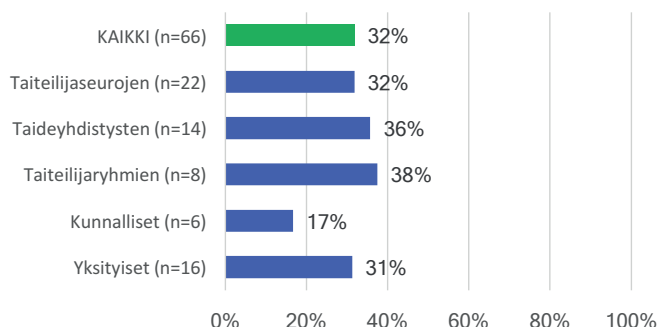
Muu sosiaalinen media

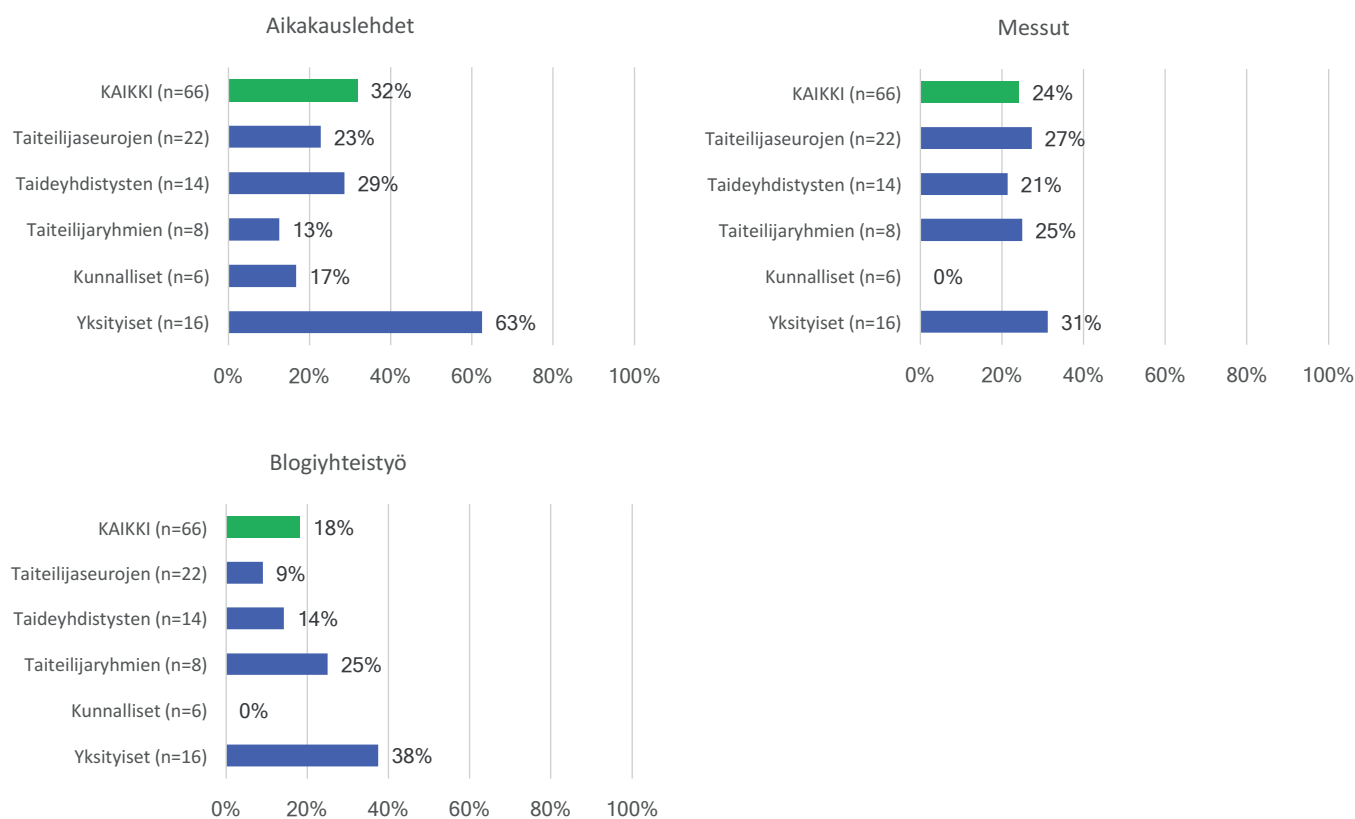


Sanomalehti-ilmoitukset

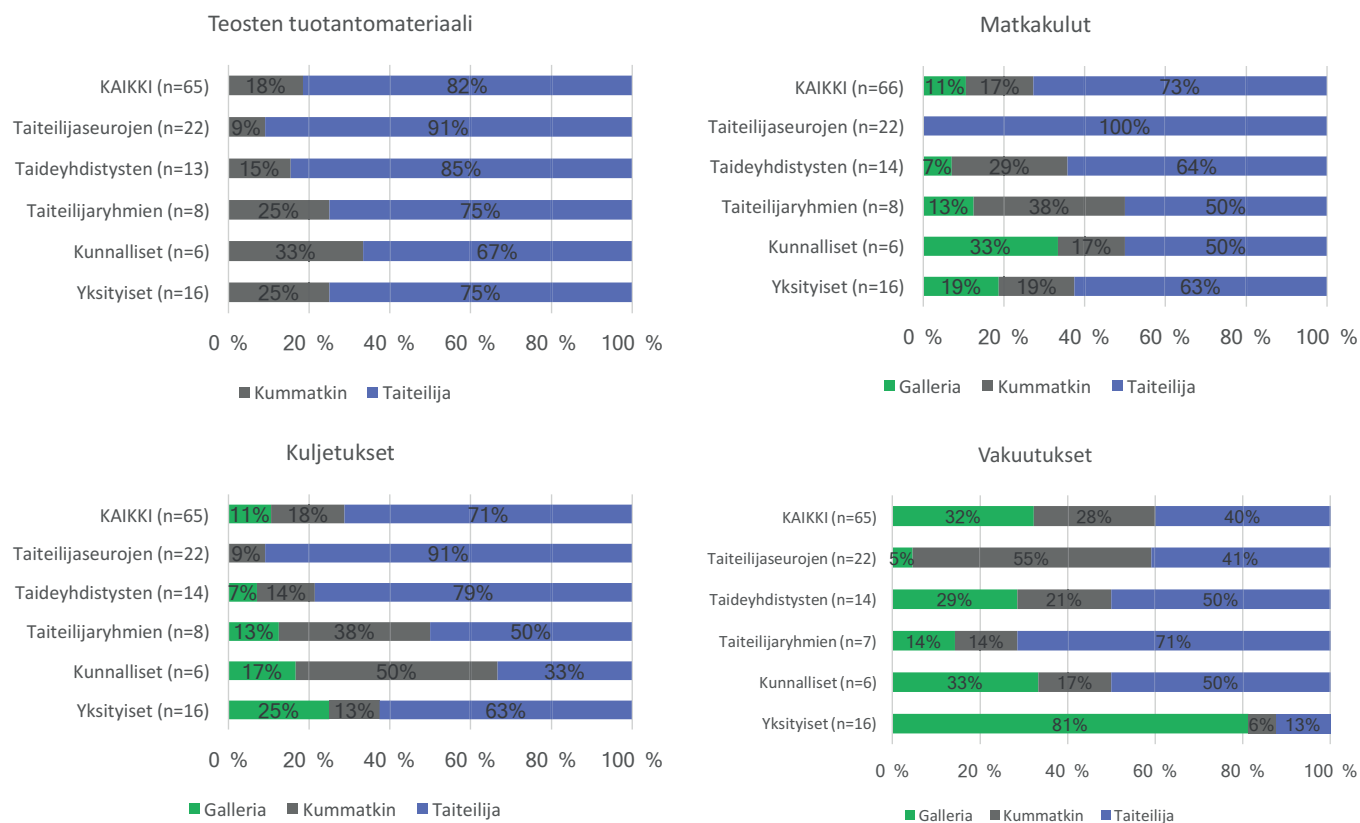


Twitter

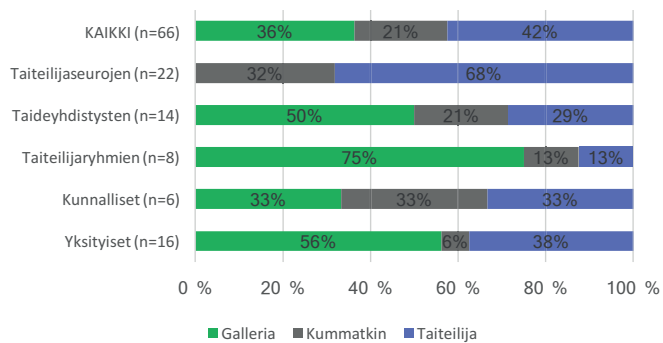




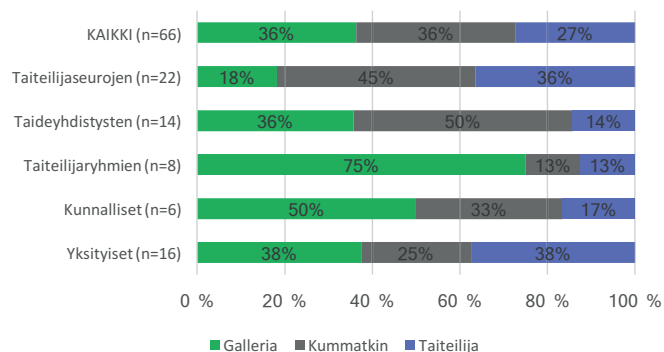
Liitekuvio 3. Taidegallerioiden kulujen jakautuminen ryhmittäin (n=60–66).



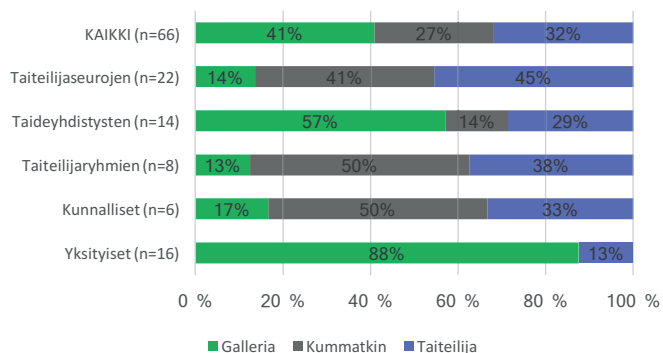
Näyttelytilan vuokra



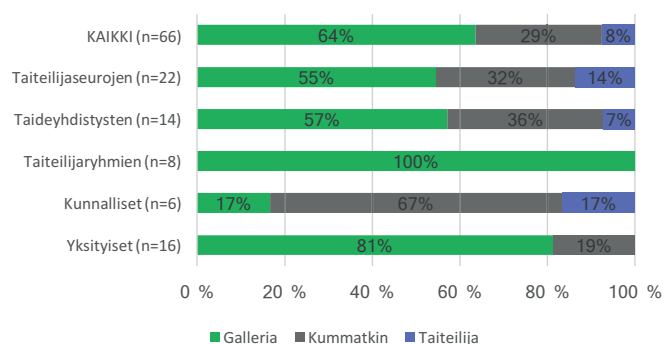
Tekninen laitteisto



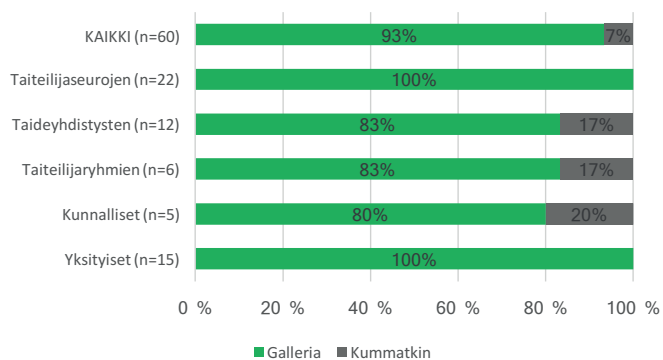
Kutsut ja muut avajaiskulut



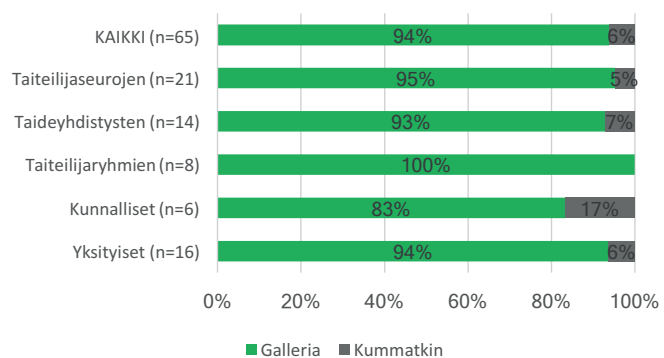
Markkinointi



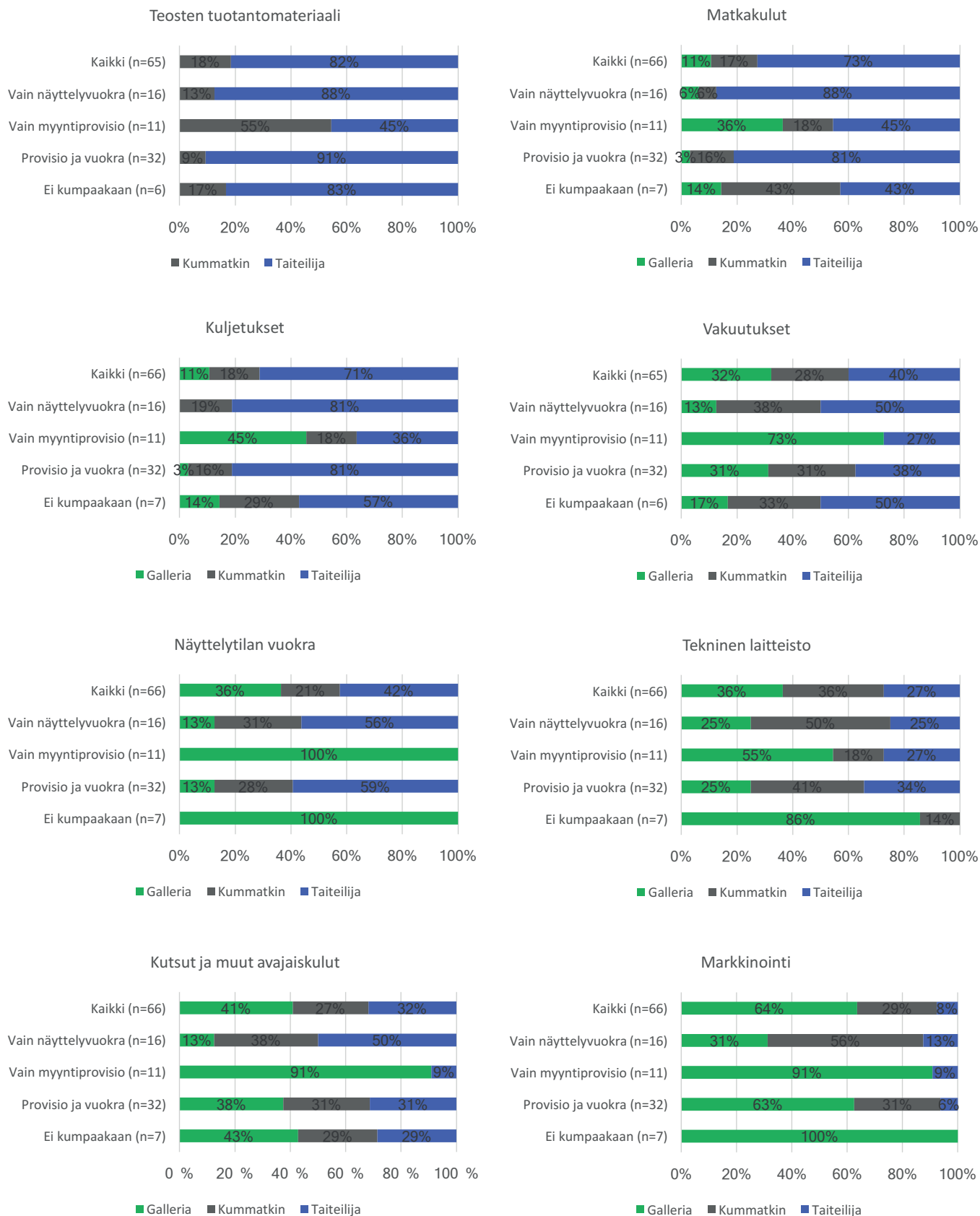
Henkilökunnan palkkakulut



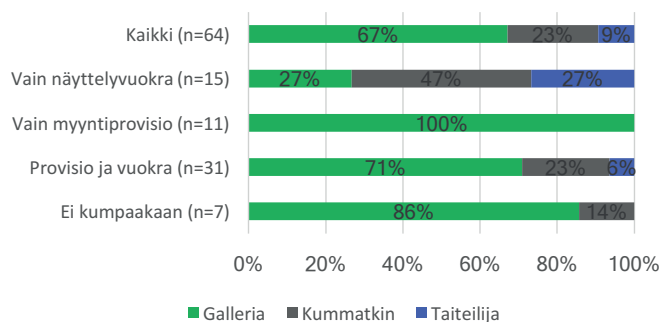
Muut näyttelytilan kulut



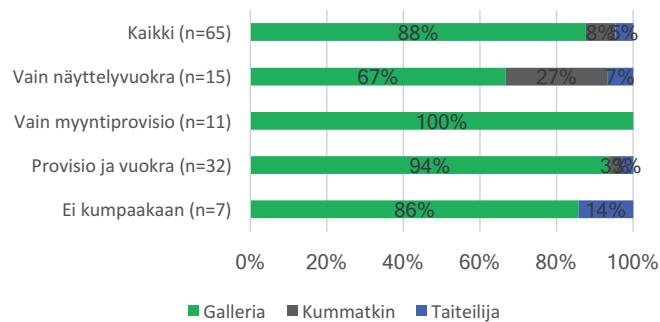
Liitekuvio 4. Taidegallerioiden kulujen jakautuminen provisio- ja vuokratyöntöjen mukaan (n=66).



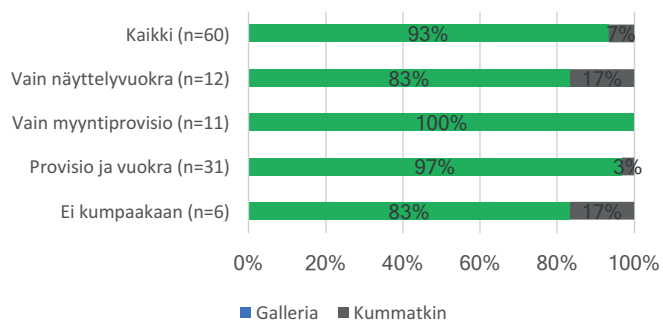
Oheistapahtumat



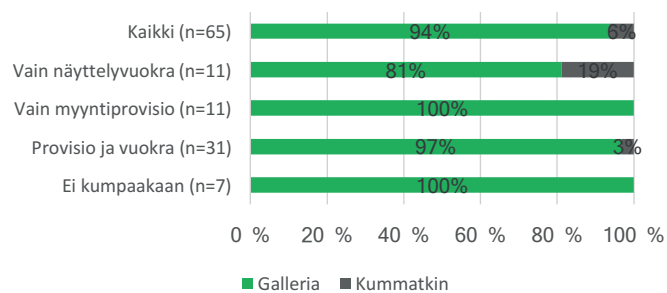
Valvonta



Henkilökunnan palkkakulut



Muut näyttelytilan kulut, kuten sähkö, netti, puhelinkulut jne.



Liite 2. Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Taidegallerioiden sijainti ryhmittäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Helsinki	7	32 %	4	29 %	6	75 %	13	81 %	3	50 %	33	50 %
Muu Suomi	13	59 %	10	71 %	1	13 %	3	19 %	3	50 %	30	45 %
EI tietoa	2	9 %	0	0 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %	3	5 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Liitetaulukko 2. Taidegallerioiden perustamisvuosikymmenet ryhmittäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
1960-luvulla	2	9 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	3 %
1970-luvulla	2	9 %	1	7 %	0	0 %	2	13 %	0	0 %	5	8 %
1980-luvulla	6	27 %	6	43 %	0	0 %	4	25 %	3	50 %	19	29 %
1990-luvulla	5	23 %	0	0 %	1	13 %	2	13 %	1	17 %	9	14 %
2000-luvulla	4	18 %	5	36 %	3	38 %	2	13 %	1	17 %	15	23 %
2010-luvulla	3	14 %	2	14 %	4	50 %	6	38 %	1	17 %	16	24 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 3. Taidegallerioiden käyntimäärä luokiteltuna ja ryhmitäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Alle 5000 käyntiä	7	33 %	4	29 %	4	67 %	5	31 %	1	17 %	21	33 %
5000 - 9 999 käyntiä	6	29 %	6	43 %	1	17 %	4	25 %	1	17 %	18	29 %
10 000 - 14 999 käyntiä	5	24 %	2	14 %	1	17 %	1	6 %	1	17 %	10	16 %
15 000 - 19 999 käyntiä	1	5 %	1	7 %	0	0 %	1	6 %	1	17 %	4	6 %
20 000 - 24 999 käyntiä	2	10 %	0	0 %	0	0 %	2	13 %	0	0 %	4	6 %
25 000 - 29 999 käyntiä	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Käyntejä 30 000 tai yli	0	0 %	1	7 %	0	0 %	3	19 %	2	33 %	6	10 %
Yhteensä	21	100 %	14	100 %	6	100 %	16	100 %	6	100 %	63	100 %

Läitetaulukko 4. Taidegallerioiden käyntimäärän tunnusluvut ryhmitäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat	Taideyhdistysten galleriat	Taiteilijaryhmien galleriat	Yksityiset galleriat	Kunnalliset galleriat	Kaikki galleriat
Keskiarvo	8 671,7	9 734,4	4 474,0	14 450,0	20 084,5	11 062,5
Keskihajonta	6 356,1	10 578,5	5 077,1	14 361,1	15 735,0	11 216,6
Pienin	500	1 400	0	1 200	3 543	0
Mediaani	7 633	6 932	1 875	6 750	15 367,5	7 500,0
Suurin	23 000	44 200	12 594	50 000	43 000	50 000
n	21	14	6	16	6	63
Käynnit yhteensä	182 106	136 281	26 844	231 200	120 507	696 938

Läitetaulukko 5. Taidegallerioiden käyntiluvun peruste ryhmitään.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Seurantatieto	12	57 %	8	57 %	3	50 %	3	19 %	5	83 %	31	49 %
Tieto ja arvio	4	19 %	3	21 %	0	0 %	2	13 %	0	0 %	9	14 %
Arvio	5	24 %	3	21 %	3	50 %	11	69 %	1	17 %	23	37 %
Yhteensä	21	100 %	14	100 %	6	100 %	16	100 %	6	100 %	63	100 %

Läitetaulukko 6. Taidegallerioiden näyttelymäärä luokiteltuna ja ryhmitään.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Alle 10 näyttelyä	1	5 %	2	14 %	2	25 %	3	19 %	2	33 %	10	15 %
10 - 19 näyttelyä	10	45 %	10	71 %	4	50 %	10	63 %	2	33 %	36	55 %
20 - 29 näyttelyä	6	27 %	1	7 %	2	25 %	3	19 %	2	33 %	14	21 %
Näyttelyä 30 tai yli	5	23 %	1	7 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	6	9 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 7. Taidegallerioiden näyttelymäärän tunnusluvut ryhmitään.

	Taiteilijaseurojen galleriat	Taideyhdistysten galleriat	Taiteilijaryhmien galleriat	Yksityiset galleriat	Kunnalliset galleriat	Kaikki galleriat
Keskiarvo	22,4	17,7	13,1	13,7	14,7	17,5
Keskihajonta	11,3	14,9	7,4	5,3	5,7	10,8
Pienin	8	7	0	1	9	0
Mediaani	18	13	13	13,5	13	15
Suurin	58	66	24	22	22	66
n	22	14	8	16	6	66
Näyttelyt yhteensä	492	248	105	219	88	1 152

Läitetaulukko 8. Taidegallerioiden taiteilijamäärä luokiteltuna ja ryhmitäin.

	Taiteilijaseurojen gal- leriat		Taideyhdistysten gal- leriat		Taiteilijaryhmien gal- leriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Alle 20 taiteilijaa	3	14 %	1	7 %	2	25 %	7	44 %	1	17 %	14	21 %
20 - 39 taiteilijaa	5	23 %	7	50 %	3	38 %	7	44 %	3	50 %	25	38 %
40 - 59 taiteilijaa	8	36 %	2	14 %	2	25 %	0	0 %	1	17 %	13	20 %
Taiteilijoita 60 tai yli	6	27 %	4	29 %	1	13 %	2	13 %	1	17 %	14	21 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 9. Taidegallerioiden taiteilijamäärän tunnusluvut ryhmitäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat	Taideyhdistysten galleriat	Taiteilijaryhmien galleriat	Yksityiset galleriat	Kunnalliset galleriat	Kaikki galleriat
Keskiarvo	62,8	51,1	36,4	26,8	34,0	45,8
Keskihajonta	55,3	33,2	29,0	17,0	18,1	40,1
Pienin	12	16	0	9	15	0
Mediaani	42	36	31	23	30	35
Suurin	230	129	96	70	60	230
n	22	14	8	16	6	66
Taiteilijat yhteensä	1 381	716	291	428	204	3 020

Läitetaulukko 10. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijämäärä luokiteltuna ja ryhmittyäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
0 ulkomaalaistaiteilijaa	9	41 %	2	17 %	1	13 %	4	25 %	2	33 %	18	28 %
1 - 5 ulkomaalaistaiteilijaa	9	41 %	4	33 %	2	25 %	9	56 %	3	50 %	27	42 %
6 - 10 ulkomaalaistaiteilijaa	3	14 %	3	25 %	2	25 %	3	19 %	0	0 %	11	17 %
Yli 10 ulkomaalaistaiteilijaa	1	5 %	3	25 %	3	38 %	0	0 %	1	17 %	8	13 %
Yhteensä	22	100 %	12	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	64	100 %

Läitetaulukko 11. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijämäärän tunnusluvut ryhmittyäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat	Taideyhdistysten galleriat	Taiteilijaryhmien galleriat	Yksityiset galleriat	Kunnalliset galleriat	Kaikki galleriat
Keskiarvo	4	11,3	11,3	2,8	3,5	5,9
Keskihajonta	8,5	14,7	11,9	2,9	5,4	9,8
Pienin	0	0	0	0	0	0
Mediaani	1,5	5	8,5	1,5	1,5	2
Suurin	40	39	35	9	14	40
n	22	12	8	16	6	64
Ulkomaalaistaiteilijat yhteensä	88	136	90	44	21	379

Läitetaulukko 12. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijasuus luokiteltuna ja ryhmitäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
0 prosenttia taiteilijoista	9	41 %	2	17 %	1	13 %	4	25 %	2	33 %	18	28 %
1 - 10 prosenttia taiteilijoista	8	36 %	3	25 %	1	13 %	5	31 %	2	33 %	19	30 %
11 - 20 prosenttia taiteilijoista	4	18 %	3	25 %	2	25 %	2	13 %	0	0 %	11	17 %
21 - 30 prosenttia taiteilijoista	0	0 %	2	17 %	1	13 %	2	13 %	1	17 %	6	9 %
Yli 30 prosenttia taiteilijoista	1	5 %	2	17 %	3	38 %	3	19 %	1	17 %	10	16 %
Yhteensä	22	100 %	12	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	64	100 %

Läitetaulukko 13. Taidegallerioiden ulkomaalaistaiteilijasuusien tunnusluvut ryhmitäin.

	Taiteilijaseurojen galleriat	Taideyhdistysten galleriat	Taiteilijaryhmien galleriat	Yksityiset galleriat	Kunnalliset galleriat	Kaikki galleriat
Keskiarvo	7 %	17 %	24 %	13 %	12 %	13 %
Keskihajonta	9 %	15 %	18 %	15 %	16 %	14 %
Pienin	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Mediaani	5 %	12 %	21 %	8 %	3 %	8 %
Suurin	33 %	47 %	55 %	44 %	38 %	55 %
n	22	12	8	16	6	64

Läitetuulukko 14. Taidegallerioissa esitetyt taiteenlajit ryhmitään.

	Taitelijaseurojen gal- leriat		Taideyhdistysten gal- leriat		Taitelijaryhmien gal- leriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Valokuvataide	19	90 %	13	93 %	7	88 %	14	88 %	6	100 %	59	91 %
Maalaustaide	18	86 %	9	64 %	6	75 %	16	100 %	6	100 %	55	85 %
Kuvanveisto	18	86 %	9	64 %	7	88 %	15	94 %	5	83 %	54	83 %
Installaatio	19	90 %	9	64 %	8	100 %	10	63 %	6	100 %	52	80 %
Mediataide	19	90 %	11	79 %	8	100 %	8	50 %	4	67 %	50	77 %
Piirustustaide	17	81 %	7	50 %	7	88 %	12	75 %	4	67 %	47	72 %
Taidegraafikka	17	81 %	7	50 %	4	50 %	10	63 %	5	83 %	43	66 %
Äänitaide	16	76 %	7	50 %	5	63 %	5	31 %	4	67 %	37	57 %
Performanssitaide	11	52 %	7	50 %	7	88 %	3	19 %	1	17 %	29	45 %
Sarjakuvataide	11	52 %	4	29 %	3	38 %	4	25 %	2	33 %	24	37 %
Taidekäsityö	6	29 %	3	21 %	4	50 %	5	31 %	4	67 %	22	34 %
Vastanneita yhteensä	21		14		8		16		6		65	

Läitetuulukko 15. Taidegallerioiden osallistuminen taidemesuille ryhmitään.

	Taitelijaseurojen gal- leriat		Taideyhdistysten gal- leriat		Taitelijaryhmien gal- leriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Suomessa ja ulkomaila	2	9 %	0	0 %	0	0 %	2	13 %	0	0 %	4	6 %
Vain ulkomaila	2	9 %	1	7 %	1	13 %	3	20 %	0	0 %	7	11 %
Vain Suomessa	2	9 %	2	14 %	1	13 %	1	7 %	0	0 %	6	9 %
Ei osallistunut	16	73 %	11	79 %	6	75 %	9	60 %	6	100 %	48	74 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	15	100 %	6	100 %	65	100 %

Litetulukko 16. Taidegallerioiden hyödyntämät markkinointikanavat ryhmittyinä.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Facebook	21	95 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	65	98 %
Gallerian verkkosivu	22	100 %	14	100 %	7	88 %	16	100 %	5	83 %	64	97 %
Sähköposti	22	100 %	13	93 %	6	75 %	14	88 %	4	67 %	59	89 %
Henkilökohtainen kontaktointi	18	82 %	10	71 %	8	100 %	15	94 %	3	50 %	54	82 %
Kutsut	17	77 %	12	86 %	4	50 %	15	94 %	5	83 %	53	80 %
Esitteet	19	86 %	9	64 %	1	13 %	9	56 %	6	100 %	44	67 %
Instagram	10	45 %	9	64 %	6	75 %	10	63 %	3	50 %	38	58 %
Muut internetsivut	14	64 %	10	71 %	2	25 %	8	50 %	1	17 %	35	53 %
Uutiskirjeet	11	50 %	6	43 %	1	13 %	12	75 %	3	50 %	33	50 %
Muu sosiaalinen media	14	64 %	6	43 %	2	25 %	8	50 %	0	0 %	30	45 %
Sanomalehti-ilmoitukset	12	55 %	5	36 %	2	25 %	4	25 %	3	50 %	26	39 %
Twitter	7	32 %	5	36 %	3	38 %	5	31 %	1	17 %	21	32 %
Aikakauslehdet	5	23 %	4	29 %	1	13 %	10	63 %	1	17 %	21	32 %
Messut	6	27 %	3	21 %	2	25 %	5	31 %	0	0 %	16	24 %
Blogiyhteistyö	2	9 %	2	14 %	2	25 %	6	38 %	0	0 %	12	18 %
Vastanneita yhteensä	22		14		8		16		6		66	

Läitetaulukko 17. Taidegallerioiden käyntimöt taiteilijoilta perittävistä näyttelyvuokrista ja myyntiprovisioista ryhmittäin.

	Taiteilijaseurojen gal- leriat		Taideyhdistysten gal- leriat		Taiteilijaryhmien gal- leriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Provisio ja vuokra	17	77 %	5	36 %	2	25 %	8	50 %	0	0 %	32	48 %
Vain myyntiprovisio	0	0 %	1	7 %	1	13 %	8	50 %	1	17 %	11	17 %
Vain näyttelyvuokra	5	23 %	6	43 %	1	13 %	0	0 %	4	67 %	16	24 %
Ei kumpaakaan	0	0 %	2	14 %	4	50 %	0	0 %	1	17 %	7	11 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 18. Näyttelyn järjestämisestä aiheutuvien kulujen jakautuminen taidegallerioissa ryhmittäin.

		Taitelijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taitelijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
		Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Teosten tuotantomateriaali	Galleria	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Kummatkin	2	9 %	2	15 %	2	25 %	4	25 %	2	33 %	12	18 %
	Taitelija	20	91 %	11	85 %	6	75 %	12	75 %	4	67 %	53	82 %
	Yhteensä	22	100 %	13	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	65	100 %
Matkakulut	Galleria	0	0 %	1	7 %	1	13 %	3	19 %	2	33 %	7	11 %
	Kummatkin	0	0 %	4	29 %	3	38 %	3	19 %	1	17 %	11	17 %
	Taitelija	22	100 %	9	64 %	4	50 %	10	63 %	3	50 %	48	73 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %
Kuljetukset	Galleria	0	0 %	1	7 %	1	13 %	4	25 %	1	17 %	7	11 %
	Kummatkin	2	9 %	2	14 %	3	38 %	2	13 %	3	50 %	12	18 %
	Taitelija	20	91 %	11	79 %	4	50 %	10	63 %	2	33 %	47	71 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %
Vakuutukset	Galleria	1	5 %	4	29 %	1	14 %	13	81 %	2	33 %	21	32 %
	Kummatkin	12	55 %	3	21 %	1	14 %	1	6 %	1	17 %	18	28 %
	Taitelija	9	41 %	7	50 %	5	71 %	2	13 %	3	50 %	26	40 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	7	100 %	16	100 %	6	100 %	65	100 %
Näyttelytilan vuokra	Galleria	0	0 %	7	50 %	6	75 %	9	56 %	2	33 %	24	36 %
	Kummatkin	7	32 %	3	21 %	1	13 %	1	6 %	2	33 %	14	21 %
	Taitelija	15	68 %	4	29 %	1	13 %	6	38 %	2	33 %	28	42 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %
Tekninen laitteisto	Galleria	4	18 %	5	36 %	6	75 %	6	38 %	3	50 %	24	36 %
	Kummatkin	10	45 %	7	50 %	1	13 %	4	25 %	2	33 %	24	36 %
	Taitelija	8	36 %	2	14 %	1	13 %	6	38 %	1	17 %	18	27 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Kutsut ja muut avajais- kulut	Galleria	3	14 %	8	57 %	1	13 %	14	88 %	1	17 %	27	41 %
	Kummatkin	9	41 %	2	14 %	4	50 %	0	0 %	3	50 %	18	27 %
	Taiteilija	10	45 %	4	29 %	3	38 %	2	13 %	2	33 %	21	32 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %
Markkinointi	Galleria	12	55 %	8	57 %	8	100 %	13	81 %	1	17 %	42	64 %
	Kummatkin	7	32 %	5	36 %	0	0 %	3	19 %	4	67 %	19	29 %
	Taiteilija	3	14 %	1	7 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	5	8 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %
Oheistapahtumat	Galleria	13	59 %	7	54 %	6	75 %	13	87 %	4	67 %	43	67 %
	Kummatkin	6	27 %	6	46 %	1	13 %	1	7 %	1	17 %	15	23 %
	Taiteilija	3	14 %	0	0 %	1	13 %	1	7 %	1	17 %	6	9 %
	Yhteensä	22	100 %	13	100 %	8	100 %	15	100 %	6	100 %	64	100 %
Valvonta	Galleria	21	95 %	10	71 %	6	86 %	15	94 %	5	83 %	57	88 %
	Kummatkin	0	0 %	4	29 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	5	8 %
	Taiteilija	1	5 %	0	0 %	1	14 %	1	6 %	0	0 %	3	5 %
	Yhteensä	22	100 %	14	100 %	7	100 %	16	100 %	6	100 %	65	100 %
Henkilökunnan palkka- kulut	Galleria	22	100 %	10	83 %	5	63 %	15	100 %	4	80 %	56	93 %
	Kummatkin	0	0 %	2	17 %	1	13 %	0	0 %	1	20 %	4	7 %
	Taiteilija	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Yhteensä	22	100 %	12	100 %	6	75 %	15	100 %	5	100 %	60	100 %
Muut näyttelytilan kulut	Galleria	20	95 %	13	93 %	8	100 %	15	94 %	5	83 %	61	94 %
	Kummatkin	1	5 %	1	7 %	0	0 %	1	6 %	1	17 %	4	6 %
	Taiteilija	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Yhteensä	21	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	65	100 %

Litetaulukko 19. Näyttelyn järjestämisestä aiheutuvien kulujen jakautuminen taidegallerioissa myyntiprosio- ja näyttelyvuokratyöntöjen mukaan.

		Provisio ja vuokra		Vain myyntiprosio		Vain näyttelyvuokra		Ei kumpaakaan		Kaikki galleriat	
		Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Teosten tuotantomateriaali	Galleria		0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0 %
	Kummatkin		3	9 %	6	55 %	2	13 %	1	17 %	18 %
	Taiteilija		29	91 %	5	45 %	14	88 %	5	83 %	82 %
	Yhteensä		32	100 %	11	100 %	16	100 %	6	100 %	100 %
Matkakulut	Galleria		1	3 %	4	36 %	1	6 %	1	14 %	11 %
	Kummatkin		5	16 %	2	18 %	1	6 %	3	43 %	17 %
	Taiteilija		26	81 %	5	45 %	14	88 %	3	43 %	73 %
	Yhteensä		32	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	100 %
Kuljetukset	Galleria		1	3 %	5	45 %	0	0 %	1	14 %	11 %
	Kummatkin		5	16 %	2	18 %	3	19 %	2	29 %	18 %
	Taiteilija		26	81 %	4	36 %	13	81 %	4	57 %	71 %
	Yhteensä		32	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	100 %
Vakuutukset	Galleria		10	31 %	8	73 %	2	13 %	1	14 %	32 %
	Kummatkin		10	31 %	0	0 %	6	38 %	2	29 %	28 %
	Taiteilija		12	38 %	3	27 %	8	50 %	3	43 %	40 %
	Yhteensä		32	100 %	11	100 %	16	100 %	6	86 %	100 %
Näyttelytilan vuokra	Galleria		4	13 %	11	100 %	2	13 %	7	100 %	36 %
	Kummatkin		9	28 %	0	0 %	5	31 %	0	0 %	21 %
	Taiteilija		19	59 %	0	0 %	9	56 %	0	0 %	42 %
	Yhteensä		32	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	100 %
Tekninen laitteisto	Galleria		8	25 %	6	55 %	4	25 %	6	86 %	36 %
	Kummatkin		13	41 %	2	18 %	8	50 %	1	14 %	36 %
	Taiteilija		11	34 %	3	27 %	4	25 %	0	0 %	27 %
	Yhteensä		32	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	100 %

Kutsut ja muut avajaiskulut	Galleria	12	38 %	10	91 %	2	13 %	3	43 %	27	41 %
	Kummatkin	10	31 %	0	0 %	6	38 %	2	29 %	18	27 %
	Taitelija	10	31 %	1	9 %	8	50 %	2	29 %	21	32 %
	Yhteensä	32	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	66	100 %
Markkinointi	Galleria	20	63 %	10	91 %	5	31 %	7	100 %	42	64 %
	Kummatkin	10	31 %	0	0 %	9	56 %	0	0 %	19	29 %
	Taitelija	2	6 %	1	9 %	2	13 %	0	0 %	5	8 %
	Yhteensä	32	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	66	100 %
Oheistapahtumat	Galleria	22	71 %	11	100 %	4	27 %	6	86 %	43	67 %
	Kummatkin	7	23 %	0	0 %	7	47 %	1	14 %	15	23 %
	Taitelija	2	6 %	0	0 %	4	27 %	0	0 %	6	9 %
	Yhteensä	31	100 %	11	100 %	15	100 %	7	100 %	64	100 %
Valvonta	Galleria	30	94 %	11	100 %	10	67 %	6	86 %	57	88 %
	Kummatkin	1	3 %	0	0 %	4	27 %	0	0 %	5	8 %
	Taitelija	1	3 %	0	0 %	1	7 %	1	14 %	3	5 %
	Yhteensä	32	100 %	11	100 %	15	100 %	7	100 %	65	100 %
Henkilökunnan palkkakulut	Galleria	30	97 %	11	100 %	10	83 %	5	71 %	56	93 %
	Kummatkin	1	3 %	0	0 %	2	17 %	1	14 %	4	7 %
	Taitelija	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Yhteensä	31	100 %	11	100 %	12	100 %	6	86 %	60	100 %
Muut näyttelytilan kulut	Galleria	30	97 %	11	100 %	13	81 %	7	100 %	61	94 %
	Kummatkin	1	3 %	0	0 %	3	19 %	0	0 %	4	6 %
	Taitelija	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
	Yhteensä	31	100 %	11	100 %	16	100 %	7	100 %	65	100 %

Läitetaulukko 20. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoille maksettavista näyttelykorvauksista.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Maksetaan	0	0 %	1	7 %	2	25 %	0	0 %	0	0 %	3	5 %
Ei makseta	22	100 %	13	93 %	6	75 %	16	100 %	6	100 %	63	95 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 21. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoille maksettavista palkkeista tai päivärahasta.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Maksetaan	0	0 %	0	0 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %	1	2 %
Maksetaan vaihtelevasti	7	32 %	5	36 %	2	25 %	1	6 %	1	17 %	16	24 %
Ei makseta	15	68 %	9	64 %	5	63 %	15	94 %	5	83 %	49	74 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 22. Taidegallerioiden käytännöt taiteilijoille korvattavista teosten tuotantokuluista.

	Taiteilijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taiteilijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Maksetaan	0	0 %	0	0 %	4	50 %	1	6 %	0	0 %	5	8 %
Maksetaan vaihtelevasti	6	27 %	7	50 %	2	25 %	5	31 %	1	17 %	21	32 %
Ei makseta	16	73 %	7	50 %	2	25 %	10	63 %	5	83 %	40	61 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	6	100 %	66	100 %

Läitetaulukko 23. Taidegallerioiden näkemys toimintaympäristöstään vuonna 2016.

	Taitelijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taitelijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
1 (=”ei yhtään myönteinen”)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	3	14 %	1	7 %	1	13 %	0	0 %	0	0 %	5	8 %
3	14	64 %	6	43 %	4	50 %	11	69 %	1	20 %	36	55 %
4	5	23 %	7	50 %	3	38 %	4	25 %	4	80 %	23	35 %
5 (=”erittäin myönteinen”)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	6 %	0	0 %	1	2 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	5	100 %	65	100 %

Läitetaulukko 24. Taidegallerioiden näkemys toimintaympäristöstään seuraavan viiden vuoden aikana.

	Taitelijaseurojen galleriat		Taideyhdistysten galleriat		Taitelijaryhmien galleriat		Yksityiset galleriat		Kunnalliset galleriat		Kaikki galleriat	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
1 (=”negatiiviseen suuntaan”)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
2	4	18 %	1	7 %	1	13 %	1	6 %	0	0 %	7	11 %
3	7	32 %	8	57 %	2	25 %	5	31 %	2	40 %	24	37 %
4	11	50 %	3	21 %	4	50 %	8	50 %	3	60 %	29	45 %
5 (=”positiiviseen suuntaan”)	0	0 %	2	14 %	1	13 %	2	13 %	0	0 %	5	8 %
Yhteensä	22	100 %	14	100 %	8	100 %	16	100 %	5	100 %	65	100 %

Liite 3. Taidegalleriat 2016

Galleria	Toimintamalli	Sijaintipaikkakunta
Black Wall Gallery	Kolmannen sektorin galleria	Vaasa
Galleria Joella	Kolmannen sektorin galleria	Turku
Galleria Å	Kolmannen sektorin galleria	Turku
Galleria G	Kolmannen sektorin galleria	Tampere
Galleria Rajatila	Kolmannen sektorin galleria	Tampere
Mäntinranta taidekeskus ja Torni Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Tampere
Galleria Ars Nova	Kolmannen sektorin galleria	Savonlinna
Galleria ja Taidelainaamo Napa	Kolmannen sektorin galleria	Rovaniemi
Galleria Tärinä	Kolmannen sektorin galleria	Riihimäki
Galleria 3h+k	Kolmannen sektorin galleria	Pori
P-galleria	Kolmannen sektorin galleria	Pori
Paja&Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Pori
Galleria 5	Kolmannen sektorin galleria	Oulu
Galleria Uusi Kipinä	Kolmannen sektorin galleria	Lahti
Kouta-galleria	Kolmannen sektorin galleria	Kouvola
Galleria Becker	Kolmannen sektorin galleria	Jyväskylä
Taidekeskus Ahjo	Kolmannen sektorin galleria	Joensuu
Galleria Kohina	Kolmannen sektorin galleria	Joensuu
GalleriaKONE	Kolmannen sektorin galleria	Hämeenlinna
Promenadigalleria	Kolmannen sektorin galleria	Hyvinkää
Galleria Katariina	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Rantakasarmi	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Seinä	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Sculptor	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
tm-galleria	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
MUU Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Valokuvagalleria Hippolyte	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Aarni	Kolmannen sektorin galleria	Espoo
Valokuvagalleria Ibis	Kolmannen sektorin galleria	Vaasa
B-galleria	Kolmannen sektorin galleria	Turku
Titanik	Kolmannen sektorin galleria	Turku
Valokuvakeskus Peri	Kolmannen sektorin galleria	Turku
Galleria Ronga	Kolmannen sektorin galleria	Tampere
Galleria Saskia	Kolmannen sektorin galleria	Tampere
Valokuvakeskus Nykyaika	Kolmannen sektorin galleria	Tampere
Galleri Zebra	Kolmannen sektorin galleria	Raasepori
Pohjoinen Valokuvakeskus	Kolmannen sektorin galleria	Oulu
VB-valokuvakeskus	Kolmannen sektorin galleria	Kuopio
Kankaanpään Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Kankaanpää
Galleria Ratamo (Grafiikka- ja valokuvakeskus Ratamo)	Kolmannen sektorin galleria	Jyväskylä
Galleria Art Kaarisilta	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Huuto	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Rankka	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Sinne	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Aapeli	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Orton	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki

Galleria Jänis	Kolmannen sektorin galleria	Turku
Propeller.gallery	Kolmannen sektorin galleria	Kemiönsaari
Forum Box	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Mymälä2 Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Oksasenkatu 11	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Sorbus Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Third Space	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Unknown Cargo	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Akvart Galleria	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria Alkovi	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Kallio Kunsthalle	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
SIC	Kolmannen sektorin galleria	Helsinki
Galleria K	Julkisyhteisön galleria	Vantaa
Köysiratagalleria	Julkisyhteisön galleria	Turku
Vanhan suurtorin galleriat	Julkisyhteisön galleria	Turku
Galleria Emil	Julkisyhteisön galleria	Tampere
Galleria Vanha Kappalaisentalo	Julkisyhteisön galleria	Porvoo
Poriginal Galleria	Julkisyhteisön galleria	Pori
Kulttuurikeskus Poleenin näyttelytila	Julkisyhteisön galleria	Pieksämäki
POIKILO-galleria	Julkisyhteisön galleria	Kouvola
Malmitalon galleria	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Stoan galleria	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Vuotalon galleria	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Caisan galleria	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Exhibition Laboratory	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Exhibition Laboratory Project Room	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Kanneltalon galleria	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Virka Galleria	Julkisyhteisön galleria	Helsinki
Makasiini Contemporary	Yksityinen galleria	Turku
Auran Galleria	Yksityinen galleria	Turku
Galleria Koppelo	Yksityinen galleria	Tampere
Keskus Galleria	Yksityinen galleria	Tampere
Varjo Galleria	Yksityinen galleria	Rovaniemi
Gumbostrand Konst & Form	Yksityinen galleria	Porvoo
Galleria Liisa Ekqvist	Yksityinen galleria	Pori
Neliö-galleria	Yksityinen galleria	Oulu
Galleria Harmaja	Yksityinen galleria	Oulu
GalleriAri	Yksityinen galleria	Mikkeli
Galleria Maaret Finnberg	Yksityinen galleria	Lieto
Galleria Nuovo	Yksityinen galleria	Lahti
Galleria G12 Kuopio	Yksityinen galleria	Kuopio
Galleria Savarte Art	Yksityinen galleria	Kotka
Höyry-galleria	Yksityinen galleria	Jyväskylä
ARTAg Gallery Oy	Yksityinen galleria	Helsinki
Galerie Anhava	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Bronda	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Dix	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Heino	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Kalleria	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Maria	Yksityinen galleria	Helsinki

Galleria Pirkko-Liisa Topelius	Yksityinen galleria	Helsinki
Helsinki Contemporary	Yksityinen galleria	Helsinki
Lokal Helsinki	Yksityinen galleria	Helsinki
Make Your Mark Gallery	Yksityinen galleria	Helsinki
AVA Galleria	Yksityinen galleria	Helsinki
Galerie Forsblom	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria 4-kuus	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Ama	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Contempo	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Duetto	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria G12 Helsinki	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Johan S	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Kadieff	Yksityinen galleria	Helsinki
Galleria Nunes	Yksityinen galleria	Helsinki
Laterna Magica	Yksityinen galleria	Helsinki
Saariaho Järvenpää	Yksityinen galleria	Helsinki
Solveig Lindqvist Projects	Yksityinen galleria	Helsinki
Taidesalonki	Yksityinen galleria	Helsinki
Tiketti Galleria	Yksityinen galleria	Helsinki
Zetterberg Gallery	Yksityinen galleria	Helsinki

Liite 4. Kyselylomake

TAIDEGALLERIOIDEN VUOSITILASTOKYSELY 2016: näyttelyt ja kävijämäärät

Tervetuloa vastaamaan taidegallerioiden näyttelytoimintaa, kävijämääriä ja taloutta kartoittavaan vuositilastokyselyyn. Kyselyssä kartoitetaan Suomessa toimivien ammattimaista kuvataidetta esittävien taidegallerioiden toimintaa vuoden 2016 aikana.

Tilastokyselyn vastausaika on 6.2.–7.4.2017.

Kyselyn toteuttaa ja tilaston tuottaa Frame Contemporary Art Finland, joka toimii nykytaiteen tiedotuskeskuksena Suomessa. Kysely on myös osa Humanistisessa ammattikorkeakoulussa opiskelevan Jenni Pekkarisen opinnäytetyötä.

Kaikki vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti eikä tilastoinnissa identifioida yksittäisiä vastaajia.

Antamalla tietoja galleriasi toiminnasta autat meitä tuottamaan arvokasta tietoa toimialasta. Nyt ensimmäistä kertaa tuotettavaa tilastotietoa voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä toimialan kehittämiseksi ja sen rahoituksen puolesta argumentoimiseksi.

Vastaamiseen kuluu aikaa noin 30-40 minuuttia. Vastauksen nopeuttamiseksi vuoden 2016 tuloslaskelma on hyvä pitää esillä.

Lomakkeen täyttämisen jälkeen siirryt seuraavaan osioon, johon voit jättää sähköpostiosoitteesi. Sähköpostiosoitteet jäävät vain Framen tietoon ja ne käsitellään erillisinä kyselyvastauksista. Yhteystiedot on tarvittaessa mahdollista yhdistää yksittäisiin vastauksiin, jos haluat esimerkiksi muuttaa, täydentää tai korjata vastaustasi. Kaikkien sähköposti-osoitteensa jättäneiden kesken arvotaan Finnkinon elokuvalippuja. Halutessasi voit jättää sähköpostikentän tyhjäksi.

Jos kaipaat kyselyyn tarkennuksia, otathan meihin yhteyttä.

Suuri kiitos ajastasi ja kyselyyn osallistumisesta!

Heljä Franssila
viestintäpäällikkö, tilastohankkeen vetäjä
puh. 044 728 9908, helja.franssila@frame-finland.fi

Jenni Pekkarinen
tilastokyselyn toteuttaja, opinnäytetyöntekijä
puh. 044 974 7449, pekkarinenjenni@gmail.com

Toimintamalli

1. Gallerian toimintamalli
 - Kaupallinen toimija
 - Yhdistyksen, järjestön tai liiton ylläpitämä
 - Muu taiteilijavetoinen (esim. osuuskunta, kokeileva projekti tms.)
 - Kaupungin tai kunnan ylläpitämä

Galleria ja kävijät

2. Gallerian perustamisvuosi
3. a) Kuinka paljon galleriassa oli kävijöitä vuonna 2016? Jos et laske kävijämääriä, merkitse arvio kävijämäärästä mahdollisimman realistisesti.
3. b) Onko kävijämäärä seurantaan perustuva tieto vai arvio?

Gallerian työntekijät

4. a) Kuinka monta palkattua kokopäiväistä työntekijää galleriassa oli vuonna 2016?
4. b) Kuinka monta palkattua osa-aikaista työntekijää galleriassa oli vuonna 2016?
4. c) Kuinka monta tuntityöntekijää, harjoittelijaa ja/tai palkkatuettua työntekijää galleriassa oli vuonna 2016?

Palkkamenot

Mikäli järjestävällä organisaatiolla on myös muuta toimintaa, kirjaa tähän vain gallerian palkkamenot. Laske mukaan myös kaikki lakisääteiset sivukulut.

5. Mitkä olivat gallerian palkkamenot vuonna 2016?
6. Mitä muuta haluaisit kertoa gallerian työntekijöistä ja palkkamenosta?

Näyttelyt

Laske mukaan galleriassa ja muissa tiloissa järjestetyt näyttelyt (Huom! Ei teosvälityksiä eikä taidemessuja.)

7. Kuinka monta näyttelyä järjestitte vuonna 2016?
8. Millaista taidetta galleria esittää? Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.
 - Grafiikka
 - Installaatio
 - Maalaus
 - Mediataide
 - Performanssi
 - Piirros
 - Sarjakuvataide
 - Taidekäsityö
 - Valokuva
 - Veistos
 - Äänitaide
 - Muu:

- a) Kuinka monta taiteilijaa yhteensä oli mukana näyttelyissänne vuonna 2016?
9. b) Kuinka moni näyttelyihin osallistuneista taiteilijoista oli ulkomaalainen?
10. Kuinka monen taiteilijan kanssa gallerialla on edustussopimus?
11. a) Mitä muuta toimintaa (esim. koulutuksia, työpajoja, taiteilijatapaamisia jne.) gallerialla on?
11. b) Kuinka monta muuta tapahtumaa/tilaisuutta järjestitte näyttelyiden ohella vuonna 2016?
12. Mitä muuta haluaisit kertoa gallerian näyttelytoiminnasta?

Taidemessut

13. a) Kuinka moneen taidemessutapahtumaan galleria osallistui vuonna 2016 Suomessa?
13. b) Kuinka moneen taidemessutapahtumaan galleria osallistui vuonna 2016 ulkomailla?
14. Mitä muuta haluaisit kertoa gallerian osallistumisesta messuille?

Rahoitus ja talous

Huom! Liikevaihdolla tarkoitetaan teosmyynnistä saatavaa provisiota ja muuta myyntiä sekä saatuja avustuksia. Teosmyynnillä taas tarkoitetaan koko laskutettua teosmyyntiä.

15. Kuinka suuri gallerian liikevaihto/toimintabudjetti oli vuonna 2016? Ilmoita summa euroissa.
16. Kuinka suuri osa toimintabudjetista osoitettiin kansainväliseen toimintaan vuonna 2016? Anna vastaus prosentteina.
17. Kuinka paljon gallerian teosmyynti oli vuonna 2016? Ilmoita summa euroissa ja laske mukaan kaikki myynti, kuten myynti messuilla, verkkokaupasta, myyntikokoelmasta ja teosvälityksistä.
18. Mikä oli gallerian tulos vuonna 2016? Ilmoita summa euroissa.
19. a) Saako galleria myyntituloja ulkomailta?
- Kyllä
- Ei
19. b) Jos kyllä, kuinka paljon myyntitulo ulkomailta oli vuonna 2016?
20. Arvioi eri rahoituslähteiden prosentuaalinen osuus alla oleviin kohtiin.
(Vaihtoehdot: 0–19 %; 20–39 %; 40–59 %; 60–79 %; 80–99 %; 100 %)

Oma pääoma
Myyntiprovisiot
Apuhakat ja avustukset
Lahjoitukset
Sponsorit
Näyttelyvuokrat
Pääsylipputulot
Muu

21. a) Perittekö teosmyynnistä myyntiprovisiota?

- Kyllä

- Ei

21. b) Jos kyllä, mikä on provision suuruus?

22. a) Perittekö taiteilijalta näyttelyvuokraa?

- Kyllä

- Ei

22. b) Jos kyllä, mikä on vuokran suuruus?

23. Mitä muuta haluaisit kertoa rahoitukseen ja talouteen liittyvistä asioista?

Kustannukset, korvaukset ja palkkiot

24. Maksetaanko taiteilijalle näyttelykorvausta?

- Kyllä

- Ei

25. Maksetaanko taiteilijalle palkkiota tai päivärahaa?

- Kyllä

- Ei

- Vaihtelee

26. Maksetaanko taiteilijalle tapahtumaa varten tehtyjen teosten tuotantoon liittyviä kuluja?

- Kyllä

- Ei

- Vaihtelee

27. Mitkä kulut maksaa taiteilija ja mitkä galleria? (Vaihtoehdot: Taiteilija; Galleria; Kummatkin)

Kuljetukset
 Vakuutukset
 Matkakulut
 Tekninen laitteisto
 Teosten tuotantomateriaalit
 Markkinointi
 Tilan vuokra
 Muut näyttelytilan kulut, kuten sähkö, netti, puhelin jne.
 Valvonta
 Henkilökunnan palkkakulut
 Oheistapahtumat
 Kutsut ja muut avajaiskulut

28. Mitä muuta haluaisit kertoa kulujen jakautumisesta?

Markkinointi ja viestintä

29. Kuinka suuri oli markkinointi- ja viestintäbudjettinne vuonna 2016?

30. Mitä kanavia käytitte gallerian ja näyttelyiden markkinoinnissa vuonna 2016? Laske mukaan sekä maksettu markkinointi että ilmaiskanavat. Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Aikakauslehdet
- Blogiyhteistyö
- Esitteet
- Facebook
- Gallerian verkkosivu
- Henkilökohtainen kontaktointi
- Instagram
- Kutsut
- Messut
- Muut internet-sivut
- Muut sosiaalisen median kanavat
- Sanomalehti-ilmoitukset
- Sähköposti
- Twitter
- Uutiskirjeet
- Muu:

Alan toimintaympäristö ja tulevaisuudennäkymät

Toimintaympäristöllä tarkoitetaan kaikkia niitä asioita, jotka vaikuttavat taidegalleriaan sen ulkopuolelta ja jotka sen on otettava huomioon toiminnassaan.

31. Asteikolla 1-5, kuinka myönteisenä koitte taidegallerioiden toimintaympäristön vuonna 2016? (1=Ei yhtään myönteisenä; 5=Hyvin myönteisenä)
32. Asteikolla 1-5, miten uskotte alan toimintaympäristön kehittyvän tulevan viiden vuoden aikana? (1=Negatiiviseen suuntaan; 5= Positiiviseen suuntaan)
33. Mitä haluaisit kertoa toimintaympäristöstä ja tulevaisuudennäkymistä?

Muut asiat

34. Mitä muuta haluaisit kertoa kyselyyn liittyvistä asioista tai galleriasi toiminnasta?

frame contemporary art finland



frame-finland.fi
info@frame-finland.fi